

המוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנון

חינוך והדרכה

לאורח חיים חסכוני

למשפחות מרובות ילדים

מס. 5

מפעלים מיוחדים

ירושלים, אוקטובר 1976, תשרי תשל"ז

תמוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנות

חינוך והדרכה
לאורח חיים חסכוני
למשפחות מרובות ילדים

מאת:
נעמי פינטוק

ירושלים, אוקטובר 1976, תשרי תשל"ז

ה ק ד מ ה

הפרוייקט של "חינוך והדרכה לאורח חיים חסכוני" נוצר בחקופה של עליה תלולה ביוקר המחיה, בנסיון לעזור למשפחות מרובות ילדים במאמצייהן לשמור על רמת חיייהן.

הוא נערך במשותף על-ידי המוסד לביטוח לאומי וארגון אמהות עובדות - ת"א, המוסד לביטוח לאומי מימן את המפעל וביצע את ההערכה המחקרית ואילו ארגון אמהות עובדות תכנן וניהל את המפעל בשדה.

דו"ח ביניים הוצא באפריל 1975, והדו"ח הנוכחי מסכם את המפעל.

הפרוייקט פעל בין נובמבר 1974 ליולי 1975, בשתי שכונות המאוכלסות במשפחות מרובות ילדים בסביבות תל-אביב. הפגישות נתקיימו בבתיים הקהילתיים של א.א.ע, - בית צ'ורלי בתל-כביר, ובית האחיות קליבנוף בנוה שרת.

תוכנית הקורס הוכנה והועברה בפיקוח של מרכזת הפרוייקט מטעם א.א.ע. בח"א, הגברת מרים קטהין. שתי המקשרות, הגב' זיוה לויאן וגב' חנה ריצקר, חרמו במידה גדולה להפעלת יעילה של הפרוייקט.

אחראי לביצוע הפרוייקט במוסד לביטוח לאומי הוא ענף למשפחות מרובות ילדים, בהנהלת הגברת רנה ברקאי. הגברת רבקה שי טפלה בעניינים האדמיניסטרטיביים שנדרשו בפרוייקט זה.

האחריות המחקרית הוטלה על האגף למחקר ותכנון. מרכזת המחקר היא גברת נעמי פינטון מן המחלקה למחקרי הערכה של גימלאות ארוכות מועד בניהולו של מר שלמה כהן.

צוות הגוי ליווה את הפרוייקט לכל אורכו. חברי הצוות היו המנהלות האזוריות הגב' יפה דברה והגב' עבריה אורון, מנהלות הבתיים גב' חוה אדמוץ וגב' חנה זוהר, ומרכזת הפרוייקט הגב' מרים קטהין מטעם ארגון אמהות עובדות ת"א; מטעם המוסד לביטוח לאומי השתתפו מר יהושע בלבינדר, מר שלמה כהן, גב' נעמי פינטון וגב' רבקה שי.

תודה מיוחדת נתונה לגב' אני מינהרד שייעצה בתכנון ניתוח הנתונים ולמר יצחק הברפלד שריכז את העיבודים הטכניים.

מר עוזי חיים מהמכון למחקר חברתי שימושי טיפל בכתיבת התוכניות ובעיבוד הנתונים במחשב.

ולבסוף מוצאים אנו לנכון להודות לכל הגורמים והגופים שנטלו חלק בפרוייקט זה והביאו להשלמתו.

נירה שמאי

ס/מנהל אגף מחקר ותכנון

תוכן העיניים

עמוד	
7-8	רשימת פרסומי האגף
9-44	חלק א' - ניתוח הממצאים
9-11	1. מבוא
12	2. מטרת ההערכה
13-19	3. השתתפות בפרוייקט
13-15	א. השתתפות ונפל
15-19	ב. מידת הנוכחות במשך הקורס
20-28	4. מימצאים: שינויים בהתנהגויות והרגלים במשך תקופת הפרוייקט
20	א. בדיקות של שינויים
20-21	ב. הסבר כללי של כיוון השינויים
21-27	ג. סוגי השינויים
27-28	ד. סיכום
29-34	5. תגובות המשתתפות לקורס - ניתוח עמדות
30	א. שביעות רצון מהקורס
30-31	ב. לימוד דברים חדשים מן הקורס
31-32	ג. חסכון
32-33	ד. הכוונה להמשיך ולעשות בבית את הדברים החדשים שנלמדו בקורס
33	ה. ההשפעה על האשה עצמה ועל חיי המשפחה שלה
35-36	6. הגורמים הקשורים לאפקטיביות של הפרוייקט
37-40	7. סיכום ומסקנות
41-44	8. המלצות
45-52	חלק ב' - שיטות והגדרות
45-48	9. מבנה הפרוייקט
45-47	א. המידגם
47	ב. תכנית הניסוי
48	ג. צוות הפרוייקט
49-52	10. שיטות ההערכה וכלי המדידה

עמוד

53	בבליוגרפיה
	חלק ג' - נספחים
57-82	א. לוחות
84-85	ב. טבלת מחאמים
86-88	ג. תכנית הקורס לחינוך והדרכה לאורח חיים חסכוני
89-101	ד. שאלון מוקדם
102-117	ה. שאלון סופי

חלק א' - ניתוח הממצאים

1. מבוא

במרוצת השנים האחרונות שנתברכו בשפע יחסי, עלתה רמת החיים בישראל בקצב מהיר, והיא הורגשה גם בקרב השכבות הנמוכות יותר.

מאז מלחמת יום-הכיפורים נעשו ע"י הממשלה פעולות שנועדו למתן מגמה זו, ודאגה מסוימת התעוררה לגבי יכולתו של התקציב המשפחתי לשמור על רמת החיים נוכח האינפלציה המהירה. (הפיחות וההתיקרויות שהיו לאחר התחלת הפרויקט בנובמבר 1974 הגבירו דאגה זו במידה רבה).

שתי הנחות עיקריות היו מחזורות לנו, ראשית, השנים הקרובות תהיינה שונות לגמרי מן השנים שעברו, ולמשפחה הרגילה יהיה קשה יותר להסתדר מבחינה כלכלית.

שנית, קשה להעלות מידי פעם את הקיצבאות המשולמות ע"י המוסד לביטוח-לאומי. לא כל התייקרות ניתן לפתור ע"י הגדלת קיצבאות, ולא כל בעיה ניתן לפתור ע"י פיצוי כספי.

על רקען של הנחות אלה נתגבשה החלטה לערוך נסיון לשם יצירת שיטה באמצעותה ניתן יהיה לסייע לאוכלוסייה החיה ברמה נמוכה, ובמסגרת זו תוכנן המפעל המיוחד המוצג להלן: "חנוך והדרכה לאורח חיים חסכוני".

המפעל נערך על-ידי ארגון אמהות עובדות, כאשר מימון התוכנית והערכתה הופקדו בידי המוסד לביטוח לאומי. עד היום לא נעשתה עבודה רבה בתחום יכולתן של משפחות להסתדר עם התקציב המשפחתי, ומה שנעשה סוקר ברובו את חלוקת התקציב בין הצרכים המשפחתיים השונים.

Bottomly^{(6)*} בדקה את הוצאותיהן של משפחות מרובות ילדים בלונדון, היא מילאה יומן אצל משפחות אלו במשך שבועיים, וכן ערכה עימן ראיונות.

עפ"י ממצאיה, בעייתן העיקרית של משפחות אלו מתמקדת בשילובה של הכנסה נמוכה, עם מחירו העולה של המזון, וכן העובדה בדבר קיומה של הוצאה מינימאלית קבועה על אוכל.

אחרים בדקו את בעיית התקציב המשפחתי עפ"י חלוקת הצריכה, ד"ר שרה בבלי⁽⁴⁾ העריכה את רמת התזונה ואיכותה אצל יהודים-תימנים וכורדים, באמצעות רישום תפריטים ע"י מומחה תזונה. רישום זה נערך על בסיסם של שלושה דיווחים של המשפחות במשך שבוע אחד.

* ראה רשימה ביבליוגרפית, עמ' 53.

Ernest Engel⁽⁸⁾ כתב בשנת 1857, כי "אחוז ההוצאות למזון, אם מחזיקים את שאר הגורמים קבועים, הוא המדידה הטובה ביותר של רמת-חיים אצל אוכלוסייה מסוימת". עד היום מושם הדגש בתכניות לשיפור רמת חיה של אוכלוסייה מסוימת, על התזונה. מחקר מקיף על סוג הפעולות שנעשו בתחום זה בארצות שונות, נימוקיהן ושיטות העבודה המאפיינות אותן בוצע ע"י Alan Berg⁽⁵⁾ בספרו "The Nutrition Factor". בישראל ביצעה ד"ר שרה בבלי⁽²⁾ מפעל מיוחד בשיתוף עם המוסד לביטוח לאומי להדרכת משפחות מרובות ילדים בתחום התזונה. בשיטת הדרכה אישית בחוץ ביתן של עקרות הבית נשתכנעו הן להגדיל את צריכת המשפחה בחלב, גבינות, דגים, כבד וסויה.

לאחר מלחמת יום-הכיפורים נקטה ממשלת ישראל צעדים כלכליים שנועדו לצמצם את העלייה המהירה ברמת הצריכה של האוכלוסייה. השפעת צעדים אלה על צריכתה של המשפחה הממוצעת נמדדה על ידי בן-סירה⁽³⁾, במאמר 1974. לפי דיווחו חלה ירידה גדולה בצריכת בשר, ממתקים, פירות, עוף וירקות. ירידה זו בלטה במיוחד אצל משפחות ברמת-חינוך נמוכה. כידוע, דגים, עוף וגבינות יכולים להוות תחליף לבשר וממתקים אצל כלל האוכלוסייה.

עד כמה שידוע לנו, לא נערכה עדיין תוכנית מקיפה של כלכלת-בית בקרב משפחות מרובות ילדים. בפרוייקט זה ניסינו להקיף את התחומים העיקריים של כלכלת-בית, כולל תחום התזונה, שהוא התחום העיקרי מבחינה תקציבית ובריאותית, ואשר בו רוכזו העבודות עד עתה. הפרוייקט נערך בשתי שכונות בסביבת תל-אביב: נוה-שרת ותל-כביר. שתיהן שכונות חדשות שהוקמו כדי לספק דיור למשפחות משכונות עוני של תל-אביב, ואשר דייריהן הם בעיקר משפחות מרובות ילדים, זוגות צעירים ועולים חדשים.

בשעות הבוקר נתקיימו פגישות שבועיות בבתי השייכים לארגון אמהות עובדות, כאשר נושאי העיקריים של הקורס הם שלושה: הלבשה, הזנה ושמירת הבית. בכל אחד מתחומים אלה הודגש נושא החסכון ויחד עם זאת נדונו גם תוכניות חסכון בבנקים וכך צורות שונות של ביטוח.

מרכזת הפרוייקט, שהיא מומחית בתחום כלכלת הבית ערכה את תוכנית הקורס, ריכזה וניהלה אותו, ולהוצאות מסוימות הזמינה מרצים מן החוץ.

שתי מקשרות, - נשים בלתי-מקצועיות, אך מדיירי השכונה, שמרו על קשר שוטף עם כל המשתתפות ע"י בקורים בבתיהן.

מבחינה מטודולוגית, ישנן דוגמאות אודות מקרים בעבר בהם השתתפו כמדריכות נשים בלתי מקצועיות בתוכניות שיועדו להביא לשינויים חברתיים בקרב משפחות שרמתן הכלכלית-חברתית נמוכה. במקרים אלה פעלו הנשים בתוך בתי המשפחות תוך שמירה על קשר ישיר עימן (Lombard ⁽¹¹⁾ ארזי ⁽¹⁾).

ממצאי הפרוייקט מעידים, כי משתתפות הקורס קיבלו אותו בחיוב, ואף ביקשו שיהיה המשך לקורס הראשון. ההישגים הגבוהים ביותר היו בתחום ההלבשה. כמו-כן הושגו מספר הישגים בתחום ההזנה, אך בתחום שמירת הבית לא היו שינויים משמעותיים. באופן כללי ניחן לומר כי מסתמנת מגמה של התנהגות חסכונית יותר בתחומי כלכלת-הבית. הישגים אלו, יחד עם עמדות חיוביות חזקות בכיוון השינויים שהומלצו מלמדים, כי תהליך של שינוי מתחיל להתרחש, אך לא התגבש עדיין לכדי שינוי מושלם.

ממצא זה מחזק ממצאים בתחום הפסיכולוגיה החברתית לפיהם קל יותר לשנות עמדות מאשר התנהגות, ושינוי עמדות עשוי להקדים שינוי בהתנהגות.

כל המשתתפות הגיבו בכיון דומה, אולם הישגים גבוהים נמצאו אצל משתתפות בעלות השכלה גבוהה יותר ובעלות משפחה קטנה יותר. יש צורך לבצע מעקב אחר המשתתפות, - מעקב שיעזור למשתתפות להמשיך בתהליך השינוי שהחל בעקבות הקורס, ולמנוע חזרה לדפוסי ההתנהגות הקודמים. כמו-כן יש לנסות ולהתאים את תוכנית ההדרכה לסוגים שונים של נשים.

2. מטרת ההערכה

מטרת ההערכה היא לנתח באיזו מידה השיג הפרוייקט את המטרות שהציב לעצמו.

במהלך המחקר נשאלו השאלות הבאות, עליהן ננסה להשיב:

1. מה מידת ההשתתפות בפרוייקט?
2. מה מבדיל בין נשים שהתמידו עד סוף הקורס ואלה שנשרו במהלכו?
3. באילו נושאים של הקורס הושגו הישגים אצל המשתתפות?
4. באילו נושאים של הקורס לא היו הישגים אצל המשתתפות?
5. האם חלו שינויים אחרים אצל המשתתפות כתוצאה מהשתתפותן בקורס, שאינם נובעים מחכנית הקורס?
6. אילו גורמים חיצוניים ופנימיים קשורים בהישגים?
7. האם מבנה הקורס מתאים למטרות הפרוייקט?
8. האם צוות הפרוייקט מתאים למטרות הפרוייקט?
9. האם הפרוייקט מתאים לאוכלוסיה המשתתפת?
10. באיזו מידה נשמרים ההישגים לאורך זמן?

3. השתתפות בפרוייקט

א. השתתפות ונפל

מספר המשתתפות בקורס עבר שינויים אחדים מסיבות שיפורטו בהמשך.

טבלה 1: השתתפות בפרוייקט ונפל

סך הכל	נוה-שרת	תל-כביר	
120	54	66	התחילו את הקורס
61	30	31	נפל ראשוני
22	7	15	נוספים (עד 1 בדצמבר)
81	31	50	סה"כ משתתפים בדצמבר 1974
*57	26	31	סיימו את הקורס

* יש לציין, כי מספר זה שונה מזה שבטבלה 6, כי 8 משתתפות בתל-כביר לא מילאו את השאלון המוקדם אלא רק את השאלון הסופי.

בתחילת הקורס, היו רשומות 120 נשים בקורס. תוך חודש וחצי ירד מספרן לכדי מחצית. הסיבות שגרמו לנפל זה היו:

א. האחוז הגבוה של הנשים שנשר בחודש הראשון של הפרוייקט הביא אותנו למחשבה כי הסיבה לכך היא הצעדים הכלכליים של הממשלה בנובמבר 1974 (פיחות, ביטול סובסידיות, עלייה תלולה ברמת המחירים) שאלצו חלק מהנשים לוותר על השתתפותן בקורס ולהכנס למעגל העבודה לשם השלמת הכנסתן המשפחתית.

אולם בדיקות שנערכו העלו כי לא היה הבדל משמעותי בין הנשים שנשרו בשלבים הראשונים של הקורס לבין הנשים שהחמידו בהשתתפותן עד הסוף. מבחינת היציאה לעבודה שתי הקבוצות הגיבו בצורה דומה מבחינה זו, כך שגורם זה לא השפיע על שיעורי הנפל הגבוהים בראשית החוכנית.

לפני התחלת הקורס יותר מ-90% מכלל הנשים לא עבדו. עד סוף שנת הקורס ירד מספר זה ל-82% - גם בקבוצת הניסוי וגם בקבוצת הנפל. מרבית הנשים לא הפסיקו את השתתפותן בקורס כדי לעבוד. או כדי לשבת בבית. נבדקו כמה גורמי רקע של המשפחות (גיל האם, ארץ מוצא של שני ההורים, מבנה המשפחה, תעסוקת הבעל, הכנסה, הסכון וכו'). מתוך 14 המשתתפים, רק אחד הראה הבדל בין שתי הקבוצות. גיל הילד הקטן ביותר במשפחה, בקבוצת הנפל היה נמוך יותר, באופן משמעותי

($P < .05$), מאשר זה שבקבוצת הניסוי, הגיל הממוצע של הילד הקטן היה 4 שנים ו-8 חודשים בקבוצת הניסוי, ו-3 שנים ו-5 חודשים בקבוצת הנפל (לוח מס' 8)*.

אחת הבעיות שהתעוררה בתחילת הקורס היתה ההסתגלות לשיטת השמרטף גם אצל האמהות וגם אצל הילדים. במשפחות אלה מקובל שהילד נשאר עם אמו עד הליכתו לגן. לרוב המשתתפות בקורס היתה זו הפעם הראשונה שהן מסרו את הילד לידין של מישהו אחר והן עשו זאת בהיסוס רב - הפעולה היתה מנוגדת לנורמות המקובלות בשכונה. במשך השבועות הראשונים היו הפרעות רבות בנושא השמרטף: ילדים צעקו, אמהות קמו באמצע הפגישה כדי לבדוק מה קורה לילד, ילד נשאר עם האם בפגישה במקום להישאר בשמרטף, לאמהות שילדיהן נמצאו בשמרטף היה קשה להתרכז, ללמוד ולהינות מהקורס. למטפלת לא היה נסיון קודם, ולא עלה בידה לשלוט במצב במשך השבועות הראשונים. מאוחר יותר נשארו תחת פיקוחה מספר קטן יותר של ילדים, שהתרגלו האחד לשני, והיא הצליחה להסתדר עימם.

ניתן איפוא להניח, כי בעיות השמרטף בתקופה המוקדמת של הפרוייקט קשורות לנשירתן מן הקורס של נשים, אשר היו להן ילדים רכים בשנים.

ב. שיטת הגיוס לקורס יכולה להסביר גם כן את הנפל הגבוה. הגיוס נעשה ללא בדיקה שיטתית של נכונות הנשים להשתתף בקורס ונכונותן להתמיד בו. כמו כן העובדה שמנהלת בית א.א.ע. גייסה את נשות השכונה לקורס גרמה לכך שלנשים לא היה נעים לסרב לה. הן נרשמו לקורס, אך נשרו ממנו כיוון שלא היתה להם מוטיבציה מספקת להשתתף בו.

הנשים שעזבו את הקורס, ציינו סיבות שונות לכך, העיקרית שבהן היתה חוסר רצון להמשיך (כ-33% מן הנשים שהתחילו בקורס). סיבה נוספת קשורה בבעיות משפחתיות שלא איפשרו להן להמשיך בקורס.

הנשירה הגדולה מן הקורס אילצה את מארגניו לגייס נשים נוספות. באמצע דצמבר צורפו 15 נשים בתל-כביר, ו-7 נשים בנוה-שרת. נשים אלו ביקשו קודם לכן להשתתף בקורס אך לא נותר מקום עבורן. מבין המצטרפות החדשות נשרו 5 נשים (4 מתל-כביר ו-1 בנוה-שרת) עד סוף הקורס.

* רשימת הלוחות והלוחות עצמם רשומים בחלק ג' - "נספחים".

בסיכום: הנפל הראשוני היה גדול מאד - כ-50%. הנפל מן הנשים שצורפו בחודש דצמבר היה קטן הרבה יותר (כ-23%), 40% מכלל הנשים שהתחילו את הקורס המשיכו עד סופו.

בשכונת תל-כביר סיימו 31 נשים מתוך 81 הנשים שהתחילו את הקורס בשלביו השונים - כ-38%. בנוה-שרת סיימו 26 נשים מתוך 61 הנשים שהתחילו את הקורס, בשלביו השונים - כ-43%. סה"כ סיימו 57 נשים מתוך 142 שהתחילו את הקורס בשלביו השונים - כ-40% מכלל הנשים שהתחילו את הקורס. אולם אם נתייחס לאוכלוסיה שהשתתפה בסוף דצמבר, דהיינו - לאחר תקופת ההרצה והגיבוש של הפרוייקט על כל מרכיביו, נראה שכ-70% מהמשתתפות התמידו עד הסוף (57 מתוך 81 כמוצג בטבלה 1) וזהו אחוז גבוה מאוד של השתתפות בשירות כה ממושך בעל תנאים נוקשים למדי.

ב. מידת הנוכחות במשך הקורס

1. לאורך זמן

נוכחות הנשים בפגישות השונות של הקורס נעה בערך סביב 50%. נראה שהגורם העיקרי לתופעה זו הוא העובדה, כי לנשים אלו קשה להסתגל לשינוי הכרוך ביציאה מן הבית. הן אינן מצליחות לארגן את היום בצורה כזו, שישאר להן זמן פנוי להשתתפות בהדרכה. זוהי הסיבה העיקרית שניתנה ע"י המקשרות, (בהתאם לדיווחי הנשים) להעדרויות של הנשים. "בהתחלה היה מאד קשה לי להתארגן כדי להיות פנויה ולצאת מן הבית" - נאמר ע"י רוב הנשים.

לשם הדגמה, ניתנת פה טבלה של נוכחות הנשים ב-6 פגישות בחודשים ינואר ופברואר 1975.

טבלה 2: נוכחות המשתתפות ב-6 פגישות בחודשים ינואר-פברואר

מס' פגישות	תל-כביר (%)	נוה-שרת (%)
6	4.4	22.2
5	20.0	13.9
4	24.5	16.7
3	11.1	19.4
2	13.3	11.1
1	24.5	16.7
0	2.2	-

ניתן להבחין בהבדלים בנוכחות של נשות תל-כביר ושל נשות נוה-שרת. נוכחות האחרונות בפגישות היתה גבוהה מזו של הראשונות. יותר ממחצית המשתתפות בנוה-שרת השתתפו לפחות ב-4 פגישות (מתוך 6) בעוד שבתל-כביר השתתפו פחות ממחצית הנשים ב-4 פגישות ויותר.

גם בקצוות ניתן לראות כי השתתפותן של נשות נוה-שרת רבה יותר. ב-6 פגישות השתתפו כ-22% מנשות נוה-שרת, בעוד שבתל-כביר השתתפו רק כ-4.5% מן הנשים. בפגישה אחת בלבד השתתפו כ-24.5% מנשות תל-כביר, בעוד שבנוה-שרת השתתפו בפגישה אחת רק כ-17% מן המשתתפות.

נוכחות המשתתפות נבדקה לאורך זמן.

טבלה 3 מחייחסת לתקופה שבסוף הקורס (חודשים מאי-יוני) ובנויה בצורה זהה לטבלה 2.

טבלה 3: נוכחות ומשתתפות ב-6 פגישות בסוף הקורס בחודשים מאי-יוני

מס' פגישות	תל-כביר (%)	נוה-שרת (%)
6	15	4
5	21	27
4	15	27
3	12	19
2	18	15
1	12	8
0	7	-

מנחונים אלו ניתן להיווכח בשוני בין הפגישות הללו לבין הפגישות בחודשים ינואר-פברואר. בחודשים מאי-יוני ביקרו כ-15% מן המשתתפות בתל-כביר בכל 6 הפגישות. לעומתן, רק כ-4% מן המשתתפות בנוה-שרת השתתפו בכל 6 הפגישות. שאר הממצאים דומים, עם עליה קלה בנוכחות בהשוואה לאלו שבטבלה הקודמת. 58% מן המשתתפות בנוה-שרת נכחו ב-4 פגישות ומעלה. 51% מן המשתתפות בתל-כביר נכחו ב-4 פגישות ומעלה.

בפגישה אחת בלבד השתתפו 12% מן המשתתפות בתל-כביר בעוד שבנוה-שרת השתתפו רק 8% בפגישה אחת, כלומר - ירידה ברורה במספר הנשים.

בתל-כביר, 7% לא באו לאף פגישה מתוך 6 פגישות נבדקות, בעוד שבנוה-שרח לא היתה אף משתתפת שנעדרה מכל 6 הפגישות.

2. נוכחות בפגישות - עפ"י תחומי ההדרכה

א. הלבשה (בחודשים נובמבר-דצמבר 1974)

ב. שמירת הבית (בחודשים ינואר-פברואר 1975)

ג. תזונה (בחודשים מרץ-אפריל-מאי-יוני 1975)

לגבי התקופה הראשונה, חסרים לנו נתונים על נוכחותן של נשות נוה-שרח בפגישות, ועל-כך תהיינה המסקנות חלקיות ותתבססנה על הנתונים לגבי נשות תל-כביר.

מהשוואה בין נוכחותן של המשתתפות בשלושת התחומים (טבלה 4) ניתן לראות כי הנוכחות הגבוהה ביותר היתה בפגישות ההדרכה בתחום ההלבשה.

טבלה 4: השוואה בין נוכחות הנשים בשלושת תחומי הקורס

מספר הפגישות	הלבשה		שמירת-הבית		תזונה	
	ת.כ. (1) %	אחוז מצטבר	ת.כ. (2) %	אחוז מצטבר	נ.ש. %	אחוז מצטבר
6	23	23	4	4	4	4
5	35	58	20	24	27	31
4	19	77	25	49	27	58
3	6	83	11	60	19	77
2	15	98	13	73	15	92
1	2	100	25	98	8	100
0	-	-	2	100	-	-

(1) ת.כ. - תל-כביר

(2) נ.ש. - נוה-שרח

ההרצאות בתחום ההלבשה זכו להשתתפות הגבוהה ביותר. 23% מנשות תל-כביר נכחו בכל 6 ההרצאות שנבדקו, אף לא אחת נעדרה מכל 6 הפגישות.

77% מן המשתתפות נכחו ב-4 פגישות ומעלה, אחוז זה הינו הגבוה ביותר מבין אחוזי ההשתתפות בתחומים השונים.

בתחומים של שמירת הבית ותזונה קיימים הבדלים גדולים בין שתי השכונות. ההבדל הבולט ביותר הוא באחוז הנשים שנכחו בכל 6 הפגישות: בתחום שמירת הבית, רק 4% מנשות תל-כביר נכחו ב-6 פגישות, לעומת 22% מנשות נוה-שרת. לעומת זאת, בתחום התזונה, נכחו רק 4% מנשות נוה-שרת בכל 6 הפגישות, לעומת 15% של נשות תל-כביר.

באופן כללי, נראה כי תחום התזונה זכה לנוכחות גבוהה יותר מתחום שמירת הבית. ב-4 פגישות ויותר בתחום התזונה נכחו: 51% מנשות תל-כביר ו-58% מנשות נוה-שרת. ב-4 פגישות ויותר בתחום שמירת הבית נכחו: 49% מנשות תל-כביר ו-53% מנשות נוה-שרת. בקצה השני, לעומת זאת, 7% מנשות תל-כביר נעדרו מכל פגישות התזונה, לעומת 2% בלבד שנעדרו מכל הפגישות בתחום שמירת הבית.

3. הנוכחות בפגישות עפ"י סוג הפעולה.

בקורס נעשה שימוש בסוגי פעולות שונות: הרצאה, שיחה, סיור, שילוב של מספר סוגי פעולות ועוד. ניסינו, איפוא, לבדוק אם יש קשר בין נוכחות הנשים לבין סוג הפעולה.

בדיקה כזו מוכיחה שאין קשר בין נוכחות הנשים, לבין סוג הפעולה. הקשר הוא בין נוכחות הנשים לבין התחום בו כלולה הפעולה (ראה סעיף 2 של פרק זה) כלומר - הנוכחות הגבוהה ביותר היתה בפעולות הקשורות בתחום ההלבשה, ללא קשר לעובדה באם פעולות אלו היו הרצאות, שיחות או סיורים.*

4. תגובות הצוות לנוכחות הנשים

הצוות, אשר תגובתו לנוכחות הנשים נבדקה, כלל בעיקר את המרכזת והמקשרות. א. המרכזת

המרכזת יצאה, בעיקר, כנגד שתי תופעות:

1. נוכחות נמוכה בנוה-שרת בעקבות חוסר פעילות מספקת של המקשרת בשכונה זו. לדעתה, המקשרת אינה מבקרת במידה מספקת בבתי המשתתפות, ואינה מדרבנת אותן די-הצורך להגיע אל הקורס.
2. ריבוי האחורים לפגישות של הקורס. המרכזת טוענת כנגד האיחורים הרבים לפגישות, וחוסר ההתייחסות מצד הנשים לזמן שנקבע כמועד התחלת הפעולה, עובדה זו מקשה על פעולה תקינה ומפריעה לנשים האחרות המדייקות לפגישות.**

* בדיקה זו נעשתה בעזרת "דפים למרצה" שמולאו ע"י המרצים בפגישות השונות, ואשר בהם נכללה אינפורמציה על מספר המשתתפות בפעולה וסוג הפעולה.

** המקור - דו"חות של ביקורים ע"י אנשי ביטוח-לאומי.

ב. המקשרות

- אחד מתפקידי המקשרת היה לברר מדוע נשים לא הופיעו לפגישות. תפקיד זה מאפשר לעקוב אחר הסיבות השונות להעדרויות, כפי שנמסרו ע"י הנשים למקשרת.
1. הסיבה השכיחה ביותר להעדרות מן הפגישות היא מחלת האשה, או מחלה של אחד מבני המשפחה (בעיקר ילדים קטנים). מובן שסיבה זו היוותה גורם חשוב בעיקר בחודשי החורף.
 2. סיבה נוספת, שנחננו נשים להעדרות מן הקורס היתה שהן שכחו על קיומה של הפגישה. סיבה זו נתקבלה בחשדנות ע"י המקשרת, והיא ראתה בה נסיון להתחמק מאמירת הסיבה העיקרית (עצלנות, חוסר עניין וכו').
 3. סיבה חשובה נוספת שניתנה על ידי מספר נשים היתה חוסר רצון להמשיך ולהשתתף בפגישות. נשים אלו החליטו, לאחר שהשתחפו במספר פגישות, שהקורס אינו מענין ואינו מוסיף להן דבר. לכך הן חדלו להופיע.
 4. סיבה חשובה נוספת היתה שמספר נשים החלו לעבוד, ולכן אינן להן זמן לבוא לפגישות.
- הנשים שציינו את הסיבות 3 ו-4 נמנות על קבוצת הנשים שנשרו מן הקורס כבר בשלביו הראשונים.
5. סיבות נוספות היו:
חוסר זמן פנוי להגיע לפגישה מסוימת.
החנגדות הבעל, ביום מסוים, ליציאת האשה לפגישה.
חוסר יכולתה של האשה להגיע לפגישה בגלל היותה לפני או אחרי לידה.
- יש לזכור כי המקשרת הינה אשה מן השכונה, ועל-כן עשויה היא להיות מושפעת מיחסיה עם המשתתפות לגבי הדו"חות המוגשים על ידה, כגון: יש נשים שהמקשרת אינה מאמינה לטענתן כי נעדרו בגלל מחלה ויש נשים שהיא כן מאמינה להן בטענתן זו.

4. מימצאים: שינויים בהתנהגויות והרגלים במשך תקופת הפרוייקט

א. בדיקות של שינויים

שלושה תחומים עיקריים, אשר בהם התרכזה תכנית הקורס נבדקו, והם: הזנה, הלבשה ושמירת הבית. בבדיקה רצינו לראות האם חלו שינויים אצל המשתתפות במהלך הקורס, והאם קיימים הבדלים בין קבוצת הניסוי וקבוצת הביקורת.

כמו-כן נבדקו שני תחומים נוספים: האחד ביטוח וחסכון והשני טיפול אישי.

בנושא הביטוח והחסכון טיפלנו בשתי צורות: צורה אחת היתה טיפול בו כתחום בפני עצמו. צורה שניה היתה שימת דגש על התנהגות חסכונית בכל התחומים.

נושא הטיפול האישי הובא כחחום משני. הוא הוכנס בחלקו משום העניין שיש בו לנשים ובשל הרלוונטיות שיש בו, על פי ההנחה, לגבי מטרות הקורס.

ראשית נעשתה השוואה בין התשובות שנתקבלו לאותן השאלות לפני ההדרכה ולאחריה. הניתוח נערך לגבי הנקודות הבאות:

- א. שינוי כללי בקשה לכל שאלה.
- ב. מספר הנשים ששינו את תשובתן במשך שנת הפרוייקט וכיוון השינוי.
- ג. מובהקות השינוי בכל שאלה על בסיס מספר הנשים שאצלק חל שינוי חיובי.
- ד. מובהקות השינוי בכל תחום על בסיס מספר השאלות שבהן קיים שינוי חיובי משמעותי.
- ה. מובהקות ההבדל בין מספר השינויים החיוביים בקבוצת הניסוי וקבוצת הביקורת בכל תחום בו יש שינוי משמעותי.

על בסיס חישובים אלה נעשו השוואות:

- א. קבוצת הניסוי לפני ואחרי הפעלת הפרוייקט.
- ב. השוואת גודל השינוי בין קבוצת הניסוי לבין קבוצת הביקורת.

ב. הסבר כללי של כיוון השינויים

באופן כללי חלו שינויים בכיוון שנלמד בקורס, אך לא מצאנו הבדלים מובהקים בין תשובות הנשים לפני ואחרי תקופת הפרוייקט. נוסף לכך, השינויים הקטנים הקיימים חלו גם בקבוצת הניסוי וגם בקבוצת הביקורת. ולכן לא ניתן לייחס אותם להשפעת הקורס.

בכל זאת נערכו בדיקות נוספות כדי ללמוד את מספר המקרים ואת כיוון השינוי בכל משתנה. זאת אומרת: עבור כל פריט שלגביו רצינו למדוד שינוי, חישבנו את המספר המדויק של נשים אשר אצלק חל שינוי חיובי (לוח מס' 31, 47). הרישום נעשה על

בסיס כיוון השינוי וללא התחשבות בגודל השינוי, הבדיקה נעשתה בנפרד עבור 4 קבוצות של משתנים על פי התחומים, בשני התחומים: הלבשה והזנה, היו משתנים שבהם מספר המקרים של שינוי חיובי עבר את גבול המקריות.

טבלה 5: מספר המשתנים בהם חל שינוי חיובי משמעותי

סה"כ משתנים שנבדקו	קבוצה		תחום הקורס
	קבוצת הביקורת	קבוצת הניסוי	
22	3	9	הלבשה
39	5	8	הזנה
5	0	0	שמירת הבית
4	0	0	חסכון
70	8	17	סה"כ

בתחומים - שמירת הבית וכן חסכון וביטוח לא היה אף משתנה. בו מספר המקרים החיוביים עבר את גבול המקריות, ולכן לא נוכל לדבר על תחומים אלה בהקשר זה. בתחום ההזנה מספר המשתנים בהם חל שינוי חיובי, לא עבר את גבול המקריות, וגם לא היה גדול יותר באופן משמעותי ממספר המשתנים בקבוצת הביקורת.

בתחום ההלבשה, ישנם 9 מקרים בהם חל שינוי חיובי משמעותי, ולמרות שזהו מובהק ברמה של 0.08 בלבד - כמעט בגבול - כדאי לדון בממצאים אלה. בתחום ההלבשה יש הבדל משמעותי ($P < .05$) - בין מספר המשתנים בהם חלו שינויים חיוביים בקבוצת הניסוי לבין זה שבקבוצת הביקורת.

כך אפשר לומר שבתחום ההלבשה ההבדל בין שתי הקבוצות אינו מקרי אלא קשור בהשתתפות בקורס. עובדה היא שהמשתנים המובהקים בקבוצת הביקורת מחולקים באופן שווה לשתי קבוצות, קבוצה אחת שהיא נכללת וקבוצה שניה שאינה נכללת בקבוצת המשתנים המובהקים של קבוצת הניסוי. עובדה זו מעידה על אי-חלוח בין קבוצת הביקורת וקבוצת הניסוי בעניין זה (ראה לוח מס' 32).

ג. סוגי השינויים

1. הלבשה - דיווח על שינוי משמעותי, דיווח של יתר הממצאים.
2. הזנה - דיווח על משתנים שבהם יש מספר משמעותי של שינויים חיוביים, דיווח על משתנים אחרים.
3. שמירת הבית - דיווח על מימצאים
4. חיסכון - דיווח על ממצאים
5. טיפול אישי - דיווח על מימצאים

בתחום ההלבשה עברו הנשים שינויים בתחום ספציפי מאוד (לוח מס' 32 ו-41-33) והוא: נושא הקריטריונים לגבי קניית בגדים עבורן ועבור ילדיהן.

מאז הפעלת הפרוייקט פחות חשוב לנשים, כי בגדו של הילד יהיה לפי האופנה, וחשוב יותר כי יהיה בגודל נאות, כדי שהילד יוכל ללבושו במשך זמן רב יותר. גורם המחיר אינו דומיננטי כפי שהיה לפני הקורס. הנשים למדו כי לעתים מחיר נמוך הוא על חשבון צרכים אחרים, וכי לא תמיד חוסכים בכך שקונים את הזול ביותר.

גם בקשר לבגדי האשה עצמה, למדה היא, שלא תמיד כדאי לקנות את הבגד הזול ביותר. עתה, לפי הכיוון הכללי של התשובות, חשוב יותר, כי הבגד יהיה מבד חזק, כי ניתן יהיה לכובסו בבית, וכי יהא שימושי, כלומר - ניתן יהיה ללבושו בזמנים שונים. עתה חשוב פחות, כי הבגד יהיה לפי האופנה, ובהתאם לכך שינוי הנשים את עדיפותיהן לגבי מקום הקנייה של בגדיהן, והן קונות במקומות זולים יותר, כולל השוק.

יש להניח, כי עריכת הקניות במקומות זולים יותר, וכך הדרישות הגבוהות לגבי סוג הבד והשימושים בו מצביעות על התנהגות חסכונית יותר בתחום ההלבשה.

השינויים התרכזו יותר בתחום בגדיהן של הנשים מאשר בבגדי הילדים. ניתן להניח, כי קיים קשר בין מימצא זה לבין השיטה של העברת המידע בדבר בגדי הנשים. הוקדשה פגישה שלמה להחאת הבגד לאשה, מבחינת צבע, סגנון וכו'. בפגישה זו הנשים עצמן ערכו ניסוי והקבוצה כולה הגיעה להחלטות בדבר התאמת הצבעים והבגדים השונים לחברות הקבוצה. דבר זה לא נעשה לגבי בגדי הילדים, ובתחום זה הועבר המידע על-ידי מרצה.

להחלטה קבוצתית יש כוח נוסף שאין לסוגים אחרים של החלטות, כגון החלטה הבאה לאחר הרצאתו של מומחה⁽¹⁰⁾.

בשאלות אחרות בנושא הלבשה, חל שינוי בכיוון המצופה אך הוא לא היה משמעותי. לדוגמא: אחוז הנשים המעבירות בגדים מילד לילד עלה ב-10% (לוח מס' 42). אשר להשפעה בתחום ההלבשה ניכרים הבדלים ברורים במשך השנה. לפני תחילת הקורס, 48% מבין הנשים בקבוצת הניסוי ו-41% בקבוצת הביקורת השיבו, כי הן שינוי פעם בגד (לוח מס' 43). לאחר סיום הקורס 60% מקבוצת הניסוי ו-47% מקבוצת הביקורת העידו על שינוי בגד במשך השנה האחרונה. מספר הנשים שתפרו בגדים רבים בעצמן עלה ב-8% בקבוצת הניסוי (לוח מס' 44) וירד אצל קבוצת הביקורת. אולי העובדה שנשי קבוצת הניסוי תפרו במשך הקורס בגד לעצמן עוררה אותן בתחום זה.

במשך השנה האחרונה 18% מנשי קבוצת הניסוי קנו מכונת תפירה (לוח מס' 45), לעומת 8% בקבוצת הביקורת. אחוז הנשים שהן בעלות מכונת תפירה הוא 60% בקבוצת הניסוי ו-47% בקבוצת הביקורת. העניין בקורס לתפירה מתאים לפעילות בתחום זה (לוח מס' 46): 63% בקבוצת הניסוי ו-51% בקבוצת הביקורת מעונינות ללמוד בקורס לתפירה בשנה הבאה.

ניתן להסיק, כי בתחום זה חלו שינויים ברורים אצל הנשים שהשתתפו בקורס ושינויים קלים אצל אלה שלא השתתפו בו.

הבדלים משמעותיים חלו בעקרונות הקשורים בקניית בגדים, בעיקר בגדי נשים. היכן שנדרש מאמץ אישי גדול יותר, ההישגים קטנים יותר, אבל עדיין בכיוון הרצוי. העובדה שרוב הנשים בשתי הקבוצות רוצות להמשיך וללמוד בנושא הנדון, מעיד כי חלק זה של הקורס נגע בתחום בו נשי השכונות מתענינות ומרגישות צורך להתקדם.

2. הזנה

בתחום זה, יש משתנים מסוימים אשר לגביהם חל מספר מובהק של שינויים (לוח מס' 47), אך מספר השינויים בתחום כולו אינו מובהק. בתחום ההזנה, כמו בתחום ההלבשה, השינויים הגדולים ביותר מתרחשים בתחומים בהם נזקקות המשתתפות לפחות מאמץ (לוח מס' 47א' ולוחות 48-58). בעיקר חלו שינויים בדעות לגבי הערך התזונתי של מאכלים שונים. שינוי גדול חל בדעות הנשים לגבי הערך התזונתי של בשר טרי (לוח מס' 48); הן פחות עומדות על הצורך לקנות בשר טרי, ויש להן דעה חיובית יותר על בשר קפוא (לוח מס' 49). גם בקבוצת הביקורת הנשים פחות עומדות על חשיבותו של הבשר הטרי אבל דעתן על בשר קפוא לא השתפרה.

נשי קבוצת הניסוי שינו באופן דרסטי את דעתן על הערך התזונתי של סויה (לוח מס' 50). שינוי שאינו קיים אצל קבוצת הביקורת. ניתן לראות שקיימת אצל קבוצת הניסוי מגמת שינוי בהתנהגות בעקבות ההדרכה: הנשים מגישות פחות בשר למשפחה (לוח מס' 51) ויותר סויה (לוח מס' 52). כעת רק 42% (קודם 49%) מבין הנשים בקבוצת הניסוי מגישות בשר בכל יום, ואחוז הנשים המגישות פעם או פעמיים בשבוע עלה מ-9% ל-16%. לפני הפרוייקט רק 14% מן הנשים ניסו לבשל עם סויה, וכיום 74% מנסות את השימוש בו. אחוז הנשים בקבוצת הביקורת שניסו לבשל עם סויה עלה מ-5% ל-9%. ויחד עם זאת השתנתה גם תגובת המשפחות לעניין זה. (לוח מס' 53). מבין המשפחות שטעמו סויה בקבוצת הביקורת רק 25% חיבבו אותו, ואילו בקבוצת הניסוי 50% מבין המשפחות שניסו מזון זה אהבו אותו, ועוד 7% אהבו אותו מאד. יתכן, כי עמדה חיובית ותכליתית של האשה משפיעה על קבלת האוכל החדש על-ידי המשפחה. בכל אופן 45% מנשי קבוצת הניסוי מתכוונות להמשיך ולבשל סויה בעתיד (לוח מס' 54) לעומת 9% מבין הנשים בקבוצת הביקורת.

יתר השינויים החיוביים המשמעותיים מפוזרים בין הנושאים האחרים בתחום ההזנה, שינוי מובהק חל לגבי הערך התזונתי של אפונה בקופסה (לוח מס' 55) – היא נחשבת כפחות בריאה מאשר קורס, הנשים התחילו לקנות אורז לעתים רחוקות יותר (לוח מס' 56) ובכמויות גדולות, דבר שהוזיל את הקניה; אבל תופעה ברורה כזו אין רואים בקניה קמח, סוכר, שמן או תפוחי-אדמה. לגבי כל אחד ממוצרים אלה, פחות נשים מקבוצת הניסוי השיבו כי הן קונות "יותר מפעם בחודש", ויותר נשים בקבוצת הניסוי העידו, כי הן קונות פעם ב-3 חודשים, ישנם, איפוא, סימנים המרמזים על קיום הבדלים בין קבוצת הניסוי וקבוצת הביקורת בעקבות עריכת הקורס.

הנשים התחילו להכין בבתיהן הרבה יותר ריבות, חמוצים ושחיה קרה (לוח מס' 57), דברים אשר הודגשו בקורס, אולם יחד עם זאת לא חל גידול מובהק במספר הנשים המכינות מצרכים אלה. בקבלת אורחים (לוח מס' 58) החלו הנשים להגיש יותר גרעינים (שהם הסוג הזול ביותר של כיבוד ולכן רצויים), אך לא קיצצו באגוזים היקרים ביותר, קיימת נטייה, לא משמעותית, להגיש יותר עוגות, שהוכנו בבית ופחות עוגות קנויות.

באספקטים אחרים להם התייחס הקורס בתחום ההזנה, אין שינויים משמעותיים, בהתנהגות הנשים לאחר סיום הקורס. ניכרת נטייה בקבוצת הניסוי ובקבוצת הביקורת גם יחד לקנות במכולת באורח מסודר יותר (לוח מס' 59), וכך ישנה ירידה של 12% (8% בקבוצת הביקורת) אצל משפחות ההולכות יותר מפעם אחת ביום למכולת. בקבוצת הניסוי יש מספר קטן של נשים שהחלו לקנות במכולת רק 3-4 פעמים בשבוע. לגבי קניה פירות וירקות (לוח מס' 60) אין שינוי: 67% בקבוצת הניסוי (63% בקבוצת הביקורת) ממשיכות לקנות פעם בשבוע, כמחצית מביין הנשים בשתי הקבוצות קונות בשוק (לוח מס' 61) (הועדף יום ד' או ה' לקניות אלה). הן מציינות את אותן סיבות כמקודם להרגלים אלה.

לגבי ארגון הקניות (לוח מס' 62) – ישנה נטייה אצל שתי הקבוצות לא לסמוך על הזכרון בענין קניות אלא להחזיק רשימה קבועה ולהוסיף פריטים לרשימה זו לפי הצורך.

שמירת מצרכי מזון לשעות חרום (לוח מס' 63) – בשתי הקבוצות עלה אחוז הנשים השומרות מצרכי מזון למצב חרום: עליה של 23% בקבוצת הניסוי ו-12% בקבוצת הביקורת.

ארגון הבישול (לוח מס' 64) – בהתאם לגלמד בקורס, הדלו מספר נשים ממנהגן לבשל יום יום והחלו לבשל לכמה ימים מראש. רוב נשים אלה התחילו לבשל 3-4 פעמים בשבוע. נטייה זו אינה קיימת אצל קבוצת הביקורת, למרות שמספר קטן מאד של נשים החלו לבשל 5-6 פעמים בשבוע במקום כל יום, בהתאם להרגל חדש זה יש עליה קטנה

מאד באחוז הנשים השומרות אוכל מבושל במקרר ליום או ליומיים (לוח מס' 65), אך שינויים אלה אינם מספיקים כדי לסמן כיוון של שינוי.

דג טרי - עמדת הנשים הפכה לשלילית יותר (לוח מס' 66) ואין כל שינוי בשימוש (לוח מס' 67).

משקאות (לוח מס' 68) - מסתמנת ירידה באחוז הנשים המגישות משקאות קלים קנויים למשפחה, ועליה בת 51% (ירידה של 5% בקבוצת הביקורת) של נשים המכינות תרכיזים בבית. למרות השימוש הגדול בתרכיזים שהוכנו בבית, אין שינויים כלליים בתחום השתייה בכיוון שהומלץ בקורס. אולם יש לזכור שהשאלון המוקדם הועבר בעונת החורף בה צריכת המשקאות הקלים נמוכה יותר ולכן ייתכן שהשינוי קיים בכל זאת.

בתחום ההזנה, חלו איפוא, השינויים הבולטים בפריט התופס חלק גדול מאד בתקציב ההזנה הלא הוא הכשר, התחליף שהוצע לבשר הוא סויה, מוצר חדש לגמרי לרוב הנשים, ולכן אין בנמצא הרגלים הקשורים בו, שיש לעוקרם לפני שניתן ללמד הרגלים חדשים, כמעט בכל תחום אחר של הזנה יש שינוי בכיוון שנלמד בקורס, אבל הוא קטן מדי מכדי שאפשר יהיה להתייחס אליו.

3. שמירת הבית

כאן השינויים אינם משמעותיים, אך הכיוון הוא לפי מגמת הקורס. אותה מגמה מופיעה לעתים גם אצל קבוצת הביקורת.

אצל שתי הקבוצות ישנה נטייה לבצע תיקונים קטנים בבית בכוחות עצמיים ולא להזמין פועל מקצועי (לוח מס' 69). כן מסתמנת ירידה קלה בקבוצת הניסוי באחוז המשפחות המזמינות פועל מקצועי לערוך תיקונים בבית. המדובר הוא בכיור סתום, נתיך שרוף, כסא שבור וברז מטפסף. התיקונים החדשים נעשו ע"י האשה למרות העובדה שהבעלים מבצעים כ-80% מכלל כל התיקונים. לחלק זה של הקורס הוזמנו הבעלים, אך אין ניכרת השפעה ברורה על הבעלים, אולי מפני שמעט מאד באו לאותה פגישה.

סדר הרהיטים לא שונה בעקבות הקורס (לוח מס' 70); כ-25% מבין הנשים בשתי הקבוצות שינו בדירתם את סדר הריהוט בחדשים האחרונים. כיוון שאחוזים אלה זהים כמעט בשתי הקבוצות, אי-אפשר ליחס זאת להשפעת ההדרכה. בין אלה שסיידו את הדירה במשך השנה האחרונה, (כ-30% בשתי הקבוצות), חלה ירידה גדולה באחוז המשפחות אשר הזמינו צבעי מקצועי לביצוע עבודה זו (לוח מס' 71). הירידה באחוז דומה בשתי הקבוצות; במשך השנה האחרונה רק 9% בקבוצת הניסוי ו-8% בקבוצת הביקורת הזמינו צבעי מקצועי לצביעת דירתם. בתל-כביר ניכרת יותר פעילות בצביעת הבית מאשר בנוה-שרת.

בתחום זה התייחס הקורס למושג החסכון בחיים היום-יומיים ולמשמעות הבנק על חפקידיו השונים כאמצעי עזר לאשה ולמשפחה. באופן סטטיסטי מחקבל, כי הנשים בקבוצת הניסוי אינן מוציאות פחות כסף מאשר הנשים בקבוצת הביקורת עבור ההוצאות המשפחתיות (לוחות מס' 72-74), וזאת לפי הבדיקות השיטתיות שנעשו בנושא זה.

כמו כן, רואים אנו, כי לאחר ההרצאה והסיום בנושא זה לא חלה כל עליה במספר החשבונות בבנק. לא גדל מספר המשפחות שיש להן חשבון צ'קים בקבוצת הניסוי (לוח מס' 75), וכן לא אירע שינוי כלשהו במספר המשפחות שיש להן ביטוח בית (לוח מס' 76) וביטוח חיים (לוח מס' 77).

על פי התשובות שנחקבלו מקבוצת הניסוי (לשאלות שהועברו ע"י המקשרות), מיד לאחר הטיפול בנושא זה בקורס, ניכרת השפעה קטנה וסלקטיבית המרוכזת בעיקר אצל נשות תל-כביר.

עבור 6% מנשות תל-כביר היה הביקור הקבוצתי שנערך, הביקור הראשון בחייהן בבנק. לכל נשות נוה-שרת יש נסיון קודם בקשרים עם בנקים, בזמן הסיום לא פתחה אף אחת חשבון, אבל אחוז גבוה, כ-40% בשתי השכונות דברו עם הבעל אודות הדברים ששמעו בנושא זה, ובעקבות זאת כ-10% בתל-כביר ו-7% בנוה-שרת חזרו לבנק ופתחו חשבון חסכון. עוד 29% בתל-כביר ו-11% בנוה-שרת ענו שהן מתכוונות לפתוח חשבון חסכון.

לפתיחת חשבון חסכון על-ידי המשתתפות בקורס יש להתייחס כאל הישג נכבד וחשוב. הדבר נכון לגבי כולן, ובפרט לגבי נשות תל-כביר, להן יש נסיון מועט מאד בעבודה עם בנקים וטיפול בעניינים כספיים.

5. טיפול אישי

בין הנושאים העיקריים הוקדש זמן גם לתחום הטיפול האישי. תחום זה הוכנס לתוכנית בהנחה שיש לרוב הנשים עניין מיוחד בו. אחד השיקולים לכך היה נעוץ בהנחה, כי העיסוק בנושא זה יקל על החלקים הקשים אשר בקורס. שיקול אחר-בתחום זה יש מקום לחסכון ניכר בכסף. אולם מן השאלון המוקדם למדנו, כי נשים אלה אינן מוציאות כסף על דברי קוסמטיקה ובקושי מתייחסות לנושא.

כתוצאה מן הקורס לא חלו שינויים גדולים בהוצאות אלה; יותר ממהצית הנשים כמקודם; אינן מוציאות כסף על דברי קוסמטיקה (לוח מס' 74), ואלה המוציאות, התפלגותן לפי גודל ההוצאה, אינה משתנה מן השאלון המוקדם בשאלון הסופי בקבוצת הביקורת. לעומת זאת בקבוצת הניסוי ישנה עליה בהיקף הכסף אותו מוציאות הנשים בנושא זה. השינוי

בהרגלי הנשים בנושא הביקורים אצל הקוסמטיקאית (לוח מס' 79) והמספרה (לוח מס' 80), מסייע לנו להבין תהליך זה. לפני התחלת הפרוייקט 86% מהנשים לא ביקרו כלל אצל קוסמטיקאית; בסוף הניסוי רק 79% ענו כך ו-21% ציינו כי הן הולכות לקוסמטיקאית. בקבוצת הביקורת שינוי זה אינו קיים.

שינוי ברור עוד יותר באותו כיוון קיים לגבי ביקורים במספרה; ירידה של 23% באחוז הנשים שאינן הולכות כלל למספרה, ועליה של 26% באחוז הנשים ההולכות פעם בחודש או פחות למספרה. שינויים בקבוצת הביקורת אינם באותו גודל. ניתן לשער, כי טיפול בנושא זה במשך הקורס עורר את הנשים לצרכים, שהן לא חשו בהם קודם לכן. וכך הוכנס פריט חדש לתוך התקציב המשפחתי, ומימד חדש בחיי האשה.

ד. סיכום

ניתן איפוא לציין, כי רק בתחום ההלבשה יש שינוי רציני ומובהק. הדברים הבאים, שאפשר ליחס אותם לפרוייקט, מאפיינים את תחום ההלבשה:

1. הוא התחום הראשון בו טיפל הקורס. אולי הנשים התעייפו בהמשך הקורס. תקופה של 10 שבועות היא אורך אופטימלי לסוג פעולה כזו. אולם אם זוהי הסיבה היינו מצפים לירידה בהדרכה ביתר התחומים, ואין זה קורה.
2. הוא התחום בו קיימת הפעילות הרבה ביותר אצל המשתתפות. אולי קשה לנשים לשבת זמן ממושך ללא פעילות (נשות חל-כביר אמרו זאת למקשרת), ואולי קשה להן להבין את ערך ההרצאות עד שאינן הן רואות ומרגישות את תועלתן הממשית.
3. תועלת מיידית - הנשים השתתפו בפעילות יצרנית ומיד חשו בתועלת הנובעת מתפירת החצאיות.
4. להרבה נשים חסר האומץ לנסות משהו חדש לבד בבית. הרבה יותר קל לנסות זאת בצוותא עם החברות.

גשים רבות אמרו, כי קודם לכן לא היה להן האומץ לקחת זוג מספריים ולגזור חתיכת בד; רק לאחר שעשו זאת יחד עם נשים אחרות במסגרת הקורס ניסו זאת גם בבית.

בכל יתר התחומים השינויים קטנים מאד, לא משמעותיים וחלק גדול מהם חלו הן בקבוצות הניסוי והן בקבוצות הביקורת. במבט ראשון אפשר להתרשם בשני הכיוונים: או שישנה בחברה השפעה כללית ציבורית בכיוון לאורח חיים חסכוני (גם מתוך כלי התקשורת ההמוניים וגם מתוך תגובות הגיוניות של עקרות-בית לבעיות כספיות חדשות), ומכאן שהשינויים אינם נובעים מהפרוייקט אלא מגורמי חוץ; או שמא באמת קשורים השינויים הקטנים אצל קבוצת הניסוי לקורס שנערך והם הועברו לקבוצת הביקורת דרך דפוסיה.

חוסר שינוי בהתנהגויות כתוצאה מתוכנית התערבות חברתית מוגבלת הוא ממצא ידוע מאד ומדווח בספרות הפסיכולוגית החברתית והחינוכית. כדי להבין טוב יותר את תהליך ההשפעה של הקורס על המשתתפות, יש גם לנתח את תגובות המשתתפות. לאחר דיווח זה נחזור ונדון בצורה שלמה יותר בתהליך השפעתו של הקורס על המשתתפות, וננסה לתת לתהליך זה הסבר על בסיס ממצאים בספרות.

5. תגובות המשתתפות לקורס - ניתוח עמדות

הסבר כללי

עם סיום הפרוייקט הועבר חלק ב' של השאלון הסופי למשתתפי הקורס. בחלק זה ניסינו ללמוד על תגובות המשתתפות על הקורס ועל דפוסי התנהגותן במשך השנה האחרונה. בחלק זה נבדקו:

- א. עמדה כללית ביחס לקורס.
- ב. עמדה בנושאים אליהם התייחס הקורס.
- ג. עמדה לגבי שיטות שונות של הצגת החומר.
- ד. תחושה שאכן למדו בקורס - כללית.
- ה. הרגשה כי למדו בנושאים שונים.
- ו. הרגשה כי למדו משיטות שונות של הצגת החומר.
- ז. עמדה לגבי ארגון הקורס.
- ח. עמדה לגבי צוות הקורס.
- ט. שינויים בעמדות ובקשרים האישיים, המשפחתיים והחברתיים במהלך הקורס.
- י. ציפיות לגבי המשך ביצוען של הפעולות המומלצות בקורס.
- יא. ציפיות הנוגעות לחסכון בעתיד.
- יב. כוונה להמשיך וללמוד עוד ולהיות פעילות בקהילה.

(סעיפים ג, ה, ו, ז, ח, מדווחים בפירוט בפרק 9 המתייחס למבנה הקורס).

בניתוח הממצאים בחלק זה מצאנו תגובות חיוביות מאד לקורס וקשר חזק בין עמדות לגבי הקורס לבין תחושת ההישגיות והתרומה כתוצאה מהחומר הנלמד. ניתן להיווכח כי ההשתתפות בפרוייקט זה השפיעה בצורה ברורה ביותר על עמדות המשתתפות גם בקורס עצמו וגם בהתנהגותן מחוץ למסגרת הקורס. נתייחס לעמדות אלה בסדר הבא:

- א. שביעות רצון מהקורס.
- ב. למידת דברים חדשים בקורס.
- ג. חסכון.
- ד. כוונה להמשיך ולעשות בבית את הדברים שנלמדו בקורס.
- ה. השפעה על האשה עצמה ועל חיי משפחתה.
- ו. צוות הקורס.

א. שביעות רצון מהקורס (לוח מס' 9)

86% מן הנשים שהשתתפו בו ענו כי הן מרוצות ממנו, מתוכן שני שלישים מאד מרוצות. 14% ענו שהן לא כל כך מרוצות, אף אחת לא ענתה שהיא כלל אינה מרוצה. שביעות הרצון קצת יותר גבוהה בנוה שרת מאשר בתל-כביר.

ממה מרוצות הנשים ואלו גורמים קשורים לשביעות הרצון? נמצא קשר חזק עם גורמים רבים (ראה טבלת מתאמים (עמ' 53) חלק ג'). ראשית, שביעות הרצון קשורה עם למידת דברים חדשים* ($r = .72$) ועם הכוונה להמשיך לעשות בבית את הדברים שנלמדו בקורס ($r = .69$). הציפיה שהאשה תצליח לחסוך כסף כתוצאה מלימודיה מהווה גם היא גורם חשוב ($r = .45$) בשביעות רצונה הכללי של המשתתפת.

מכאן שהגורמים החשובים ביותר לגבי הנשים הם אלה שהודגשו ע"י מארגני הקורס.

כן נמצא קשר חזק עם ההנאה מן הסיור לחנות רהיטים ($r = .56$), הנאה מן הביקור בבנק ($r = .44$), הנאה מן ההרצאה על ריהוט ($r = .44$), על מאכלים חדשים ($r = .44$), למידה מן הסיור לחנות רהיטים ($r = .43$), הנאה מן ההרצאה על בדים ובגדים ($r = .42$), למידה מן הסיור לבנק ($r = .40$), למידה מן ההרצאה על בדים ובגדים ($r = .38$) למידה מן הביקור בביח"ר להקפאת עופות ($r = .38$), למידה מההרצאה על מאכלים חדשים ($r = .38$). נוסף לכך, ככל שהנשים הרגישו עצמן מרוצות יותר, הן חשו יותר כבני אדם מתקדמים ($r = .41$) ומצאו את החיים מעניינים יותר מאשר בשנה הקודמת ($r = .35$). נשים אלה נוטות לחשוב, לאחר הקורס כי קיימת אפשרות לשפר את המצב המשפחה באמצעות הסכונות יום-יומיים קטנים ($r = .36$). ושוב ניתן להיווכח, כי לשביעות הרצון מן הקורס יש קשר עם מרבית האספקטים שלו וכן עם הרגשות הנוגעות לסיפוק המשתתפת מעצמה, מעבר לכל זה יש קשר חזק במיוחד עם ההרגשה כי למדה דברים חדשים, וכי תמשיך להפיק תועלת מכך.

ב. לימוד דברים חדשים מן הקורס (לוח מס' 81)

88% מהנשים ענו, כי הן למדו דברים חדשים בקורס. 7% השיבו, שהן לא כל כך למדו, ו-5% ענו שלא למדו בקורס. אין הבדלים בין שתי השכונות.

אלו גורמים קשורים ללמידה בקורס? קיים מתאם של 83% בין למידה מתוכנית ההדרכה לבין הכוונה להמשיך ולעשות את אשר למדו. במלים אחרות: כמעט כל דבר שנלמד התקבל

* עבור גודל האוכלוסיה במחקר ($N=57$) אפשר לומר במידה רבה של בטחון, כי כל מתאם של 30, או גבוה יותר, משמעותי ברמה של 0.05. המתאמים המדווחים כאן עולים על 0.45, ומובהקים ברמה של 0.01. מכאן ניתן להתייחס לכל מתאם המדווח כאן כמתאם משמעותי.

בחיוב על-ידי הנשים. (או שהחומר ענה על צורכי הנשים או שהן נעדרו יכולת הבחנה).
מבין 17 המשתנים שיש להם קורלציה של 30, או יותר עם למידת דברים חדשים, 13 מהם
קשורים גם לשביעות הרצון מן הקורס.

מכאן ניתן לציין, כי שביעות רצון ולמידה הוגדרו בצורה דומה ע"י נשים אלה בקשר לקורס
זה.

אהבעת המשתנים הנוספים הם: למידה מההרצאה על ריהוט, הנאה מעבודת יד וקישוט לבית,
למידה מההרצאה בנושא הסכון. מכאן ניתן ללמוד על הרגשת הנשים, כי למדו בכל התחומים
ומכל הסוגים של ההצגה.

את המשמעות של כל נושא ונושא, אצל המשתתפות, אפשר לראות בטבלת מתאמים (עמ' 53
פרק ג') להלן נציין רק כמה מן הממצאים והקשרים הרבים.

ג. הסכון

נושא החסכון נחשב לרגיש במיוחד. מצד אחד - הוא היווה את מוקד הקורס ומטרתו העיקרית,
מצד אחר - התעורר חשש אצל צוות הפרוייקט, שמא תמצאנה המשתתפות את נושא החסכון
בלתי מעניין, בלתי מובן, ונוגע בעיקר לבעלים. מסיבה זו נצפו תגובות בלתי חיוביות.
נושא החסכון הודגש בכל תחום, וטופל באורה נפרד על-ידי מתן הרצאות וביקור בבנק.
33% מהמשתתפות (לוח מס' 17) השיבו, כי נהנו מאד מן ההרצאה בנושא חסכון, 47% נהנו.
12% לא כל כך נהנו ו-8% כלל לא נהנו מהרצאה זו. בסיור שנערך בבנק סך כל הנשים
שנהנו עלה במעט (לוח מס' 18) והגיע ל-87%, 11% לא כל כך נהנו ורק 3% לא נהנו בכלל.
יותר מ-80% מן המשתתפות נהנו, איפוא, מכל מה שנעשה בנושא חסכון, ובניגוד למצופה
התקבל נושא זה בצורה חיובית מאד.

יש קשר ($r = .42$) בין הנאה מן ההרצאה לבין ההרגשה שלמדו בה דברים חדשים, וקשר
חזק עוד יותר ($r = .62$) עם ההרגשה שלמדו מן הביקור בבנק. קשר חזק יותר ($r = .76$)
קיים עם הנאה מהביקור בבנק. אנו רואים, כי מידת ההנאה של האשה מן ההרצאה עולה
עם מידת החשיבות שהיא מיחסת לעובדה שיהיה לה על מה לשוחח עם בעלה ($r = .44$)
כך עולה מידת ההנאה בהרצאות ככל שנשוח השכונה נראות נחמדות יותר ($r = .41$).
אותה תמונה חוזרת כאשר אנו מתייחסים להרגשת האשה שיש לה השנה יותר חברות מאשר
בשנה שעברה ($r = .31$). מכאן בולטת החשיבות הגדולה של התמיכה החברתית, כאשר
האשה חשופה לנושא חדש ולדרישות חדשות.

העובדה, כי הנשים שנהנו מן ההרצאה בנושא החסכון, עשויות גם ליהנות מהרצאה בנושא השימוש במאכלים חדשים ($r = .48$) וללמוד ממנה ($r = .39$), מעידה על קשר בין שני תחומים המהווים ניגוד להרגלים מקובלים, ומסיבה זו זקוקות הנשים לתמיכה חברתית כדי לקבלם.

אחוז הנשים שלמדו, לדבריהן, דברים חדשים בנושא חסכון במשך תקופת ההדרכה (לוח מס' 82) קטן יותר מאחוז הנשים שנהנו מהפרוייקט בתחום זה. אנו רואים בנושא זה הבדלים ברורים בין שתי השכונות (לוח מס' 83). נשות תל-כביר למדו הרבה יותר מנשות נוה-שרת.

יש להניח, כי הבדל זה נובע מן השוני הבולט בין שתי השכונות מבחינת הנסיון הקודם בעבודה עם בנקים. כפי שדווח בדו"ח מוקדם, לפני תחילת הפרוייקט, למשפחות של 70% מנשי תל-כביר ו-42% מנשות נוה-שרת לא היה חשבון צ'קים. 6% מנשות תל-כביר נכנסו לבנק בפעם הראשונה בחייהן, בסיוור שנערך מטעם הקורס. בנוה-שרת היה לכל אשה נסיון קודם כלשהו עם בנקים, מכאן ניתן להיווכח, כי לנשות תל-כביר היה יותר מה ללמוד בתחום זה. למרות זאת מרבית הנשים דווחו, כי למדו דברים חדשים בנושא החסכון במשך הקורס. השאלה היא - באיזו מידה הן הביאו לידי שימוש את הידע החדש שרכשו, בכוון המטרות שהציב הקורס.

ד. הכוונה להמשיך ולעשות בבית את הדברים החדשים שנלמדו בקורס (לוח מס' 84)

95% מהנשים מאמינות כי תמשכנה לעשות בבית את הדברים החדשים שנלמדו בקורס. 64% בטוחות בכך ו-31% חושבות כך, רק 5% אינן חושבות להמשיך. אחוז הנשים הבטוחות כי תמשכנה בתל-כביר - 70%, גבוה יותר מאשר בנוה-שרת - 56%.

הכוונה להמשיך ולעשות בבית קשור כמעט באופן מוחלט עם התחושה, כי למדו דברים חדשים בקורס ($r = .83$). אותן נשים הן גם אלה המרוצות מהקורס ($r = .69$), שנהנו ולמדו בכל התחומים הנלמדים. אותן נשים גם מרגישות עצמן כבני אדם מתקדמים יותר ($r = .56$), ומוצאות כי במשך השנה האחרונה היו להן יותר נושאים משותפים עם הבעל ($r = .34$). לנשים אלה יש גם ציפיות לחסוך בכסף בעתיד. 74% מהנשים סבורות, כי הן תחסוכנה כסף בעתיד (לוח מס' 85), מתוכן שליש חושבות כי תחסוכנה בין 26 ל"י - 50 ל"י לחודש; 21% מסך כל הנשים - בין 51 ל"י - 100 ל"י; 6% - יותר מ-100 ל"י לחודש, ורק 9% חושבות שתחסוכנה 25 ל"י או פחות לחודש. לנשות תל-כביר יש ציפיות גבוהות במקצת מאשר לנשות נוה-שרת. (לוח מס' 86).

קשה לשער מראש אם ההבדל נובע, כתוצאה מהשגים גבוהים יותר בקורס, או כתוצאה מן העובדה כי לנשות תל-כביר הערכה פחות ריאליסטית על יכולתן לחסוך.

מענין לציין כי לציפיה זו קשר חזק עם הדיון בקורס בנושא החסכון (קורלציה של 61). עם למידה מהביקור בבנק, 49. עם הנאה מהביקור בבנק, 58. עם האמונה כי ניתן להשיג תוצאות חיוביות ע"י חסכונות קטנים יום יומיים) ובן קשר מסוים עם מוטיב החסכון בנושאים אחרים.

ניתן, איפוא, להניח, כי מה שאירע לא היה שיפור שחל בגישות הקיימות אצל הנשים לגבי פעולות המביאות לחסכון, כי אם עירנות שנתעוררה בהן לאספקטים חדשים בנושא החסכון.

הציפיה שהן תחסוכנה, קשורה גם לכמה אספקטים אישיים-חברתיים של החיים. ככל שעולות ציפיות האשה בנושא החסכון בכסף כן עולה גם הענין שהיא מוצאת בחייה. היה לה יותר זמן פנוי והיו לה יותר נושאים משותפים עם הבעל, ומכאן ניתן להיווכח, כי חל שינוי בחיי האשה שהגיבה בצורה חיובית למטרות הקורס.

ה. ההשפעה על האשה עצמה ועל חיי המשפחה שלה

המשתתפות נשאלו מספר שאלות על עצמן ועל השינויים שחשו בהם במשך השתתפותן בקורס. ברור כי משתנה אחד קשור במיוחד עם ההרגשה הנעוצה בהשגת השגים בתחומים השונים של הקורס: עובדה היא, כי אשה שלמדה בקורס מרגישה עצמה בן אדם מתקדם יותר, וזו המגדירה את עצמה ככזאת, מתכוונת להמשיך ולעשות את הדברים שלמדה. אין ספק, כי אשה המגדירה עצמה כבן אדם מתקדם יותר, לאחר הקורס, נהנתה מרוב הדברים שגלמדו בו. יש לה יותר נושאים משותפים עם הבעל והיא מוצאת את החיים מעניינים יותר.

עובדות נוספות שכדאי להתייחס אליהן הן שילובה של האשה בחיי החברה; קבלת תמיכה בפעולותיה מן הבית ומנשות השכונה ותחושתה העצמית בדבר התפתחותה האישית; הערכתה כי רוב הנשים נחמדות, וכי מקומה של האם המטופלת בילדים קטנים הוא בבית.

העמדה ביחס לנשות השכונה קשורה לכל תחומי הקורס, להערכת העמדה וליחסי המשפחה. אשה, המוצאת את רוב נשות השכונה נחמדות, נהנתה ולמדה מכל תחומי הקורס. כעת היא נוכחת לדעת כי יש לה יותר פנאי ויותר חברות. האישה המעורבת בחיי השכונה עשויה לראות את חסכוניותה היום-יומיים כמסייעים למצב המשפחה וכן להרגיש שהיא מסוגלת לעמוד בתוכנית החסכון.

סיכום

על בסיס עמדותיהן של המשתתפות אפשר לומר שהן נהנו ולמדו מן הקורס על כל היבטיו. ההנאה קשורה באופן חזק ועקבי בלמידה ולכן חשוב היה למשתתפות תוכן הקורס ולא היבטים צדדיים כגון ההיבט התברתי הבולט פחות.

הסיפוק מתבטא בהנאה מכל התחומים שנלמדו ומכל צורות הצגתו של החומר, וכן ברצונן הברור של המשתתפות להמשיך וללמוד גם בעתיד ואף להיות פעילות יותר בבית הקהילה של א.א.ע. בעתיד.

שינוי נוסף אצל הנשים אשר מהן התקבלו התגובות החיוביות ביותר הוא הרגשתן העצמית כבני אדם מחקדמים יותר, יש להן נושאים רבים יותר לדבר עליהם עם הבעל והן גהנות יותר מהקשרים החברתיים בשכונה.

6. הנדמים הקשורים לאפקטיביות של הפרויקט

האפקטיביות של הפרויקט נמדדה על-ידי מידת ההישגיות של משתתפות הקורס בתחומיו השונים. נבנו אינדקסים של הישגים עבור כל משתתפת: אינדקס כללי, ואינדקסים ספציפיים עבור תחומי ההלבשה וההזנה. הם נבנו על בסיס מספר המקרים של שינויים חיוביים באותו תחום במהלך הפרויקט, כפי שהוסבר בפרק השלישי. המשתתפות חולקו לשלוש קבוצות: קבוצת משתתפות עם הישגים גבוהים, קבוצת משתתפות עם הישגים בינוניים וקבוצה עם הישגים נמוכים. חלוקה זו נעשתה עבור כל אינדקס בנפרד, למטרות הנתוח, התייחסנו לשתי הקבוצות הקיצוניות בלבד – זו עם הישגים גבוהים וזו עם הישגים נמוכים.

באופן כללי, משתתפות עם הישגים גבוהים לא התייחסו בצורה שונה לגורמי חוץ* מאשר משתתפות עם הישגים נמוכים, אם כי במספר נקודות נמצאו הבדלים (לוח מס' 87). המשתתפות בשתי הקבוצות התחלקו באופן שווה, לגבי ארץ מוצא, גיל והכנסה משפחתית. הבדלים בין שתי הקבוצות קיימים בנוגע לגודל המשפחה (לוח מס' 88) ורמת ההשכלה של המשתתפות (לוח מס' 89). למשתתפות עם הישגים גבוהים יש משפחות קטנות יותר, והן בעלות השכלה גבוהה יותר. אולם הבדלים אלו אינם מגיעים לדרגת מובהקות של 0.05. יותר משתתפות עם הישגים גבוהים הן בעלות משפחה של עד 4 נפשות, – 61% מבין המשתתפות עם הישגים גבוהים לעומת 25% מבין המשתתפות עם הישגים נמוכים. רוב המשתתפות עם הישגים נמוכים (63%) הן בעלות משפחות של 5-6 נפשות. רק 25% מן המשתתפות עם הישגים גבוהים משתייכות למשפחות בגודל זה.

אשר להבדל בין שתי הקבוצות ברמת השכלה – 65% מן המשתתפות בעלות הישגים גבוהים קיבלו חינוך על-יסודי, לעומת 31% מן המשתתפות בעלות הישגים נמוכים. רוב המשתתפות בעלות הישגים נמוכים (69%) קיבלו חינוך יסודי בלבד, לעומת 29% מן המשתתפות בעלות הישגים גבוהים.

מענין להיווכח, כי כל הנשים שלא קיבלו כלל חינוך פורמאלי, שייכות לקבוצת המשתתפות בעלות הישגים גבוהים. יתכן שקיים הבדל בסיסי ביניהן ובין הנשים שקיבלו חינוך פורמאלי במשך מספר שנים, – חינוך שכתוצאה ממנו הן הגיבו בצורה שונה כלפי החומר שנלמד בקורס. לגבי משתנים הנוגעים למעורבות אישית ולחגובות כלפי הפרויקט – המשתנה היחיד המבדיל בין שתי הקבוצות הוא הרגשת המשתתפת שהיא למדה דברים חדשים בקורס (לוח מס' 90). תפישה של הישג משקפת, במידה מסוימת, הישג אמיתי, אבל לא בדרגת מובהקות של 0.05. 72% מן המשתתפות בעלות הישגים גבוהים השיבו כי הן בהחלט מרגישות בכך שלמדו דברים חדשים בקורס. מבין המשתתפות בעלות הישגים נמוכים רק 56% נתנו תשובה זו.

* גורמי חוץ יוגדרו כמשתנה רקע, עמדות, ומשתנים שלא הוגדרו כהשגיים.

ממצאים אלה אינם מייצגים את שתי השכונות באותה מידה. לגבי כל שכונה ישנם שני גורמים שונים הקשורים עם הישגים. בתל-כביר, המשתתפות בעלות ההישגים הגבוהים נבדלות מן המשתתפות בעלות ההישגים הנמוכים בהשכלתן ובהרגשתן כי למדו דברים חדשים בקורס. נשים עם הישגים גבוהים הן בעלות השכלה גבוהה יותר, ואחוז גבוה יותר מהן סבורות כי למדו דברים חדשים בקורס. בנוה-שרת, לעומת זאת, נבדלות המשתתפות בעלות ההישגים הגבוהים מן המשתתפות בעלות ההישגים הנמוכים בגילן ובגודל משפחתן. הראשונות צעירות יותר ובעלות משפחה קטנה יותר מן האחרונות. ההבדל לגבי משתנה הגיל בנוה-שרת אינו חד וברור. המשתתפות בעלות ההישגים הנמוכים מרוכזות, כולן, בקבוצת הגיל האמצעית. הן נולדו בין השנים 1940-1949. חלק גדול בעלות ההישגים הגבוהים צעירות יותר, אולם יש ביניהן מספר קטן של נשים מבוגרות יותר מכל אלה שהשתתפו בקורס.

קיים שוני בין שני האינדקסים הספציפיים להזנה ולהלבשה. האחרון משקף את האינדקס הכללי לגבי כל שכונה. בנוה-שרת, הנשים הצעירות יותר ובעלות המשפחות הקטנות יותר הן הנשים בעלות ההישגים הגבוהים. בתל-כביר, המשתתפות עם ההישגים הגבוהים הן אלו שרכשו השכלה גבוהה יותר והן בעלות ההרגשה כי למדו יותר דברים חדשים בקורס. אינדקס ההזנה, לעומת זאת, מצייר תמונה שונה. בנוה-שרת, מהווה עדיין הגיל גורם קובע. אולם גודל המשפחה יורד בחשיבותו, ובמקומו עולה חשיבותו של משתנה ההרגשה לגבי רכישת דברים חדשים בקורס. בתל-כביר, משתנה ההשכלה משפיע פחות לגבי אינדקס ההזנה. לעומתו, עולה חשיבות ההרגשה של המשתתפת בדבר לימוד דברים חדשים. כמו-כן עולה חשיבותו של משתנה הפעילות הקודמת בקהילה כקשור להישגים בתחום זה. נשים עם הישגים גבוהים בתחום ההזנה היו פעילות יותר בבית א.א.ע. בשכונה, לעומת משתתפות עם הישגים נמוכים.

לסיכום, ניתן לומר כי נשים צעירות יותר ובעלות השכלה גבוהה יותר, הפיקו תועלת גדולה יותר מן הפרוייקט, ניתן להסביר מסקנה זו בכך שאשה צעירה פתוחה יותר לרעיונות והצעות חדשים. כמו-כן עשויה היא להיות קשורה פחות לשיטות מסורתיות. אשה עם משפחה קטנה קשורה פחות - הן מבחינה מנטאלית והן מבחינה פיזית, לשיטות ולהרגלים מסורתיים. ניתן להניח כי הסיבה, אשר בעטיה רמת החינוך אינה משפיעה בנוה-שרת על הישגי המשתתפות בקורס, נעוצה בכך שהמוצע של רמת-החינוך בשכונה זו גבוה יותר מזה הקיים בתל-כביר.

7. סכום ומסקנות

לאחר מלחמת יום הכיפורים התעוררה דאגה, בעקבות עליה מהירה במחירי מוצרים ושירותים, ליכולתן של משפחות לשמור על רמת חייהן. המוסד לביטוח לאומי וארגון אמהות עובדות החליטו לבחון שיטה חדשה להגשת עזרה לאוכלוסייה הנזקקת ביותר, והכוונה היא בעיקר למשפחות מרובות ילדים. ביסוד החלטה זו ניצבה ההנחה, כי יש גבול לאפשרות העלאתן של הקיצבאות למשפחות, וכי קיימות שיטות נוספות של מתן שירותים ועזרה ציבוריים. עובדה, איפוא, תוכנית לקודם שמטרתו להדריך את עקרות-הבית כיצד להסתדר טוב יותר עם התקציב המשפחתי הקיים, מטרה נוספת, אם כי משנית, היתה להקנות לנשים את מושגי החסכון והשימוש בשירותי הבנק; היתה כוונה לעודד אותן להעביר את הכספים שיחסכו - הודות לתכנון יעיל יותר של תקציב המשפחה - לתוכנית חסכון בבנק. הקורס נערך, במשך שנה אחת, בשתי שכונות בסביבות תל-אביב: תל-כביר ונוה-שרת, בהן מתגוררות משפחות מרובות ילדים. אמהות צעירות משכונות אלו השתתפו בפגישות שבועיות, שהתקיימו בבית א.א.ע בשעות הבוקר, ולצורך זה אורגן, לאותן שעות, שירות שמרטף. הקורס חולק לשלושה תחומים עיקריים: הלבשה, שמירת הבית, והזנה. כל תחום הועבר באמצעות הרצאות, פעולות וסיורים. צוות עובדי הפרויקט כלל מרכזת ומקשרות. המרכזת הכינה את תוכנית הפרויקט, והדריכה בעצמה בחלק ניכר מן הפגישות. למקשרות היה תפקיד כפול: לשמור על קשר אישי עם המשתתפות כדי להבטיח את השתתפותן בפגישות, ולאסוף סוגי מידע שונים לשימוש החוקרים.

הערכת-הפרויקט נעשתה ע"י המוסד לביטוח לאומי, על בסיס השוואה בין קבוצות הניסוי וקבוצות הביקורת - לפני ואחרי הפרויקט. קבוצות הביקורת נבחרו מאותן שכונות, מהן נבחרו קבוצות הניסוי, ועפ"י אותם מאפיינים דימוגרפיים. ההערכה מבוססת על שאלון מובנה, המכיל שאלות מגורות. השאלון הועבר ע"י פוקדים מקצועיים לפני תחילת ביצועו של הפרויקט, ועם סיומו. בנוסף לכך נאספה אינפורמציה לא מובנית באמצעות שאלונים קצרים המכילים שאלות פתוחות וסגורות שהועברו ע"י פוקדים לא-מקצועיים - בעיקר ע"י המקשרות.

הממצא הראשון - הנשים, אכן, באו לפגישות הקורס. בחודש הראשון לקיומו היה אחוז נפל גבוה מאד בין המשתתפות, וככל הנראה נעוץ הדבר בפעילות לא מוצלחת של שירות השמרטף. הבעיות שהתעוררו מצביעות על תפקידו החשוב של שירות זה ביצירת התנאים להשתתפות הנשים. לאחר הנפל הראשוני הגבוה, התייצבה התמונה, ולמן חודש דצמבר ועד סיום הקורס השתתפו בקביעות 70% מן המשתתפות.

אחוז כזה נחשב לגבוה מבחינתם של קורס מסוג זה ואוכלוסייה בעלת מאפיינים דימוגרפיים אלו, הידועה כחסרת התמדה ועקביות כאשר מדובר במאמץ ממושך. אפשר ליחס את אחוז

ההשתתפות הגבוהה לעבודת המקשרות. ביקוריהן המתמידים בבתי המשתתפות השפיעו, במידה רבה, על נוכחות הנשים בפגישות. עובדה זו ציינו גם המשתתפות עצמן.

בתחום אחד של הקורס חלו שינויים ברורים, שאפשר ליחסם להשפעת הפרויקט. הכוונה היא לתחום ההלבשה, בו חל שינוי משמעותי, מבחינה סטטיסטית, בקריטריונים לקניית בגדים למשפחה. השינויים הללו הם בכיוון של התנהגות חסכונית בקניות מסוג זה. בנושאים אחרים מתחום ההלבשה, ובעיקר בתחום של שינוי בגדים ותפירת בגדים בבית, חלו שינויים ברורים בכיוון הנלמד בקורס. הנשים החלו לחקן, לשנות ולתפור בגדים עבורן ועבור ילדיהן במידה גדולה הרבה יותר מזו שבעבר.

בתחום ההזנה לא חלו שינויים גדולים באותה מידה, אך גם כאן אפשר להבחין במגמה המכוונת להתנהגות חסכונית יותר. מגמה זו בולטת בדרכי השימוש בבשר ובתחליפיו. הנשים החלו להשתמש פחות בבשר טרי ויותר בבשר קפוא, ולראשונה בחייהן השתמשו בסויה. משפחות הנשים קיבלו בחיוב שינויים אלו, אולם רבים אחרים שהומלצו בקורס לא אומצו ע"י המשתתפות.

בתחום שמירת הבית לא נמצאו שינויים מספיקים ומשמעותיים שניתן לדבר עליהם. את הסיבות להעדר הישגים ניתן, באופן כללי, למצוא בממצאיהם של מחקרים ידועים באותו תחום. מספר גדול של פרויקטים, בעיקר בתחום החינוך, העוסקים בשינוי חברתי נערכו בשנים האחרונות, בעיקר בארה"ב. הממצא העיקרי מפרויקטים אלו הוא שלא חלו השינויים המתוכננים אצל משתתפי הפרויקט.

אולם בתחום ההלבשה הושג שינוי מסוים, כמתוכנן, אצל המשתתפות. ניתן להסביר עובדה זו על ידי המבנה של הקורס. תחום ההלבשה כלל מספר רב של פעולות שבוצעו על ידי המשתתפות עצמן: תפירת חצאית, שינוי בגדי ילדים, הנשים לא קיבלו אך ורק המלצות לגבי התנהגות חסכונית; הן גם ביצעו אותן במהלך הפעולות. פעולות אלו בוצעו על ידי הנשים במסגרות קבוצתיות, כשהן מסתייעות בהדרכה. הנשים פעלו בסביבה שתמכה בפעולותיהן, והיתה הסכמה ביניהן לגבי כדאיות הפעולות ותוצאותיהן. תנאים דומים לאלו לא התקיימו בתחומים אחרים של הקורס.

ידוע לנו שקל יותר להשפיע על עמדות מאשר על התנהגות ממשית. תופעה זו התקיימה גם לגבי המשתתפות בפרויקט זה. חלו שינויים משמעותיים וברורים בעמדותיהן של המשתתפות - הן לגבי תוכנו של הקורס, הן לגבי משפחותיהן, והן לגבי הסביבה החברתית, בה הן חיות.

הנשים נהנו, באותה מידה, מכל היבטיו של הקורס - משלושת התחומים שנלמדו ומן הצורות השונות של לימוד החומר. הן הרגישו, כי למדו דברים חדשים בתחומי-הקורס. הקשר החזק בין הנאה מן הקורס לבין ההרגשה הנ"ל מעידה על חשיבותו של חוכן הקורס לגבי המשתתפות. חשוב היה לנשים להפיק תועלת מן הקורס, וללמוד את החומר שהוצג בו. אנו מוצאים, כי לתחום החסכון, שהוא תחום רגיש וקשה לטיפול, היתה השפעה על המשתתפות. הרוב הגדול מבין הנשים נהנה מכל אשר נעשה בתחום זה, ויש לראות בשינוי ההתנהגות בתחום זה אצל מספר נשים, הישג רציני של הפרויקט.

במקביל לתגובה החיובית כלפי חוכן הקורס, חל אצל המשתתפות שינוי בגישתן כלפי עצמן, משפחותיהן וחברתן. הבסיס לשינוי זה הוא תחושת האשה בדבר הפיכתה לאדם מתקדם יותר. הרגשה זו בולטת אצל משתתפות-הפרויקט משתי השכונות. מגמה זו קשורה גם להישגים בקורס. אשה המרגישה עצמה אדם מתקדם יותר, סבורה שעליה להמשיך ולבצע בבית את אשר למדה בקורס. אותה אשה גם מוצאת את החיים מעניינים יותר; יש לה יותר עניינים משותפים עם בעלה, והיא נוטה לחשוב, כי רוב הנשים בשכונה הן נחמדות.

נראה, כי השינויים הגדולים שחלו בעמדות המשתתפות, עומדים בסתירה לחוסר השינויים בהתנהגותן הממשית של הנשים. אולם, כאמור, קל יותר להשיג שינויים בעמדות מאשר בהתנהגות. אדם צריך להשקיע פחות מאמץ כדי לומר ששינה את דעתו, מאשר לשנות את התנהגותו.

אולם יש קשר משמעותי בין עמדות והתנהגות. כיום ידוע שאדם מחפש התאמה בין העמדות לבין התנהגותו שלו. Festinger⁽⁹⁾ מוסיף, כי אנו יודעים מעט אודות השפעתן של דעות שונו על התנהגות. Deutscher⁽⁷⁾ מזהיר ממחן משמעות להתנהגות מסוימת כתוצאה משינויים בעמדות. רוב המחקרים בנושא זה, כגון: Janis Fleisch Maccoby (in Festinger) בודקים אינטראקציות בין עמדות להתנהגויות במסגרת מעבדתית. הממצאים נבדקו לאורך טווח-זמן קצר, ואינם ראויים להשלכה מן המעבדה אל מסגרות-חיים רגילות. המחקרים הללו מצביעים על חשיבותה של סביבה חדשה התומכת בעמדות החדשות שהתקבלו. Rokeach⁽¹⁴⁾ מצביע על כך שהתנהגות תלויה בשני מרכיבים: עמדה כלפי העצם, ועמדה כלפי המצב. המרכיב השני הכרחי, ולעיתים קרובות הוא נשכח. Newcomb⁽¹³⁾ מדגיש את הפונקציה המרכזית של קבוצת ההתייחסות החיובית. כדי לעודד התנהגות בהתאם לעמדות חדשות, רצוי שקבוצת ההתייחסות החיובית תהיה גם קבוצת החברות עבור אותו אדם, כלומר - האדם ישתייך לאותה קבוצה ממנה הוא מקבל את דעותיו. כל האמור לעיל מדגיש את חשיבותה של סביבה מתאימה - הן מבחינה אנושית והן מבחינה ארגונית - אשר תחמוך בעמדות החדשות ותדרוש שינוי התנהגויות בהתאם לשינוי הדעות, וזאת כדי לחזור למצב יציב של התאמה בין התנהגות לדעות.

התנאים שהוגדרו פה כרצויים, מתאימים באופן כללי למצב בו הופעל הפרויקט. אצל הקבוצה בה הופעל הפרויקט מוצאים תופעה נוספת, הקשורה לאישיות המשתתפות, ההשפעה העיקרית של הקורס על אישיות המשתתפות היא בכיוון להגדרה עצמית כאדם מתקדם יותר. יחד עם ההגדרה העצמית החדשה, נוצרת אצל הנשים תחושת קירבה לבעל, למשפחה ולסביבה הרחבה יותר. קיימת הזדהות בולטת עם הסביבה אצל אותן הנשים, המרגישות שהן מתקדמות יותר. ניתן להגדיר נשים אלו כחדשניות. אנשים חדשניים חוארו כראשונים המנסים שיטה חדשה הם אופיינו כאנשים הנקלטים, בדרך כלל, בחברה, ומשמשים מנהיגים מקומיים בתחום בו הם משנים את התנהגותם, תגובתו של הפרט לשינוי תלויה, במידה רבה, במעמדו בסביבתו החברתית⁽¹²⁾. כלומר - אשה המרגישה עצמה מתקדמת, ויחד עם זאת גם מבוססת היטב במשפחה ובשכונתה, היא אשה חדשנית מבחינה פוטנציאלית. כאשר אשה כזו מקבלת בחיוב הצעות חדשות, יכולה היא לפעול כחדשנית, אם היא נמצאת בתחום קבוצת-חברות וקבוצת-התייחסות חיובית מתאימה.

בדיקה אחרונה שנעשתה לגבי הפרויקט בחנה מי הן הנשים שהפיקו את התועלת הרבה ביותר מן הקורס. הכלי, לביצוע בדיקה זו, הוא אינדקסים שונים שנבנו לגבי התחומים בהם היו הישגים (הלבשה, הזנה), ואינדקס כללי של הישגים. בדיקת היחס בין אינדקסים אלו ובין משתנים אחרים (כולל משתני-רקע, משתני עמדות ואחרים), הראתה כי אלה שהגיעו להישגים גבוהים היו נשים צעירות יותר מן האחרות, בעלות משפחות קטנות יותר ובעלות השכלה גבוהה יותר. נשים אלו היו פתוחות יותר לדעות חדשות הודות לגילן הצעיר ובגין הפרעות מעטות יותר - כתוצאה ממספר ילדים קטן. השכלתן איפשרה להן להבחין בתועלת שאפשר להפיק מן השינויים שהומלצו.

לסיכום, ניתן לומר כי אפשר לבצע פרויקט מסוג זה. נוכחות המשתתפות תהיה טובה כל עוד קיים שירות שמרסף יעיל, וקשר מתמיד עם המקשרת.

בשלב זה קשה לומר אם הפרויקט שהוצע השיג את מטרותיו המוגדרות. כיוון ששינויים בהתנהגויות היו מעטים ולא משמעותיים. לעומת זאת, השינויים בעמדות-המשתתפות בלטו מאד, ולכן אין כל ספק, כי לפרויקט היתה השפעה על המשתתפות, אם כי לא אותה השפעה שתוכננה. מתוך מה שידוע לנו בתחומים של שינוי עמדות ושינוי התנהגויות ניתן אולי להניח כי תהליך השינויים עדיין בעיצומו. תוצאותיו הסופיות של הפרויקט יתגלו בעתיד, והן תהיינה בעלות אופי מסוים, - בהתאם לסביבה בה תפעלנה המשתתפות בתקופה שלאחר סיום הפרויקט, ובהתאם לחיזוקים שתקבלנה לגבי החומר שלמדו בקורס.

כיוון שמצאנו מאפיינים של חדשניות אצל המשתתפות, אפשר לראות בהן מפיצות פוטנציאליות של החומר שנלמד בקורס. בדיקת המשתתפות על-פי השגיהן מעידה, כי הפרויקט אינו מתאים לכל המשתתפות באותה מידה, כי אם יותר לנשים צעירות יותר, עם משפחות קטנות והשכלה גבוהה.

8. המלצות

ההמלצות חולקו לשני סוגים: האחד נוגע להמשך הפעילות עם משתתפות הקורס והשני נוגע לעריכת פרויקט דומה במקום אחר בעתיד.

נביא להלן המלצות לגבי המשך הפעילות עם משתתפות הקורס:

1. יש צורך להמשיך ולהשלים את הפעולה בה הוחל בקורס. לאחר סיומו נמצאות המשתתפות במצב של חוסר-איזון, כיוון שעמדותיהן החדשות אינן מתאימות לדפוסי ההתנהגות שלהן. יש צורך במסגרת מתאימה שתגרום לשינוי התנהגות בהתאם לשינוי העמדות.
אם לא תוקם מסגרת כזו קיים חשש שהעמדות החדשות ישתנו שוב, עד לכדי התאמה להתנהגויותיהן המבוססות של הנשים.
2. מומלץ כי המשך הפעילות עם אותן משתתפות יתבצע במסגרת קבוצתית. מסגרת זו תפעל כקבוצת חברות לביטוי ולמימוש העמדות החדשות.
3. מומלץ כי המשתתפות תהיינה מעורבות בהעברת החומר שנלמד בקורס לנשים אחרות בשכונה שלא השתתפו בקורס. כאשר אדם מעביר לאחרים דעות חדשות שקיבל, מתחזקת אמונתו בדעות אלה.
4. השינויים הגדולים בעמדות נחגלו בעמדה הכללית ללימוד דברים חדשים, למידה של תחומים חדשים (כגון: הסכון), הרגשה של התקדמות אישית, קירבה לסביבה (לשכונה), ורצון להמשיך ולהתפתח. רצוי לבנות את המשך הפעולה על בסיס השינויים הללו. צירוף אחד של כל האספקטים שהוזכרו הוא ארגון המשתתפות בקבוצה אחת, שתפעל בשכונה לשם עידוד השתתפות גבוהה יותר של נשות-השכונה בפעולות המאורגנות בשכונה ע"י ארגון אמהות עובדות וע"י גופים ומוסדות אחרים.

המלצות לגבי עריכת פרויקט דומה במקומות אחרים: הפרויקט, במתכונתו הנוכחית, מביא להישגים גבוהים ביותר אצל נשים צעירות בעלות משפחות קטנות יותר והשכלה על-יסודית. עובדה זו הופכת את הפרויקט למתאים בעיקר לאמהות צעירות בישראל. כדי להעבירו בהצלחה גם לקבוצות אוכלוסיה נוספות, כגון: נשים מבוגרות יותר, אמהות למשפחות גדולות, נשים חסרות השכלה פורמאלית וכו' - יש לנסות ולזהות את מרכיבי הפרויקט, שיאפשרו גם לנשים אלו עם הפעלתם, להגיע להישגים גבוהים.

יש לנסות ולזהות את הגורמים הבאים:

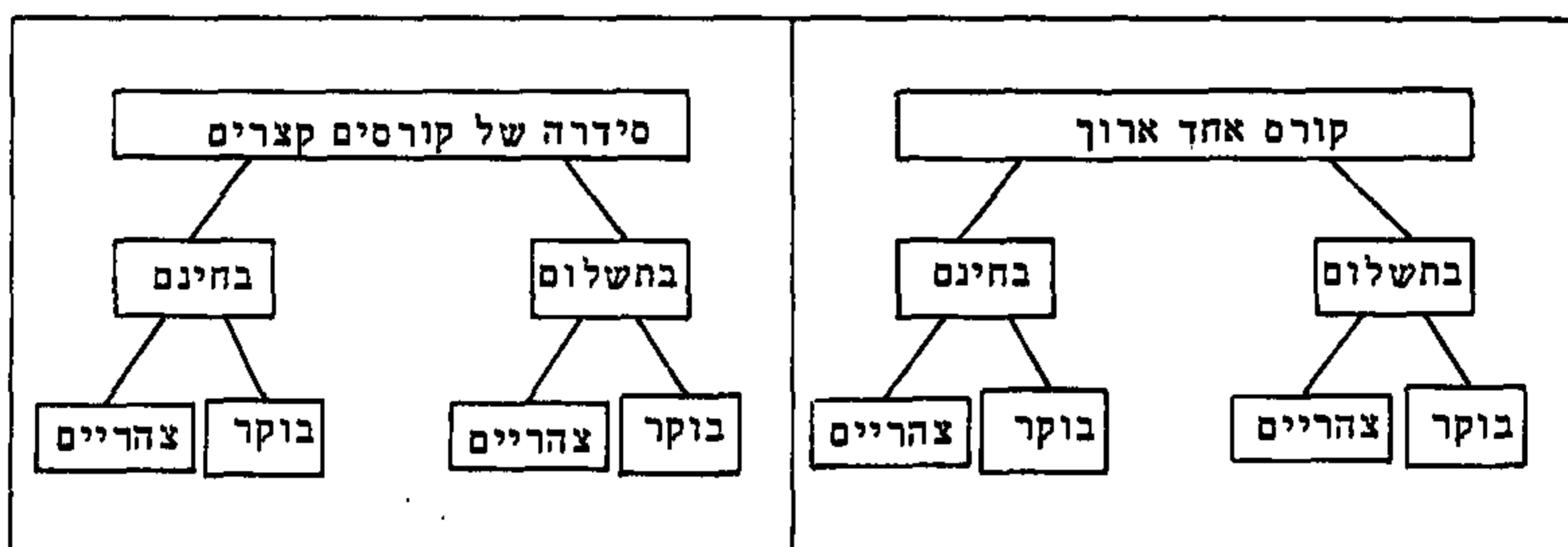
1. מבנה הקורס - כדי לזהות את המבנה האופטימאלי של הפרויקט יש לשנות מרכיב אחד של המבנה, ולהשאיר את שאר המרכיבים קבועים. מומלץ לבחון את המרכיבים הבאים:
(א) משך הקורס - נשאלת השאלה האם קורס זה היה ארוך מדי? - ניתן לחלק את הקורס

לסידרה של קורסי-משנה, כאשר כל אחד מהם כולל נושא אחד בלבד, ונמשך על-פני 4 פגישות לערך. בסיומו של כל קורס-משנה ניתן להירשם לקורס-המשנה הבא. על-פי שיטה זו יכולות המשתתפות להרגיש כי סיומו של הקורס קרוב, דבר המעודד אותן לסיימו, שכן אין הן זקוקות להמתין זמן רב כדי להגיע להישג כלשהו עם סיום-הקורס. ההרשמה לקורס-המשנה הבא מעניקה למשתתפות תחושה של התקדמות.

(ב) שעה הפגישות - בוקר או צהריים. יש לבחון היטב מהו הזמן הנוח ביותר כדי להגביר עד כמה שיותר את השתתפותן של האמהות העובדות והלא-עובדות. כמו-כן, יש לבדוק את תנאי הפעלתו של שירות השמרטף ומידת הצורך בו, שכן בפרויקט הנבדק הוא היווה את הגורם המרכזי שפגע בנוכחותן של הנשים בקורס.

(ג) תשלום - היתרונות והחסרונות הנובעים מתשלום קטן עבור ההשתתפות, מול חוסר תשלום, כגורם המשפיע על הרגשת המחויבות להשתתפות בפגישות, או כגורם מעכב להשתתפות בקורס.

תרשים של מחקר המרכיבים של מבנה הקורס

2. יחסי גומלין בין מבנה הפרויקט ותכונות המשתתפות - את כל השינויים המבניים המוצעים שהובאו לעיל יש לבחון תוך ראיית המשתתפות כיחידה הומוגנית אחת, ותוך כדי חלוקתן עפ"י מאפיינים דימוגרפיים: השכלה, גודל משפחה, ארץ מוצא, גיל הילד הקטן במשפחה, אופי השכונה.
- יש לנהוג כך כדי להבין את צירוף מרכיביו של הקורס המתאים לסוגים שונים של משתתפות.
3. תוכן הפרויקט - נראה כי חומר הלימודים כולו היה רלוונטי למטרות הפרויקט ועורר את התעניינותן. המשתתפות, נמדדו שינויים ברורים בשני תחומים, בהם לא ציפו להישגים בולטים: השימוש בשירותי הבנק, ומרכיב האישיות. במסגרת הכנתם של קורסים נוספים אפשר להדגיש יותר את שני התחומים הללו. ניתן להרחיב את הטיפול בשיטות שונות של חיסכון בבנקים, וכך לטפח את הדימוי העצמי החדש של אשה מתקדמת תוך הכוונתה לפעילות חברתית ותרבותית בקהילה.

4. הצגת החומר הנלמד, התוכן - רצוי לבחון דרכי ההוראה השונות של החומר הנלמד תוך שימוש באמצעים שונים, לדוגמא: הנושא הנלמד - התאמת בגדים לילדים שגדלו, שיטות הצגת החומר:

- א. הרצאה
- ב. כרזות הסברתיות
- ג. הדגמה
- ד. פעילות עצמית.

5. מעקב, - ממצאים בעקבות הפרויקט מצביעים על החרחשותו של תהליך שינוי - תהליך שעדיין לא הושלם. מעקב הוא חלק חיוני ואינטגרלי לפרויקט מסוג זה, כדי לאפשר למשתתפות לשמור על הישגיהן, ולהתקדם בכיוון שנלמד במהלך הפרויקט. המעקב יכול להשיג את המטרות הללו בשתי צורות: הן ע"י הדרכה נוספת במספר תחומים שנלמדו, כדי לחזק ולבסס את הידע והן ע"י שמירת קשרים בין בוגרות הקורס, קשרים שיעזרו להן לשמור על הישגיהן בעזרת סביבה חברתית תומכת.

6. המקשרות. - נוכחו לדעת כי למקשרת, יש תפקיד חשוב מאד בקיום הפרויקט במשך כל שלביו עד סיומו. עובדה זו מציינת את חשיבותו של טיפול מאורגן יותר באספקטים שונים: (א) בחירת כוח אדם מתאים יותר לתפקיד המקשרת: במקרה שלנו נבחרו המקשרות ע"י מנהלות הבתים של א.א.ע., מבלי שירווינו באופן רציני על ידי אחד מאתנו. (ב) הדרכה מאורגנת למקשרות; המקשרות לא הודרכו באופן שיטתי בעבודתן. בתל-כביר, קיבלה מנהלת הבית על עצמה את ענין הדרכתה של המקשרת, והתוצאות לא איחרו לבוא: המקשרת הבינה את עבודתה ותרמה מעל למצופה. בנוה-שרת בו עבדה המקשרת בצורה עצמאית יותר, אין אנו מוצאים תפקיד אפקטיבי זה.

המקשרת מספקת פתרון לאחת הבעיות הרציניות ביותר בהפעלת תוכניות של שינוי חברתי בשכבות הנמוכות. ייתכן, כי בוגרות קורסים דומים תהיינה מתאימות לפעול כמקשרת, אולם זו שאלה למחקר אמפירי.

7. הפרוייקט מוצג כבעל ערך: מבחינת תוכנו, הוא עוסק בכלכלת-הבית - תחום המהווה כיום נושא מרכזי וחשוב אצל משפחות רבות וכן מבחינת הפעלתן של נשים בקהילה. לכן רצוי להעביר את עובדת קיומו של הפרויקט לידיעת ארגונים קהילתיים המספקים שירותים

ומסגרות חינוכיות ותרבותיות בישובים שונים בארץ. לשם כך יש לפרסם קובץ הנחיות להפעלת פרויקט מסוג זה. בקובץ זה יש להבהיר את חשיבותה של התאמת המרכיבים השונים בפרויקט לאוכלוסיה הספציפית שתשתתף בו, ולתאר את השיטה בה יש לבצע התאמה זו. (הסבר כזה יתבסס על הוצאות הבדיקות שהומלצו לעיל).

חלק ב' - שיטות והגדרות

9. מבחן הפרוייקט

א. המידגם

נבחר תכנון מחקרי של קבוצות ניסוי וקבוצות ביקורת. שני סוגי הקבוצות נבדקו לפני ואחרי הניסוי. בכל שכונה בה הופעל הניסוי נבחרה גם קבוצת ניסוי וגם קבוצת ביקורת. קבוצת הניסוי - בכל שכונה התקבלו לפרוייקט, בערך, כ-50 נשים, סה"כ כ-100 נשים. התנאים להשתתפות בפרוייקט היו:

1. האשה היא אם לילדים קטנים - לפחות ילד אחד מתחת לגיל 14.
2. האשה אינה עובדת בבוקר, כלומר - היא פנויה במועד בו מתקיימים הקורסים.
3. בעלה מסכים להשתתפותה בפרוייקט.

במשך התקופה שלפני פתיחת הפרוייקט געשו כמה פעולות בנסיון להגיע לנשים העונות על דרישות הקבלה לתוכנית.

1. מנהלת הבית של א.א.ע., יחד עם המקשרת, ערכו ביקורי בית ופגישות קבוצתיות בדירותיהן של משתתפות פוטנציאליות, כדי להסביר את התכנית ולעודד את השתתפותן.
2. נתלו כרזות במקומות ציבוריים בשכונה לשם פרסום הפרוייקט.
3. הודעות אישיות, הדומות בסגנון לכרזות, נשלחו לבתיהן של נשים שהתענינו בנושא.
4. סמוך לפתיחת הפרוייקט ביקרה המקשרת שוב בביתן של נשים המעוניינות להשתתף בו, וחילקה לכל אחת הזמנה מודפסת לפתיחה חגיגית.

בפתיחה החגיגית נתבקשו הנשים להחליט סופית על השתתפותן בפרוייקט. כל אשה שהודיעה על נכונותה להשתתף נתקבלה לקבוצת הניסוי, בתנאי שענתה על הדרישות שהוגדרו לעיל. נשים אלו רואיינו בשלב הראשון המוקדם.

קבוצת הביקורת - נחקרה גם קבוצת ביקורת, שמנתה מספר זהה של נשים מאותן שכונות: כ-50 נשים בנוה-שרת ו-50 בחל-כביר. תנאי הקבלה לקבוצת הביקורת היו: אשה שיש לה, לפחות, ילד אחד מתחת לגיל 14, ושאינה עובדת בשעות הבוקר.

השימוש בקבוצת ביקורת, נעשה כדי לאפשר לחוקרים למדוד את השפעות הפרוייקט בקבוצת הניסוי, ולנטרל את ההשפעה של גורמי-חוץ.

טבלה 6: מס' המרואיינות שמילאו שאלון, לפני ואחרי הפרויקט

סה"כ	שכונה		קבוצת הניסוי
	נוה-שרת	תל-כביה	
49	26	23	ניסוי
89	43	46	ביקורת
55	21	34	נפל

לפי המדגם הנבדק (לוח מס' 1) למעלה מ-25% מהנשים נולדו בישראל, אחוז קצת יותר גבוה בתל-כביר מאשר בנוה-שרת. מביין ילידות חו"ל קיימים הבדלים בולטים בין שתי השכונות: בתל-כביר מרבית הנשים עלו מצפון אפריקה ולעומת נוה-שרת בה בולט חלקן של יוצאות אירופה.

כ-10% מהנשים, לא קיבלו כלל חנוך פורמאלי (לוח מס' 2). רמת החינוך של הנשים בנוה-שרת גבוהה הרבה יותר מזו של נשות תל-כביר.

הבעלים עובדים במיגוון רחב של מקצועות (לוח מס' 3). הרוב עובד בתעשייה - 64.4% בתל-כביר, 72.9% בנוה-שרת, וחלקם הארי עובדים מקצועיים: בתל-כביר קצת יותר מחצי, ובנוה-שרת כשני שלישי. לגבי יתר הבעלים, המקצוע הנפוץ ביותר הוא עובד מכירות. לגבי מקצועות כמו: מנהל, פקיד, עובד שירותים ועובדים בחקלאות, - האחוזים נמוכים בארבע הקבוצות.

ברמות הגבוהות יותר של עבודה נמצא אחוז גבוה יותר של בעלים מתל-כביר. הדבר נכון גם לגבי השלב הנמוך ביותר בסולם העבודות הקרוי - "עובד אחר בתעשייה". כמו-כן מתפלגים הבעלים בתל-כביר לסוגי מקצועות רבים יותר מאשר בנוה-שרת, אשר בה מחצית מביין הבעלים מוגדרים כ"עובד מקצועי בתעשייה".

המשכורות (ברוטו) של הבעלים דומות מאד בשתי השכונות (לוח מס' 4). הממוצע נמוך יותר בתל-כביר (1,473 ל"י), מאשר בנוה-שרת (1,501 ל"י).

כל המשפחות גרות בכלוקים בני 3-4 קומות, בדירות סטנדרטיות, דהיינו - גודלן הממוצע של הדירות זהה בשתי השכונות (לוח מס' 5). בין 50% ל-91% מהדירות הן בנות שלושה חדרים ויותר.

לעומת זאת, יש הבדל בגודל המשפחות, (לוח מס' 6). בתל-כביר גודלה הממוצע של המשפחה הוא, קצת מעל 5 נפשות, גבוה יותר מאשר בנוה-שרת. במלים אחרות: צפיפות הדיור בתל-כביר גבוהה יותר.

הפיזור לפי גודל המשפחה הוא רחב יותר בנוה-שרת, בה יש יותר משפחות בנות 3 נפשות בלבד. לעומת זאת, זהה מספרן הממוצע של המשפחות הגדולות בנות 9 נפשות ויותר בשתי השכונות (כ-5%). בשתי השכונות רוב המשפחות גרות בדירות המצויות בבעלותן (לוח מס' 7), אולם האחוז הרבה יותר גבוה בתל-כביר, בה למעלה מ-90% מן המשפחות הן בעלות הדירה, לעומת 70% בנוה-שרת, כלומר - כמעט כל משפחה בתל-כביר היא בעלת הדירה בה היא מתגוררת. למשפחות אחדות אין חובות על הדירה. לכל היתר יש משכנתא. המשפחות שאינן בעלות הדירה שוכרות אותה (שתי נשים לא ידעו מהו הסטטוס שלהן לגבי הדירה).

ב. תוכנית הניסוי

התוכנית הועברה במשך 27 פגישות שבועיות - מתחילת נובמבר 1974 ועד לסוף יוני 1975. התוכנית חולקה לשלושה חלקים. כאשר כל חלק מוקדש לאחד מן התחומים של תוכנית הקורס: הלבשה, שמירת-הבית, הזנה. (העתק התוכנית של הקורס מצורף בנספחים). בכל תחום מושם דגש על חסכון, הן על חסכון כספי, והן על דרך-פעולה חסכונית. בהקשר לכך הושמעו בקורס הרצאות על תוכניות ביטוח ושירותי-בנקים.

שבע הפגישות הראשונות הוקדשו לנושא ההלבשה, שש פגישות - לנושא שמירת-הבית ועשר הפגישות האחרונות הוקדשו לנושא התזונה. שש פגישות נוספות במשך השנה טיפלו בנושאים של חסכון, ביטוח, זכויות הצרכן ועזרה ראשונה.

לסיכום ניתן לומר, כי שתי הקבוצות דומות מאד מבחינת התנאים הפיזיים בהם הן חיות. ההבדל הגדול ביותר בין שתי השכונות הוא בתחום ארץ המוצא. בשאר התחומים: השכלת האשה, משכורת הבעל, יש הבדלים קטנים לטובת נוה-שרת.

שכונת נוה-שרת קיימת כבר כמה שנים, ובה מצויים שירותים בסיסיים. תל-כביר היא שכונה חדשה לגמרי, יש בה קו טלפון אחד בלבד ושתי חנויות מכולת. סופרמרקט ובנק עדיין לא הוקמו בשכונה.

בשתי השכונות הוקמו מועדונים של א.א.ע. הנמצאים במרכז השכונות ומספקים שירותים חינוכיים וחברתיים לאנשי השכונה, הן למבוגרים והן לילדים. המועדונים מצויים בבתים יפים למראה ופעילים למדי.

נוסף לנושא הראשי בפגישות השונות, הוכנסו לעתים נושאים משניים כדי לגוון את הקורס, כגון: ספרות, טיפול בעור, הכנת שולחן ל"סדר", סדור פרחים.

רוב הפגישות התקיימו בבית א.א.ע. בצורת הרצאה, שלווחה בהדגמות שונות, פלקטים, שיקופיות, שיחה ופעולה משותפת עם הנשים. בכל נושא נכלל גם סיור או שניים.

בכל שכונה פעלו שתי קבוצות בנות 25 נשים במשך שעתיים לערך: 9.30-11.30 בבוקר, ביום קבוע בשבוע. כל קבוצה ביום אחר. באמצע הפגישה הייתה הפסקה-תה.

כל משתתפת שסיימה את הקורס קיבלה תעודה.

צוות המבצעים של הפרוייקט מאורגן ומופעל על-ידי א.א.ע, כאשר במרכזו של הצוות היתה מרכזת הפרוייקט. היא היכננה את התכנית וטיפלה בביצוע הפרוייקט, כולל העסקתם של מרצים מן החוץ.

המרכזת נכחה בכל פגישות הקורס, למספר פגישות הוזמנו אנשי מקצוע ע"י המרכזת לשם הדרכה בנושא מסוים, בדרך-כלל חד-פעמי (כל הרצאה הועברה 4 פעמים, פעם אחת אצל כל קבוצה). הפגישות שהתקיימו בבית א.א.ע, נערכו בשיתוף-פעולה עם מנהלות הבתים הללו. הן העמידו חדר, מטבח ושירותים אחרים לרשות הפרוייקט.

התפקיד היחיד שהוטל על המנהלת היה איתור ומגע ראשוני עם הנשים המתאימות לפרוייקט. תפקיד זה הוטל עליה בגלל היכרותה הטובה את נשות השכונה. לאחר תחילת הפרוייקט לא נדרש ממנה דבר, ולא היתה לה פונקציה מוגדרת במסגרת הפעלתו. בצד המרכזת עבדו שתי מקשרות. המקשרת היא עובדת לא מקצועית, המתגוררת באותה שכונה בה גרות משתתפות הקורס. תפקידה כפול:

1. תפקידה הביצועי הוא ליצור קשר עם המשתתפות בקורס ע"י ביקורי-בית. בצורה זו היא מגדירה את הסיכוי להשתתפותן של הנשים בקורס במשך כל השנה; תוכן עבודתה כלל: הזכרת מועד הפגישות, הבהרת החומר הנלמד, עזרה בהתארגנות ליציאה מן הבית ואיתור מוקדם של בעיות הקשורות לקורס.

2. המקשרת העבירה אינפורמציה על מהלך הפרוייקט לאנשי המחקר של המוסד לביטוח לאומי. הקשר השוטף והקרוב עם המשתתפות איפשר למקשרת להזרים אינפורמציה חיונית לחוקרים, מידע זה נאסף על ידה על פי הדרכה מדויקת של החוקרים ובעזרת דפים מיוחדים ופשוטים שהוכנו למטרה זו.

בכל שכונה עבדה מקשרת אחת, היא ביקרה אצל כל אשה המשתתפת בפרוייקט לפחות פעם אחת בחודש. כאשר נתעוררו בעיות של נוכחות מצד המשתתפות, או במקרה של סקרים מיוחדים שנדרשו ע"י החוקרים, נעשו הביקורים תכופים יותר.

שני אנשי המוסד לביטוח לאומי - נציג ענף ילדים וחוקר באגף למחקר ותכנון, נמצאו בקשר מתמיד עם הפרוייקט. הקשר הזה התבטא בפעולות הבאות:

1. ביקורים שבועיים בפגישות הקורס.
2. ישיבות חודשיות עם מארגני הקורס של א.א.ע. במסגרת "צוות ההיגוי".
3. ביקורים נוספים לשם הדרכת המקשרות לפי הצורך.

10. שיטות ההערכה וכלי המדידה

ההערכה מבוססת על השוואת עמדות ודפוסי התנהגות (בתחומים בהם עוסק הפרוייקט) לפני ואחרי הניסוי. נעשתה השוואה בין שינויים לאורך זמן אצל קבוצות הניסוי ואצל קבוצות הביקורת. כיון שנערכה במשך אותה התקופה הסברה נרחבת לציבור בנושא "אורח חיים חסכוני", הרי רק במקרה בו יש שינויים גדולים יותר אצל קבוצות הניסוי מאשר אצל קבוצות הביקורת, אפשר לנסות וליחס אותם לפרוייקט.

באותו פרק זמן נבדקו עמדות בתחומי חיים אחרים (ילדים, עתיד, תפקיד האשה במשפחה ובחברה, דמוי עצמי וכד'). אנו נבדוק מתוך הנתונים האם קיים קשר בין עמדות אלה וההישגים בפרוייקט.

על בסיסן של בדיקות אלה נבנה אינדקס של הישגים, כדי לזהות את טיפוסי המשתתפות המושפעות מן הקורס. מתוך כל זאת ניתן, אולי לקבוע מראש מי היא האשה שעלולה להפיק תועלת מפעולות מסוגו של הפרוייקט הזה בעתיד.

כלי המדידה

נאספו נתונים על ידי שני סוגים של כלים.

א. שאלונים בנויים, בהם כל שאלה הוגדרה באופן מדויק והרוב הגדול הוא של שאלות סגורות. שאלונים אלה הועברו ע"י פוקדים מנוסים לבתי הנבדקות. סוגי השאלונים ששמשו במחקר הם:

1. שאלון מוקדם - לפני התחלת הפרוייקט, אוקטובר 1974; הועבר לקבוצות הניסוי ולקבוצות הביקורת.

2. שאלון סופי - אחרי סיום הפרוייקט, אוגוסט 1975;

חלק א' הועבר לקבוצות הניסוי ולקבוצות הביקורת.

חלק ב' הועבר לקבוצות הניסוי בלבד.

3. שאלון מעקב - הועבר לקבוצות הניסוי בלבד.

ב. שיטות מעקב שוטף, חוץ כדי בצוע הפרוייקט, באמצעות דו"חות ושאלונים הכוללים שאלות המאפשרות תשובות רחבות, דפים אלה ממולאים על-ידי אנשים שאינם פוקדים מקצועיים כמו: המקשרת, המרצה או המדריך בפגישה.

כל החרשמות של הצוות או של משתתפי הקורס נכללה כאן.

כלי מדידה אלה כוללים:

1. דו"ח ביקורי בית - מדידה שוטפת של תגובות המשתתפות בקורס. המקשרת מבקרת

אצל המשתתפות בבית אחת לחודש לפחות וממלאה דו"ח על הביקור (דו"חות אלה

מולאו עבור קבוצות הניסוי בלבד).

2. דו"ח לסיכום כל פרק שהועבר במסגרת הקורס - מדידה מיידית של תגובות המשתתפות בקורס לכל חלק של הקורס. הדו"ח הועבר אחרי חלק א' - הלבשה, וחלק ב' - שמירת הבית. הדו"ח נעשה ע"י המקשרת בביקור אצל המשתתפות בבית, ומולא עבור קבוצת הניסוי בלבד. הדו"ח לגבי פרק ג' - תזונה, הועבר במסגרת השאלון הסופי.
3. דו"ח למרצה - תיאור הצורה, ההצגה, התוכן ותגובת המשתתפות, לכל פגישה במשך הקורס, רישום על-ידי מרצה או מדריך הפגישה.
4. התרשמויות של הצוות המלווה מטעם המוסד לביטוח לאומי - רישום כל אספקט מהפרוייקט הנראה רלוונטי - כולל הערות המשתתפות - על-ידי אנשי המוסד לביטוח לאומי תוך ביקוריהם בשכונות.
5. שאלון למקשרת - אחרי סיום הפרוייקט הועבר שאלון פתוח לשתי המקשרות.
6. שאלון למרכזת - אחרי סיום הפרוייקט הועבר שאלון פתוח למרכזת הפרוייקט.

סוגי הנתוחים:

1. החפלות התשובות בשאלון המוקדם ובשאלון הסופי - נעשו אצל קבוצות הניסוי ואצל קבוצות הביקורת לפי שכונה.
2. מדידת שינויים בהתנהגויות והרגלים כתוצאה מן הקורס - בכל מקום בו ניתן לעשות כך, השתמשנו ב- t-test - כדי למדוד שינויים אלה ובדקנו את מובהקות הממצאים. עבור משתנים שלא ניתן לעשות t-test, נבנו לוחות קריבות עבור כל אחד מהמשתנים, וזאת כדי לאפשר השוואה בין ציונים לפני ואחרי הפעלת הפרוייקט. עבור כל טבלה ספרנו את מספר המקרים של שינוי חיובי.

לדוגמא: שאלה - האם אתם שותים משקאות קלים קנויים בבית.

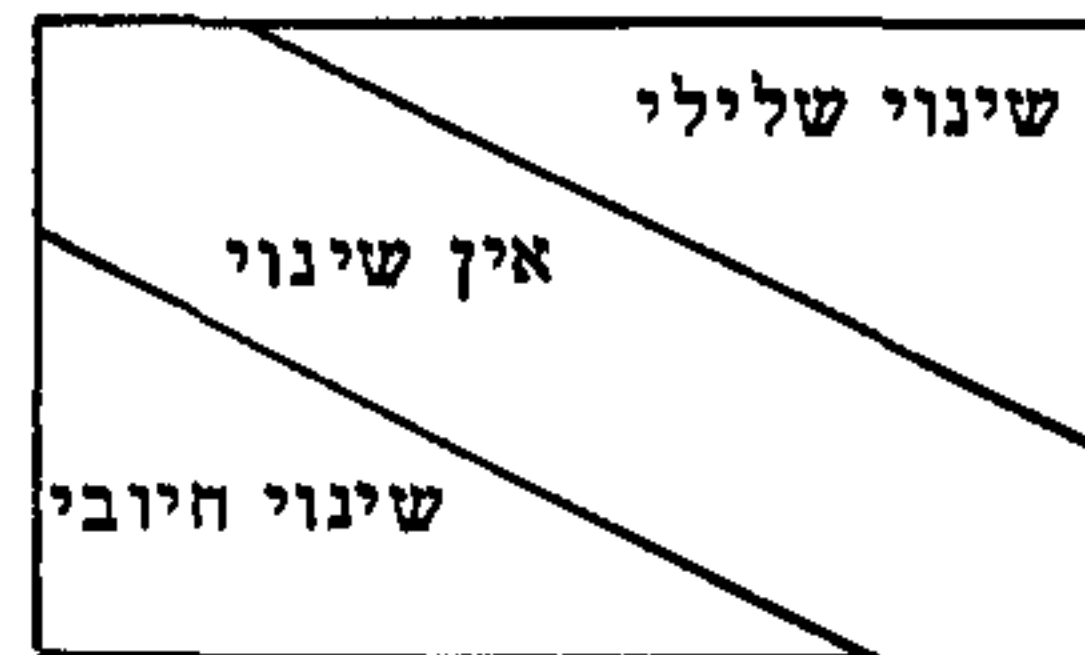
1. לעתים קרובות
2. לפעמים
3. לעתים רחוקות
4. בכלל לא

יש לקבוע את כיוון השינוי הנדרש (בדוגמא זה שינוי בכיוון מ-1 ל-4 בשינוי חיובי).

לפני הפרוייקט

		1	2	3	4	
1	16	7	0	1	24	
2	8	7	1	0	16	
3	1	1	1	0	3	
4	1	2	2	1	6	
	26	17	4	2	49	

אחרי הפרוייקט

אם מספר המקרים של שינוי חיובי גדול יותר מן הצפוי באופן מקרי - דבר המתקבל ע"י z-test - אז נחשב המשתנה כאפקטיבי במובן השינוי.

עבור כל תחום מתחומי הקורס ספרנו את מספר המשתנים אשר אצלם חל שינוי חיובי משמעותי. אם מספר המשתנים עולה באופן משמעותי על המספר שיש לצפות לו באופן מקרי - כפי שנחקבל ע"י z-test - אזי נחשב תחום זה כמי שחל בו שינוי חיובי משמעותי. פעולות אלה נעשו בנפרד עבור קבוצות הניסוי וקבוצות הביקורת, אם לא חלו בקבוצת הביקורת שינויים דומים לאלה שבקבוצת הניסוי (לפי מבחן מובהקות), אזי השינויים שנמצאו בקבוצת הניסוי נראים כשינויים שחלו כתוצאה מן הקורס.

3. בדיקת תגובות לאחר סיום הקורס - בדיקה זו נעשתה אצל קבוצת הניסוי בלבד לפי שכונה וגם לגבי הסה"כ.

כאן נעשו: א. התפלגויות התשובות.

ב. מתאמי פרסון.

4. בנית אינדקסים של הישגים - בכל תחום נבנה אינדקס של סה"כ שינוי חיובי על בסיס אותם משתנים, המשמשים למדידת שינוי בהתנהגות. כמו-כן נבנה אינדקס כללי הבנוי מסכום האינדקסים של התחומים בהם חל שינוי חיובי משמעותי.

כדי לבנות את האינדקס ניתן לכל משתתפת ציון חדש עבור כל משתנה. הציונים החדשים מבוססים על אופי היחס בין הציון בשאלון המוקדם לבין הציון בשאלון הסופי, כדלקמן:

ציון חדש = 1 - במקרה של שינוי חיובי (הציון בשאלון סופי גבוה מהציון בשאלון מוקדם)

2 - במקרה שאין שינוי (הציון בשאלון סופי שווה לציון בשאלון המוקדם).

3 - במקרה של שינוי שלילי (הציון בשאלון סופי נמוך מהציון בשאלון המוקדם).

מספר הפעמים שהמספר "1" מופיע בתחום מסוים, נותן את ציון האינדקס של המשתתפת באותו תחום. סכום האינדקסים בתחומים הספציפיים נותן את האינדקס הכללי.

5. חלוקת המשתתפות לפי גובה ההישגים (בקבוצות הניסוי) -

הנשים נחלקות ל-3 קבוצות:

1. נשים עם הישגים גבוהים

2. נשים עם הישגים בינוניים

3. נשים עם הישגים נמוכים.

החלוקה נקבעה, בהתאם לציונים; לאחר מכן אוחדו הקבוצות בהתאם להתפלגות, וכך נתקבל כי הקבוצה האמצעית כוללת את ממוצע הציונים.

6. בדיקה של מאפייני הנשים שהושפעו על-ידי הקורס - בדיקה זו נעשתה אצל קבוצת

הניסוי, לפי קבוצות ובאופן כללי.

בדיקה זו מבוססת על השוואה בין קבוצת הנשים בעלות הישגים גבוהים לבין קבוצת הנשים עם הישגים נמוכים. בשלב זה לא התייחסנו כלל לקבוצה הבינונית, וזאת כדי להבטיח השוואה בין שתי קבוצות נפרדות.

השוואה בין שתי הקבוצות הקיצוניות היא לגבי הנקודות הבאות:

משתני רקע: מספר נפשות בבית

ארץ מוצא של המשתתפת

גיל

רמת ההשכלה של המשתתפת

שכרו של הבעל

משתני ביניים: פעילות קהילתית.

משתני עמדות: כדאיות של חסכון למען העתיד

מספר החברות בשכונה (סולידאריות חברתית)

שביעות רצון מן הקורס

הרגשה של למידת דברים חדשים בקורס

הרגשה שאכן חוסכים כתוצאה מן הקורס

קשר עם צוות הקורס

הנאה מפגישות הקורס.

ביבליוגרפיה

1. ארזי, אליזה, הפעלת נשים מהשכונות בתפקיד חונכות, סעד 5, ספטמבר 1974.
2. בבלי שרה, הערכת הוצאות ההדרכה התזונתית למשפחות מרוכות ילדים. משרד החנוך והתרבות, ירושלים, מרץ 1974.
3. בן-סירה זאב, שינויים בנוהגי צריכת מזון בעקבות ההתייקרויות. סקר בזק, מרץ 1974, המכון למחקר חברתי שמושי, ירושלים.
4. Bavly, Sara, "Nutritional Patterns of Rural Yemenite and Kurdish Jews in Israel," *College of Nutrition & Home Economics*, Ministry of Education and Culture, Jerusalem, March, 1974.
5. Berg, Alan, *The Nutrition Factor*, The Brookings Institute, Washington, D.C., 1973.
6. Bottomley, Virginia, "Families with Low Income in London," *Poverty Pamphlets 8*, 1971, Child Poverty Action Group, 1 MacKlin St., London, W.C. 2. B.
7. Deutscher, I., "Words and Deeds," *Social Problems*, 1965.
8. Engel, Ernest, in *Consumption and Standards of Living*, p. 99 by: Zimmerman, C.C., D. Van Nostrand Co., New York, U.S.A., 1936.
9. Festinger, L., "Behavioral Support for Opinion Change," *Public Opinion Quarterly*, 28, 1964.
10. Kurt Lewin, ניתוח של הערך המיוחד של החלטה קבוצתית ניתן ב-
"Group Decisions & Social Change," in Maccoby, Newcomb and Hartley, (eds.) *Readings in Social Psychology*, Holt, Rinehart and Winston Inc., New York, 1958.
11. Lombard, Avima, "Home Instruction Program for Preschool Youngsters," Final Report 1973, *N C J W Center for Research in Education of the Disadvantaged*, School of Education, The Hebrew University, Jerusalem.
12. Menzel, H. "Innovation, Integration and Marginality," *American Sociological Review*, 25, 1960, pp. 704--713.
13. Newcomb, T.W., "On the Definition of Attitude," in Jahoda, Maire and Warren (eds.) *Attitudes*, (pp. 22--24) Penguin Books, Middlesex England, 1966.
14. Rokeach, "Attitude Change and Behavioral Change," *Public Opinion Quarterly*, 1966.

נספחים

לוח מס' 3

לוחות א.

קייטוס הגפיל לפני קבוצות ניטור - מאוזנים

קייטוס בקורה	קבוצות ניטור		קבוצות הניטור		קייטוס הגפיל
	נוה-שדה	תל-כביר	נוה-שדה	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 48	N = 50	N = 47	N = 45		
2.1	-	4.3	13.3		מנהל
14.6	2.0	5.4	4.4		עובד פקידות ודומה
6.3	10.0	8.5	15.6		עובד מכירות, סוכנים וזכאים
12.5	22.0	4.3	-		עובד שירותים
2.1	-	2.1	-		עובד בהקלטה
37.5	34.0	55.3	33.3		עובד מקצועי בתקשורת, מתמאים, בנניה ונחמבורה
20.8	22.0	17.6	31.1		עובד אחר בתקשורת, בהחבורה, בנניה ופועל פשוט
4.2	10.0	2.1	-		לא עובד בכלל

לוח מס' 4

משכורת: מדות של הגפיל לפני קבוצות ניטור - מאוזנים

קבוצות הנקרות	קבוצות ניטור		קבוצות הניטור		המשכורת ברזון של הגפיל
	נוה-שדה	תל-כביר	נוה-שדה	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 57	N = 53	N = 62		
1.7	3.5	1.9	4.8		1 - 800
6.8	17.5	18.9	9.7		801 - 1000
20.3	14.0	18.9	22.6		1001 - 1300
-	5.3	5.7	30.6		1301 - 1500
10.2	5.3	7.5	5.1		1501 - 1700
15.3	12.3	3.8	6.5		1701 - 1900
32.2	12.3	28.3	3.2		יותר מ-1900
8.5	21.1	13.2	12.9		לא יודעת
5.1	8.8	1.9	1.6		הכפל לא עובד

לוח מס' 1

ארץ מוצא לפני קבוצות ניטור - מאוזנים

קבוצות הנקרות	קבוצות ניטור		קבוצות הניטור		ארץ המוצא
	נוה-שדה	תל-כביר	נוה-שדה	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 61	N = 53	N = 65		
25.4	26.2	30.2	38.2		ישראל
25.4	39.3	13.2	30.8		צפון אפריקה
-	1.6	1.9	-		תימן
6.8	8.2	5.7	10.8		עירק
-	4.9	1.9	6.2		אירן
1.7	-	-	3.1		סוריה
6.8	3.3	9.4	1.5		ארצות הבלקן
30.5	14.8	32.1	6.2		אירופה
3.4	1.6	5.7	3.1		אחר

לוח מס' 2

השכלה ואשה לפני קבוצות ניטור - מאוזנים

קבוצות הנקרות	קבוצות ניטור		קבוצות הניטור		סוג ביה"ט האחרון בו היא לומדת
	נוה-שדה	תל-כביר	נוה-שדה	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 61	N = 54	N = 65		
8.5	8.2	7.4	12.3		לא לומדת בכלל
35.6	60.7	33.3	60.0		ביה"ט יסודי
25.4	13.1	18.5	12.3		ביה"ט תיכון עיוני
15.3	11.5	20.4	12.3		ביה"ט תיכון מקצועי
3.4	-	3.7	-		ביה"ט על תיכון אחר
-	1.8	-	-		אוניברסיטה
-	-	-	3.1		אחר

לוח סט' 7

בעלות על הזייה לפי קבוצות ניסוי - אחרונים

קבוצות הנקורה	קבוצות הנקורה		קבוצות הניסוי		האם הזייה נבעלה המשמה
	נורה-סרת	תל-כביר	נורה-סרת	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 61	N = 64	N = 65		
13.6	8.2	3.3	6.2		כן, בלי חובות
66.1	82.0	67.9	92.3		כן, עם משכונתא
-	-	-	-		לא, שכורה נדמי מנחם
18.6	8.2	28.3	1.5		לא, שכורה בשכר חודשי
1.7	1.6	-	-		לא יודעה

לוח סט' 5

גודל הזייה לפי קבוצות ניסוי - אחרונים

קבוצות הנקורה	קבוצות הנקורה		קבוצות הניסוי		מספר החזרים
	נורה-סרת	תל-כביר	נורה-סרת	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 61	N = 54	N = 65		
1.7	-	-	-		1
18.6	3.3	22.2	6.2		2
50.8	91.8	50.0	80.0		3
28.8	4.9	25.9	13.8		4
-	-	-	-		5
-	-	1.9	-		יותר מ-5
3.1	3.0	3.1	3.1		ממוצע

לוח סט' 6

גודל המשמה לפי קבוצות ניסוי - אחרונים

קבוצות הנקורה	קבוצות הנקורה		קבוצות הניסוי		מס' המשמה במשמה
	נורה-סרת	תל-כביר	נורה-סרת	תל-כביר	
%	%	%	%	%	
N = 59	N = 61	N = 53	N = 65		
15.3	11.5	13.0	10.8		3
28.8	16.4	42.6	10.8		4
32.2	29.5	22.2	23.1		5
6.8	21.3	9.3	27.7		6
6.8	8.2	3.7	18.5		7
5.1	3.3	3.7	7.7		8
5.1	9.8	5.6	1.5		9 ויותר
1.6	1.6	1.5	1.6		אפירות ממוצעת לחוד

לוח מס' 9

שביעות רצון של המשתתפות בקורס - לפני שכינה ומס'כ

מס'כ	נוה-שדה	מל-בביר	שביעות-רצון
N = 57	N = 26	N = 31	
%	%	%	
56	62	52	מאד מרוצות
30	27	32	מרוצות
14	12	16	לא כל כך מרוצות
-	-	-	בכלל לא מרוצות
100	100	100	מס'כ

לוח מס' 10

רצון להמשיך ולשתתף בקורס מתחיל - לפני שכינה ומס'כ

מס'כ	נוה-שדה	מל-בביר	רצון להמשיך
N = 57	N = 26	N = 31	
%	%	%	
93	92	94	כן
7	8	6	לא
100	100	100	מס'כ

לוח מס' 11

שביעות רצון שטרם התפישו - לפני שכינה ומס'כ

מס'כ	נוה-שדה	מל-בביר	שביעות-רצון
N = 57	N = 26	N = 31	
%	%	%	
53	38	65	רוצה להמשיך עוד
33	42	26	בדיוק מוכנה ללכת הביתה
4	4	3	בכך מזמן מוכנה ללכת
11	15	6	אחר
100	100	100	מס'כ

לוח מס' 8

גיל היילד המספר במשפחה - לפני קבוצות (ניסוי ובעל).

קבוצות נפל N = 55	קבוצות ניסוי N = 49	גיל היילד המספר
10	4	1
14	14	2
12	6	3
6	9	4
4	1	5
4	3	6
1	1	7
1	3	8
1	3	9
-	1	10
1	1	11
-	-	12
-	-	13
1	1	14
-	-	15
-	1	16
-	-	17
-	-	18
-	1	19
3.47	4.84	\bar{x}

לוח מס' 14

הנאה מסיון בתווך והיטיט - לפני שכינה וסר"כ

סר"כ	נוה-שורח	חל-בביר	מידת ההנאה
N = 48	N = 21	N = 27	
%	%	%	
42	43	40	סאר נהנתה
40	38	41	נהנתה
8	14	4	לא כל-כך נהנתה
—	—	—	בכלל לא נהנתה
10	5	15	לא הייתה בפגישה
100	100	100	סר"כ

לוח מס' 15

הנאה מרצאה בנושא בזירה רהיטים - לפני שכינה וסר"כ

סר"כ	נוה-שורח	חל-בביר	מידת ההנאה
N = 48	N = 22	N = 26	
%	%	%	
29	32	27	סאר נהנתה
56	55	58	נהנתה
12	9	15	לא כל כך נהנתה
3	5	—	בכלל לא נהנתה
—	—	15	לא הייתה בפגישה
100	100	100	סר"כ

לוח מס' 12

הנאה מרצאה על טיפול בבגדים ונדים - לפני שכינה וסר"כ

סר"כ	נוה-שורח	חל-בביר	מידת ההנאה
N = 54	N = 25	N = 29	
%	%	%	
31	36	28	סאר נהנתה
59	56	62	נהנתה
7	4	10	לא כל כך נהנתה
2	4	—	בכלל לא נהנתה
100	100	100	סר"כ

לוח מס' 13

הנאה מהפעולה של תעירת האגות - לפני שכינה וסר"כ

סר"כ	נוה-שורח	חל-בביר	מידת ההנאה
N = 56	N = 25	N = 31	
%	%	%	
36	12	55	סאר נהנתה
43	48	39	נהנתה
9	12	6	לא כל-כך נהנתה
12	28	—	בכלל לא נהנתה
100	100	100	סר"כ

לוח מס' 18

הנאה מסיון בבנק - לפני שכוונה ומי"כ

מס"כ	נדה-שדה		הל-כב"ר		מידת ההנאה
	N = 36	N = 16	N = 20	N = 20	
%	%	%	%	%	
31	25	35	מאד נהנתה		
56	50	60	נהנתה		
11	19	5	לא כל-כך נהנתה		
3	6	—	בכלל לא נהנתה		
—	—	—	לא הייתה בפגישה		
100	100	100	מס"כ		

לוח מס' 19

הנאה מהרצאה בנושא שימוש של פטרלי מזון זוחלים - לפני שכוונה ומי"כ

מס"כ	נדה-שדה		הל-כב"ר		מידת ההנאה
	N = 47	N = 22	N = 25	N = 25	
%	%	%	%	%	
38	27	48	מאד נהנתה		
49	64	36	נהנתה		
9	5	12	לא כל-כך נהנתה		
4	5	4	בכלל לא נהנתה		
—	—	—	לא הייתה בפגישה		
100	100	100	מס"כ		

לוח מס' 16

הנאה מעבודות-יד וקישוטים לבית - לפני שכוונה ומי"כ

מס"כ	נדה-שדה		הל-כב"ר		מידת ההנאה
	N = 46	N = 22	N = 24	N = 24	
%	%	%	%	%	
39	27	50	מאד נהנתה		
46	41	50	נהנתה		
9	18	—	לא כל-כך נהנתה		
7	14	—	בכלל לא נהנתה		
—	—	—	לא הייתה בפגישה		
100	100	100	מס"כ		

לוח מס' 17

הנאה מהרצאה בנושא גטוח וחסכון בבנק - לפני שכוונה ומי"כ

מס"כ	נדה-שדה		הל-כב"ר		מידת ההנאה
	N = 49	N = 22	N = 27	N = 27	
%	%	%	%	%	
33	32	33	מאד נהנתה		
47	41	52	נהנתה		
12	14	11	לא כל כך נהנתה		
8	14	4	בכלל לא נהנתה		
—	—	—	לא הייתה בפגישה		
100	100	100	מס"כ		

לוח מס' 22

רצון וזנשים לקבל את מוצאי הביט אצלן בדיקה - לפי שכונת ומס'י"כ

סה"כ	נוה-שורת		תל-בביר		רצון הנשים
	N = 56	N = 26	N = 30	N = 30	
%	%	%	%	%	
70	77	63	63	77	כן
30	23	37	37	23	לא
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 23

פניית ומשתתפות למרכזת לייצוג - לפי שכונת ומס'י"כ

סה"כ	נוה-שורת		תל-בביר		מידת הפניה
	N = 57	N = 26	N = 31	N = 31	
%	%	%	%	%	
2	4	—	—	—	הרבה פעמים
28	19	35	35	19	לפעמים
11	15	6	6	15	פעם אחת
60	62	58	58	62	לא
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 20

הנאה מסירות במפעל עופות - לפי שכונת ומס'י"כ

סה"כ	נוה-שורת		תל-בביר		מידת ההנאה
	N = 37	N = 16	N = 21	N = 21	
%	%	%	%	%	
43	50	38	50	43	מאד נהנתה
57	50	62	62	57	נהנתה
—	—	—	—	—	לא כל-כך נהנתה
—	—	—	—	—	בכלל לא נהנתה
—	—	—	—	—	לא הייתה נפגישתה
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 21

הנאה מהפגישות לפי שיטת הנאה הנרשאת - לפי מס'י"כ ומשתתפות

סה"כ	פעולה		הנאה		מידת ההנאה
	N = 37	N = 16	N = 21	N = 21	
%	%	%	%	%	
37	38	33	33	37	נהנו מאד
51	44	52	52	51	נהנו
9	9	10	10	9	לא כל-כך נהנו
3	9	5	5	3	בכלל לא נהנו
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 26

אופי יחס המשתתפות למקשרת - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה		חל-בב"ר		רואה במקשרת
	N = 55	N = 24	N = 31	N = 30	
%	%	%	%	%	
—	—	—	—	—	מפקחת
—	—	—	—	—	מורה
7	12	3	3	3	מדריכה
82	75	87	87	87	ידידה
—	—	—	—	—	אחת שמטרידה
—	—	—	—	—	אחת שמחזיקת במה שלא נוגע לה
7	8	6	6	6	אין יחס
4	4	3	3	3	אחר
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 27

הפונקציה העיקרית של המקשרת עבור המשתתפות - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה		חל-בב"ר		הפונקציה
	N = 53	N = 23	N = 30	N = 30	
%	%	%	%	%	
11	14	9	9	9	מטרידה חוזר שלא היה ברור בפגישה.
28	13	39	39	39	מבקרת בבית ותמיד יש לה זמן לשיחה
39	40	39	39	39	מודיעה על הפגישה הנאה
18	29	9	9	9	עוזרת במתן בעיות שאינן קשורות לקורס.
4	4	3	3	3	עוזרת להתארגן לקראת יציאה מן הבית לפגישה
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 24

קשר המשתתפות עם המרכזת - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה		חל-בב"ר		מידת הקשר
	N = 57	N = 26	N = 31	N = 31	
%	%	%	%	%	
16	19	13	13	13	שום קשר
54	58	52	52	52	קשר לא-איטי
30	23	35	35	35	קשר איטי
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 25

קשר המשתתפות עם המקשרת - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה		חל-בב"ר		מידת הקשר
	N = 56	N = 25	N = 31	N = 31	
%	%	%	%	%	
7	8	6	6	6	שום קשר
43	44	42	42	42	קשר לא-איטי
48	44	52	52	52	קשר איטי
100	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 30

שעור השמוש בשמרטף - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה	חל-בביר	השמוש בשמרטף
N = 57	N = 26	N = 31	
%	%	%	
37	38	35	הביאה ילד לשמרטף בכל מגישה
5	8	3	הביאה ילד לשמרטף לפעמים
58	54	61	לא הביאה ילד לשמרטף במגיסות
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 28

הערכתן של המקשרות לגבי סדר החשיבות של הפונקציות שהן ממלאות עבור המשחפות

סדר החשיבות עבור המשחפות להערכתן:	של זיוה - חל-בביר	של חגה - נוה-שדה	המוקציות
1	1		מנקרת בבית, ותמיד יש לך זמן לשיחה. עוזרת להתארגן לקראת יציאה מן הבית לפגישות מסבירה חומר שלא היה ברור לנשים בזמן הפגישה מודיעה על הפגישה הבאה עוזרת במחירון בעיות סאינגן קשורות לקורס
2	5		
3	4		
4	2		
5	3		

לוח מס' 29

חלוח השחפות בפרויקט בשדות השמרטף - לפי שכונה וסה"כ

סה"כ	נוה-שדה	חל-בביר	מידת החלוח
N = 47	N = 24	N = 23	
%	%	%	
15	25	4	כן הייתה יכולה להשתתף בקורס ללא שרות שמרטף לא הייתה יכולה להשתתף בקורס ללא שרות שמרטף. אין ילד בשמרטף
43	33	52	
43	42	43	
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 36

חשיבות של שווי נמוך בקניית בנד לעצמה, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות ניסוי

קבוצת הניקור	קבוצת הניסוי		החשיבות
	קבוצת לפני N=112	קבוצת אחרי N=56	
אחרי N=84	N=112 לפני	N=56 אחרי	
%	%	%	
23	24	27	חסוב מאד
12	25	18	חסוב למדי
36	25	34	חסוב
23	17	13	לא כל-כך חסוב
7	9	4	בכלל לא חסוב
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 34

חשיבות של קניית בנד גדול לילד, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות ניסוי

קבוצת הניקור	קבוצת הניסוי		החשיבות
	קבוצת לפני N=115	קבוצת אחרי N=56	
אחרי N=82	N=115 לפני	N=56 אחרי	
%	%	%	
9	13	30	חסוב מאד
12	26	18	חסוב למדי
32	19	16	חסוב
27	22	36	לא כל-כך חסוב
21	20	11	בכלל לא חסוב
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 37

חשיבות של קניית בנד לעצמה מנד חזי, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות ניסוי

קבוצת הניקור	קבוצת הניסוי		החשיבות
	קבוצת לפני N=112	קבוצת אחרי N=57	
אחרי N=84	N=112 לפני	N=57 אחרי	
%	%	%	
17	17	26	חסוב מאד
12	17	16	חסוב למדי
30	28	33	חסוב
27	25	18	לא כל-כך חסוב
14	13	7	בכלל לא חסוב
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 35

חשיבות של מחיר נמוך בקניית בנדי ילדים, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות ניסוי

קבוצת הניקור	קבוצת הניסוי		החשיבות
	קבוצת לפני N=115	קבוצת אחרי N=55	
אחרי N=84	N=115 לפני	N=55 אחרי	
%	%	%	
30	29	31	חסוב מאד
17	29	24	חסוב למדי
35	25	33	חסוב
15	10	11	לא כל-כך חסוב
4	7	2	בכלל לא חסוב
100	100	100	סה"כ

לוח מס' 40

התיבות שבגן יהיה קונה לעצמו, יחידה לפני האמנה, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות גיטוי

החשיבות	קבוצת הגיטוי		קבוצת הביקורת	
	קונה לפני N=116	קונה אחרי N=56	קונה לפני N=113	קונה הביקורת N=84
חסוב מאד	16	30	18	19
חסוב למדי	21	5	16	17
חסוב	27	23	27	20
לא כל-כך חסוב	22	36	26	37
בכלל לא חסוב	14	5	13	7
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 41

מקום לקניית בנדים לעצמם, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות גיטוי

המקום	קבוצת הגיטוי		קבוצת הביקורת	
	קונה לפני N=119	קונה אחרי N=57	קונה לפני N=120	קונה הביקורת N=89
בתחילת בתי"א	40	32	42	34
בשוק בתי"א	23	25	22	24
בתחילת בשכונה	8	12	7	12
בתחילת לגבידים	—	—	—	—
בסופם	8	9	8	10
לא קונה בנדים לעצמם	21	12	22	12
אחר	—	11	—	3
בסיסונים	—	—	—	—
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 38

החשיבות של קניית בגד לעצמם עדיין לנכסו בביתו, לפני ואחרי הפרוייקט
לפי קבוצות גיטוי

החשיבות	קבוצת הגיטוי		קבוצת הביקורת	
	קונה לפני N=116	קונה אחרי N=57	קונה לפני N=113	קונה הביקורת N=85
חסוב מאד	51	61	37	35
חסוב למדי	26	18	37	36
חסוב	22	21	20	27
לא כל-כך חסוב	1	—	3	1
בכלל לא חסוב	—	—	3	—
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 39

החשיבות שבגן שיהיה קונה לעצמה יחידה שמושי (ניתן ללבוש בתפנים שונים)
לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות גיטוי

החשיבות	קבוצת הגיטוי		קבוצת הביקורת	
	קונה לפני N=116	קונה אחרי N=57	קונה לפני N=113	קונה הביקורת N=85
חסוב מאד	43	37	28	21
חסוב למדי	26	35	43	36
חסוב	27	26	24	39
לא כל-כך חסוב	3	—	4	4
בכלל לא חסוב	1	2	1	—
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 44

תפירת בגד לילד לבן, לפני ואחרי הפרייקט
לפי קבוצות גיטוי

תפירת בגד	קבוצת גיטוי		קבוצת ביטור	
	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור
תפירה הינה בגדים תפירה כמות בגדים תפירה בגד אחד לא תפירה	N=57	N=119	N=89	N=120
	%	%	%	%
	28	20	13	17
	16	15	10	14
	5	9	1	7
51	56	75	62	
100	100	100	100	

לוח מס' 42

העברת בגדים מילד לילד, לזוגי ואחרי הפרייקט
לפי קבוצות גיטוי

העברת בגדים	קבוצת גיטוי		קבוצת ביטור	
	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור
כן, מעבירה את כל הבגדים כן, מעבירה כמות בגדים לא מעבירה יש רק ילד אחד במשפחה	N=53	N=119	N=85	N=120
	%	%	%	%
	75	69	64	68
	17	13	28	9
	8	6	8	9
7	12	3	14	
100	100	100	100	

לוח מס' 43

שינוי בגד בעצמה, לפני ואחרי הפרייקט
לפי קבוצות גיטוי

שינוי בגד	קבוצת גיטוי		קבוצת ביטור	
	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור	קבוצת גיטוי	קבוצת ביטור
כן לא	N=57	N=119	N=89	N=116
	%	%	%	%
	60	48	47	41
	40	52	53	59
	100	100	100	100

לוח מס' 47

שינויים בתחום החזנה אצל משתתפות אקורס

מספר הנשים סאג'ל'ן חל':			
שינויי שלילי	איז שינויי	מספר הנשים סאג'ל'ן חל'	שינויי חיובי
1	18	30 *	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול גשר פרי
16	13	20 *	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול גשר קטוא
20	18	11	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול גשר מנושל שהיה יום במקור
10	9	19 *	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול טויה
17	22	8	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול זג פרי
18	16	14	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול אפונה מקופסת
6	13	25 *	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול אפונה קפואה
15	27	7	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לאכול גבינה לבנה
16	18	15	האם חשוב מנהיגה בריאותיה לשחות מים מהברי
7	38	4	מדידות בישול ארוחה חמה
12	20	17 *	החירום הגשת בשר
4	28	17 *	האם את מבינה בעצמך ריבה
6	29	14	האם את מבינה בעצמך המוצאים
8	30	11	האם את מבינה בעצמך שתיה קלה
0	7	2	האם את מבינה בעצמך אתר
9	21	19 *	כל כמה זמן את קונה אורז
6	34	9	כל כמה זמן את קונה קפה
9	31	9	כל כמה זמן את קונה מוצר
9	27	13	כל כמה זמן את קונה שטן
0	43	6	כל כמה זמן את קונה תפוחי אדמה
2	40	6	האם שותים בביית מים קרים
9	25	15	האם שותים בביית משקאות קלים קנויים
14	19	15	האם שותים בביית מוצרי חוצרת ביה
16	20	12	האם שותים בביית בירה
16	21	16	האם שותים בביית מסקאות חריפיים

לוח מס' 45

רכישת מכונת תפירה, לפני ואחרי התרוסקס - לפני קבוצות ניסוי

	קבוצת ניסוי		לפני N=119	אחרי N=120	לפני N=89	אחרי N=89
	לפני	אחרי				
רכישת מכונת תפירה	42	60	39	47	4	48
יש מכונת תפירה	8	5	4	4	4	4
יש אפשרות להתחמס במכונה של מיטהו אתר	50	35	57	48	48	48
איך מכונת תפירה	100	100	100	100	100	100
סה"כ	100	100	100	100	100	100

לוח מס' 46

רצון ללמוד בקורס לתפירה אחרי התרוסקס - לפני קבוצות ניסוי

	קבוצת ניסוי		לפני N=88	אחרי N=57
	לפני	אחרי		
רצון ללמוד	63	37	51	49
כן	37	37	49	49
לא	100	100	100	100
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 47 א'

המשתתפים שבוצעו תלוי שינויים וזיכרונם במשך הפרוייקט בתחום התזונה

מס' הנשים שאצלן היה שינוי חיובי N=89 קבוצת בקורת	מס' הנשים שאצלן היה שינוי חיובי N=49 קבוצת ניסוי	הסתמנה
44 *	30 *	העדר התזונתי של בעל סרטי (כיוון החלף)
31 *	25 *	העדר התזונתי של אפונה בקופסא (כיוון החלף)
	20 *	העדר התזונתי של בשר קפוא
	19 *	העדר התזונתי של סויה (בשר צמחי)
	19 *	סביחות נול קנייית אורז (כיוון החלף)
	18 *	הגמת ברוקניים לאורחים
	17 *	כפירות הגבה בשר למשפחה (כיוון החלף)
	17 *	הכנת ריבונת בבית
35 *		העדר התזונתי אל פנים מתבזר
32 *		מכירות של קתיית מים מתבזר
31 *		סביחות כל קתיית מסקאה קלים בנקבוק (כיוון החלף)

* מבחן χ^2
לוח מס' 48
 $P < .05$

העדר התזונתי של בשר סרטי, לפני ואחרי הפרוייקט - לפני קבוצת ניסוי

קבוצת בקורת		קבוצת ניסוי		העדר התזונתי
N=88 אחרי	N=119 לפני	N=57 אחרי	N=118 לפני	
%	%	%	%	
33	54	25	61	מאד בריא
6	15	11	13	בריא למדי
44	27	44	25	בריא
17	4	19	2	לא כל-כך בריא
—	—	2	—	בכלל לא בריא
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 47
(המשך)

שינויים בתחום התזונה אצל משתתפות הקורס

מספר הנשים שאצלן חל:	מספר הנשים שאצלן חל:			נושא השינוי
	שינוי שלילי	אין שינוי	שינוי חיובי	
2	15	11	11	מזירות ביטול דגים
10	23	10	10	מה קושים עם שאריות הארוחה העיקרית מאחול
7	27	14	14	האם יש כרבע, אוכל מבוטל במקור
9	28	12	12	האם יש מצרכי מזון לשיעור חדים
5	37	7	7	כל כמה זמן קונים פירות וירקות
10	32	3	3	איפה קונים פירות וירקות
4	34	7	7	האם את מתכננת מראש את התפריטים
5	19	18 *	18 *	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול ברוקניים
14	18	10	10	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול אגוזים ושקדים
19	15	8	8	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול בוסניי
5	29	8	8	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול עוגות קטנות
9	20	13	13	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול עוגות שהוכנו בבית
18	19	5	5	כשאני אורחים האם מציעים להם לאכול פירות
8	24	6	6	כשאני אורחים האם מציעים להם ארוחה קלה

* השינוי שנמדד במשתתפים אלו עלה, באופן מובהק, על השינוי המצופה באופן מיקרי.

לוח מס' 51

תדירות של תגעת במל למשוח, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

תדירות התגעה	קבוצת ניסוי		קבוצת ביקורת	
	N=119 לפני	N=57 אחרי	N=120 לפני	N=89 אחרי
כל יום	49	42	45	43
6 - 5 ימים בשבוע	8	11	8	10
3 - 4 ימים בשבוע	34	30	30	31
1 - 2 ימים בשבוע	9	16	16	15
פחות מפעם בשבוע	2	2	8	1
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 52

נטיית של ביטול סויה, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

ביטול סויה	קבוצת ניסוי		קבוצת ביקורת	
	N=118 לפני	N=57 אחרי	N=120 לפני	N=89 אחרי
כן	14	74	5	9
לא	36	26	95	91
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 49

היער החזונית של במל קשה, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

היער החזונית	קבוצת ניסוי		קבוצת ביקורת	
	N=117 לפני	N=57 אחרי	N=118 לפני	N=88 אחרי
מאד בריא	20	21	22	20
בריא למדי	26	19	22	10
בריא	21	39	25	39
לא כל-כך בריא	25	16	27	25
בכלל לא בריא	8	5	4	6
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 50

היער החזונית של סויה (במל צמחי), לפני ואחרי הפרוייקט

היער החזונית	קבוצת ניסוי		קבוצת ביקורת	
	N=88 לפני	N=55 אחרי	N=80 לפני	N=88 אחרי
מאד בריא	7	18	8	8
בריא לניסי	3	11	10	13
בריא	46	36	31	32
לא כל-כך בריא	16	22	20	29
בכלל לא בריא	28	11	31	18
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 55

העדר התזונה של אפרוח בקופסה - לפני קבוצות ניסוי

קבוצת ביקורת N=87		קבוצת ניסוי N=56		העדר התזונה
%		%		
8	9	12	21	מאד בריא
13	15	12	21	בריא למדי
28	32	30	54	בריא
41	73	32	57	לא כל-כך בריא
10	11	12	21	בכלל לא בריא
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 53

תגובות המעטת בזמן הארוחה לטריקה - לפני קבוצות ניסוי

קבוצת ביקורת N=8		קבוצת ניסוי N=42		התגובה
%		%		
—	0	7	17	אהבו מאד
25	31	50	120	אהבו
37	46	12	29	חלק אהבו וחלק לא
37	46	31	74	לא אהבו
—	0	26	62	לא נסלה סויה
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 54

תכונות לבשל עם סויה בעתיד - לפני קבוצות ניסוי

קבוצת ביקורת N=87		קבוצת ניסוי N=56		הכוונה לבשל
%		%		
9	10	45	80	כן
10	11	2	4	אולי
15	17	36	64	לא, המיזמיה לא אורחב
7	8	7	13	לא, האסיה לא אורחב
24	28	—	0	לא, לא מכירה סויה
34	39	11	20	לא, מסיבה אחרת
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 56

טוח קנייה טוארי טזוז טטורטיט, לפני ואחרי הטרזיטט - לפני קטוצוח ניטורי

טוח הקניה	יזוח טפעס הזוזד		טפעס הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד		טוח הזוזד
	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	
טוח	44	25	36	36	60	29	47	13	4	8	6	3	9	4	4	3	טוח
קטח	67	60	21	21	30	25	29	9	5	4	7	1	4	2	2	3	קטח
טפוחי-טודמה	98	88	1	1	12	2	2	1	-	2	-	-	-	1	-	-	טפוחי-טודמה
טוכר	71	63	21	21	30	19	27	6	2	5	5	1	2	2	1	1	טוכר
טפך	64	53	27	27	35	21	35	7	4	4	4	2	5	2	1	1	טפך

118 = לפני לניטורי N
 88 = טוחי לניטורי N
 119 = לפני לניטורי N
 57 = טוחי לניטורי N

לוח מס' 57

טוצרט טוזוכנו בנייה, לפני ואחרי הטרזיטט - לפני קטוצוח ניטורי

טוחי	טוכינה		טוכינה		טוכינה		טוכינה		טוחי
	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	ניטורי	לפני	
ניטורי	31	58	28	34	69	42	72	66	ניטורי
טוכינה	20	33	15	27	80	67	87	73	טוכינה
טוחי	16	36	9	21	84	64	91	79	טוחי

119 = לפני לניטורי N
 57 = טוחי לניטורי N
 120 = לפני לניטורי N
 89 = טוחי לניטורי N

כיבוד על שהובא לאורחים, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

אורחים לא באים	בדרך כלל לא				לפעמים				בדרך פלל כן				הכיבוד			
	ניסוי	ביקורת	לפני אחרי	לפני אחרי	ניסוי	ביקורת	לפני אחרי	לפני אחרי	ניסוי	ביקורת	לפני אחרי	לפני אחרי				
2	18	-	12	26	29	14	36	21	22	14	13	53	31	72	39	גרעיניים אגוזים, סקדים בוסנים קוביות קניות עוגות שהוכנו בבית פירות ארוחת קלה
2	19	-	12	55	57	54	59	28	11	26	15	17	14	19	14	
2	18	-	12	33	41	21	48	31	15	30	12	36	26	49	29	
2	19	-	12	48	42	56	47	25	11	25	17	27	29	19	24	
2	18	-	12	14	11	4	9	27	21	28	25	59	50	68	53	
2	18	-	12	14	12	9	15	24	33	19	29	62	37	72	44	
3	18	-	13	51	51	64	56	32	19	27	22	18	11	9	9	

118 = לפני N

57 = אחרי N

115 = ביקורת לפני N

85 = ביקורת אחרי N

לוח מס' 59

מדירות של קניות יומיומיות במבולת, לפני ואחרי הפרוייקט
 לפי קבוצות ניסוי

התדירות	ביקורת		ניסוי		התדירות
	N=88 אחרי	N=120 לפני	N=57 אחרי	N=119 לפני	
עד 3 פעמים בסבוע	2	5	9	8	
4 פעמים בסבוע	—	1	9	2	
5 פעמים בסבוע	2	2	2	3	
6 פעמים בסבוע	86	76	74	69	
יותר מפעם אחת ביום	9	17	7	19	
סה"כ	100	100	100	100	

לוח מס' 62

שטחי בטיחות עניית, לפני ואחרי הפורייקס - לפני קבוצת ניטוי

שימוש ברושמה	ביקורת		ניטוי	
	N=88 אחרי	N=119 לפני	N=56 אחרי	N=119 לפני
	%	%	%	%
יודעת בע"פ את הקנייה	72	64	61	69
ישנה רשימה ומוסיפה כל פעם סמאל נגמר	8	5	21	6
מבינה רשימה לפני הקנייה	20	31	18	25
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 63

שטחי שרכי סוגז לשע חרות, לפני ואחרי הפורייקס - לפני קבוצת ניטוי

שטחי שרכי	ביקורת		ניטוי	
	N=89 אחרי	N=119 לפני	N=57 אחרי	N=118 לפני
	%	%	%	%
לא פומרה	49	61	30	53
פומרה ולא נוגעת בהם	18	16	25	11
פומרה ומחליפה כל תקופה פומרינה	33	23	45	36
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 60

חידרות של קניית פידות וירקות, לפני ואחרי הפורייקס
לפי קבוצת ניטוי

חידרות	ביקורת		ניטוי	
	N=89 אחרי	N=120 לפני	N=57 אחרי	N=119 לפני
	%	%	%	%
פחות מפעם בשבוע	2	3	5	3
פעם בשבוע	61	62	63	67
פעמיים בשבוע	27	27	23	21
3 פעמים בשבוע ויותר	10	8	9	8
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 61

מקום לקניית פידות וירקות, לפני ואחרי הפורייקס - לפני קבוצת ניטוי

המקום	ביקורת		ניטוי	
	N=89 אחרי	N=120 לפני	N=56 אחרי	N=116 לפני
	%	%	%	%
סופרמרקס או צרכניה	11	8	21	3
חנות לפידות וירקות	22	31	14	23
בבוק אחר	52	45	54	60
אחר	15	16	11	13
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 66

השיבת היער התזונתי של דגים, לפני האזור הפרוייקט -
לפי קבוצות ניטוי

הערך התזונתי	ניטוי		ביקורת	
	N=114 לפני %	N=57 אחרי %	N=117 לפני %	N=88 אחרי %
מאד בריא	61	40	56	47
בריא לסרי	10	23	15	22
בריא	22	33	24	31
לא כל-כך בריא	5	2	4	1
בכלל לא בריא	7	2	1	—
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 67

הדירוג על נישול דגים, לפני האזור הפרוייקט - לפי קבוצות ניטוי

התדרות	ניטוי		ביקורת	
	N=114 לפני %	N=57 אחרי %	N=117 לפני %	N=89 אחרי %
3 פעמים בטוב ויותר	2	4	6	4
פעמים בטוב	15	14	13	19
פעם בטוב	40	39	34	37
פעם בבינוניים	11	18	9	4
פעם בחודש	11	4	9	12
פתוח מפעם בחודש	18	21	28	20
לא מבליח דגים	2	2	1	2
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 64

הדירוג על נישול אדומה וטוה, לפני האזור הפרוייקט - לפי קבוצות ניטוי

התדרות	ניטוי		ביקורת	
	N=119 לפני %	N=57 אחרי %	N=120 לפני %	N=89 אחרי %
כל יום	77	63	75	69
6 - 5 ימים בטוב	3	4	2	9
4 - 3 ימים בטוב	15	26	18	18
2 - 1 ימים בטוב	4	7	5	4
פתוח מפעם בטוב	—	—	—	—
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 65

שמירה אוכל מנושל במקור, לפני האזור הפרוייקט - לפי קבוצות ניטוי

שמירה אוכל	ניטוי		ביקורת	
	N=118 לפני %	N=57 אחרי %	N=119 לפני %	N=89 אחרי %
כן	33	46	31	42
לא	67	54	69	58
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 72

התוצאות החדשיות והמחזוריות, לפני ואחרי התרופה - לפני קבוצות ניסוי

התוצאות	ביקורת		ניסוי		התוצאות
	N=89 אחרי	N=115 לפני	N=57 אחרי	N=115 לפני	
%	%	%	%	%	
800 - 11	2	16	9	14	11
1000 - 801	12	18	5	20	1000 - 801
1300 - 1001	8	14	18	21	1300 - 1001
1500 - 1301	12	16	19	19	1500 - 1301
1700 - 1501	12	12	12	3	1700 - 1501
1900 - 1701	6	4	9	2	1900 - 1701
1900-8 יומם	36	7	14	5	1900-8 יומם
לא ידוע	11	14	14	17	לא ידוע
סה"כ	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 73

הוצאות על בנדי-ילדים סוביב 1975 - לפני קבוצות ניסוי

התוצאות	ביקורת		ניסוי		התוצאות
	N=72	N=53	N=53	N=72	
לי"י	%	%	%	%	לי"י
0	8	6	6	8	0
100 - 1	12	21	21	12	100 - 1
200 - 101	17	15	15	17	200 - 101
300 - 201	14	23	23	14	300 - 201
400 - 301	15	13	13	15	400 - 301
600 - 401	14	17	17	14	600 - 401
800 - 601	6	2	2	6	800 - 601
יותר מ-800	14	4	4	14	יותר מ-800
סה"כ	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 70

שינוי של סדר הדיקות בדיקה בסוגי הסדר - לפני קבוצות ניסוי

שינוי הסדר	ביקורת		ניסוי		שינוי הסדר
	N=89	N=57	N=57	N=89	
%	%	%	%	%	
בוצעו שינויים	19	26	26	19	בוצעו שינויים
לא בוצעו שינויים	81	74	74	81	לא בוצעו שינויים
סה"כ	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 71

המבצע של צביעה הזיחה לאחר התרופה - לפני קבוצות ניסוי

צביעה הזיחה	ביקורת		ניסוי		צביעה הזיחה
	N=89	N=57	N=57	N=89	
%	%	%	%	%	
סידרה	27	37	37	27	סידרה
לא סידרה	66	61	61	66	לא סידרה
חסר מפתח	7	2	2	7	חסר מפתח
סה"כ	100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 76

בעלות על בטוח בית, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

ביקורת		ניסוי		ביטוח דירה
N=87	N=120	N=57	N=117	
%	%	%	%	
31	38	30	36	יש בטוח
63	56	65	62	אין בטוח
5	6	5	3	לא ידוע
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 77

בעלות על בטוח חיים, לפני ואחרי הפרוייקט - לפי קבוצות ניסוי

ביקורת		ניסוי		ביטוח חיים
N=88	N=120	N=57	N=117	
%	%	%	%	
45	51	49	44	יש בטוח
47	42	46	47	אין בטוח
8	7	5	9	לא ידוע
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 78

פתיחת חשבון חניון בנק על-ידי משהפוח בקורס - לפי קבוצות

ביקורת		ניסוי		פתיחת חשבון
N=88	N=120	N=57	N=117	
%	%	%	%	
45	51	49	44	יש בטוח
47	42	46	47	אין בטוח
8	7	5	9	לא ידוע
100	100	100	100	סה"כ

* הערה:

המטרה במבצע כוללים גם את הנשים שהיה להן חשבון קודם-לכן, ולא פתחו חשבון בזמן הקורס, וגם את הנשים שלא היה להן חשבון קודם-לכן וגם בזמן הקורס לא פתחו כוח.

לוח מס' 74

הוצאות חשמית על דמי קוטסקי, לפני ואחרי הפרוייקט

לפי קבוצות ניסוי

ביקורת		ניסוי		הוצאות
N=89	N=120	N=57	N=119	
%	%	%	%	
56	63	58	59	לא מוציאה כסף
26	27	21	34	1 - 25 -
15	8	16	5	50 - 26
1	2	4	1	75 - 51
2	1	2	1	100 - 76
-	-	-	1	יותר מ-100
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 75

בעלות על חשבון צ'קים בנק, לפני ואחרי הפרוייקט

לפי קבוצות ניסוי

ביקורת		ניסוי		חשבון צ'קים
N=88	N=117	N=57	N=117	
%	%	%	%	
45	55	54	57	אין חשבון צ'קים
19	15	12	18	יש לבעל
2	3	4	3	יש לאשה
24	24	21	18	יש חשבון משותף
5	3	5	2	יש חשבונות נפרדים
5	1	4	3	לא ידוע
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 31 -

התגשות של לפידה דביטי חדשים בקורס - לפי שכונת

נוה-סרת N=26		חל-בניר N=31		התגשות
%		%		
54	35	58	32	כן, בהחלט למדה
8	4	6	3	כן, למדה
				לא כל-כך למדה
				בכלל לא למדה
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 29 -

תדירות של בקורים אצל הקונטקטיות, לפני ואחרי ופירווקט
לפי קבוצות ניסוי

התדירות	ביקורת		ניסוי	
	N=89 אחרי	N=120 לפני	N=57 אחרי	N=119 לפני
יותר מפעם במדויק	3	2	-	3
פעם במדויק	3	7	-	3
פחות מפעם במדויק	13	8	21	9
לא הולכה	80	83	79	86
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 80 -

תדירות של בקורים במסגרת, לפני ואחרי ופירווקט -
לפי קבוצות ניסוי

נוה-סרת N=26		חל-בניר N=31		התגשות
%		%		
19	46	35	42	למדה הרבה
8	12	6	6	למדה
				לא כל-כך למדה
				בכלל לא למדה
15	100	10	100	לא הייתה בפגישה
100	100	100	100	סה"כ

התדירות	ביקורת		ניסוי	
	N=89 אחרי	N=120 לפני	N=57 אחרי	N=119 לפני
כל סבוע	6	5	2	3
כל שבועיים	6	4	2	3
פעם בחודש	17	11	19	8
פעם בחודשיים	12	4	7	5
פעם ב-3 חודשים או פחות	21	21	32	19
לא הולכה	38	55	39	62
סה"כ	100	100	100	100

לוח מס' 85

הצפייה לחסוך כסף נחוצה מזה שנולד בקורט - לפי שכינות

נווה-שדה N=25		מל-בניר N=31		הצפייה לחסכון
%		%		
16	29	45	29	כן, בהחלט אסור
44	45	6	45	כן, אסור
24	6	19	6	לא כל-כך אסור
16	19		19	בכלל לא אסור
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 86

כמות הכסף שמשמחים והשבות לחסוך בחודש - לפי שכינות

נווה-שדה N=23		מל-בניר N=30		הטבלים
%		%		
30	23	7	23	מאומה
13	7	27	7	1 - 25 ל"י
22	27	10	27	26 - 50
4	10	17	10	51 - 75
9	17	7	17	76 - 100
4	7		7	יותר מ-100
17	10		10	לא יודעת
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 83

התעשה של למידה מוטוויז בנגן - לפי שכינות

נווה-שדה N=26		מל-בניר N=31		ההרגשה
%		%		
8	32	26	32	למדתי הרבה
35	26	10	26	למדתי
12	10	-	10	לא כל-כך למדתי
8	-	32	-	בכלל לא למדתי
38	32		32	לא הייתה בסדר
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 84

הכרונות להמשיך וללמוד בבית את מה שנלמד בקורס - לפי שכינות

נווה-שדה N=25		מל-בניר N=30		הכרונות להמשיך
%		%		
56	70	27	70	כן, בהחלט
36	27	-	27	כן
-	-	3	-	לא כל-כך
8	3		3	בכלל לא
100	100	100	100	סה"כ

לוח מס' 87

מסווי χ^2 עבור המשתנים הפעילים המקורים לשלדחה האינדוקטים

אינדוקט כללי		אינדוקט סטטי		משתנים
נורה-סדרת	תל-בנייר	נורה-סדרת	תל-בנייר	
4.89	4.89	4.83	5.47	גודל המספחה
4.96	8.97*	4.22		הסכליה
				גיל
				ליסמוז דבריים חזיים
אינדוקט הזנה				משתנים
נורה-סדרת	תל-בנייר	נורה-סדרת	תל-בנייר	
5.98*	5.36	7.53*		גיל
4.68	4.67			ליסמוז דבריים חזיים
				פעילות קודמת בקהילה

$\chi^2 = 5.47$

סטי"כ	הרכב החינוך				רמת התישגים בקורים
	איר	יסודי	על-יסודי	%	
100	6	29	65		הישגים גבוהים
100	0	69	31		הישגים נמוכים
%	%	%	%		

לוח מס' 89

הישגים באינדוקט הכללי לפי שנות חינוך של המשתתפים

לוח מס' 90

הישגים באינדוקט הכללי לפי הוגמת לימוד דבריים חזיים בקורים

סטי"כ	הוגמת לימוד דבריים חזיים בקורים			רמת הישגים בקורים
	בהחלט	כן	לא כל כך	
100	72	17	11	הישגים גבוהים
100	56	44	0	הישגים נמוכים
%	%	%	%	

$\chi^2 = 4.22$

$P < .05$

אינדוקט הליכה		משתנים	
נורה-סדרת	תל-בנייר	נורה-סדרת	תל-בנייר
4.96	7.33*	5.98*	
	5.03	7.89*	
6.20*			

לוח מס' 88

הישגים באינדוקט הכללי לפי גודל המספחה

סטי"כ	מספר הנפיקות במספחה			רמת הישגים בקורים
	1 - 4	5 - 6	7 - 9	
100	61	28	11	הישגים גבוהים
100	25	63	12	הישגים נמוכים
%	%	%	%	

$\chi^2 = 4.83$

ב. טבלת מתאמים

ג. תוכנית הקורס לחינוך והדרכה לאורח חיים חסכוני

ארגון אימרתות עובדות

המוסד לביטוח לאומי
אגף לסחוקר ומכנון

1. תלבושה

שעה 9.00 בבוקר.
נוה-שרת 11.11.74
בית צ'ורליי - 17.11.74

הנושאים:

1. טיחה על קניה נכונה וסמאיתמה לכל הגיליים, של בגדי ילדים.
2. שיחה על אופנת בגדי נשים חורף 1974/75.

נוה-שרת - 20.11.74

בית צ'ורליי - 24-26.11.74

1
50
1

הנושאים:

1. צבעים והתאמתם לאישיותה של אשה.
2. גרמים: זיון על התבוללים בין בדים ושיטותם למסרות שונות.
3. התאמת הדוגמא לגוף ולאישיות.

נוה-שרת - 25-27.11.74

בית צ'ורליי - 3.12 74 - 1

הנושאים:

1. טפול בגזדים ובידים (כניסה, גהוז, אחסון)
2. זיון והכנה לחנוכה
3. שיחה על תיקונים קטנים, כולל בגד ילדים (הצגת דוגמאות)

נוה-שרת - 4.12.74 - 2

בית צ'ורליי - 22-24.12.74

הנושאים:

1. זיון והדגמה של חידוים בגד שאינו באופנה (כל משתפת מביאה בגד ישן פסלה, ותעבוד תוך הדרכה אינדיבידואלית).

נוה-שרת - 18.12.74
בית צ'ורליי - 17.12.74

הנושאים:

1. תקציב ותכנון גקנייית ביגוד לסתפחה וכלי סטה.
2. טפול ודאגה נשטירתם תבגד תוך שיטה וגש טיוחז על בגדי ילדים.

נוה-שרת - 25-23.12.74
בית צ'ורליי - 31-29.12.74

הנושאים:

1. עבודה טעסית, התאמה, גיזורה והתחלת תפירה.

נוה-שרת 30.12.74 - 1.1.75
בית צ'ורליי - 5.1.75 - 7

הנושאים:

1. תמך סן השבוע הקודם.
2. גמך העבודה - זיון על אינזרי לבוש.

ארגון אימרת עובדות

דמוסד כניסות לאומי
אגף למחקר ומכון

שטירת חניה

- 1. צוה-שרת - ינואר 8,6
- תל-כנביר - ינואר 18,12

- 2. צוה-שרת - ינואר 18,13
- תל-כנביר - ינואר 21,19

- 3. צוה-שרת - ינואר 22,20
- תל-כנביר - ינואר 28

ארגון אימרת עובדות

- 6. צוה-שרת - פברואר 12,10
- תל-כנביר - פברואר 18,16

- א6. פברואר 26,25,24,23 -
- תופשת פורים
- צוה-שרת - פברואר 10, 1
- תל-כנביר - פברואר 16, 1

- 7. צוה-שרת - פברואר 19,17
- תל-כנביר - מרץ 4,2

- 8. צוה-שרת - מרץ 5,3
- תל-כנביר - מרץ 11,9

- 9. צוה-שרת - מרץ 12, 10

המטרה: לעודד עניין בנחירת רהוט בהתאם לתקציב המשפחה.

1. סיוור הסבורים בתזונה רהיטיים (חנות שקיים) מושא: בחינת סייב הריות.

1. המטרה: המשך זיון ומכום, המטרה: ברואות השיער והמפול בו בנית לירפי ומכון.

המטרה: פיונה לכל אחד (למכון סדורי פנים בודירה קמנה). מוד בקור בודירות חגרות ומכון פנים, רכישת רחוש פני זירה (רהיטיים, וירלונות וכו').

- 4. צוה שרת - ינואר 27,29
- תל-כנביר - פברואר 4,2

המטרה: שפירה ומקון רהוט בית.
1. מרוש רהיטיים, החזקתם, צביעתם והחלפתם.
2. החזקת שטיחים וירלונות
3. המפול בברואות העור גבית לירפי ומכון

המטרה: להקל על עבודה הבית ומכון זמן ע"י מכשירי חשמל ביתיים.
1. סימס, מפרל ואחזקה - בקור בתב' "אספא" (אמקור).

- 5. צוה-שרת - פברואר 5,5
- תל-כנביר - פברואר 9,11

המטרה: הקדמת לנרשא מסכון
המטרה: עשה זאת כמו יוד.
1. שטום נכון ונמרת בדברי חשמל, גז, נפס, וכו'.
2. תקוני גינה (כנ"ל) באמצעים הנ"ל.
3. סדור שולחן יום יומי ולדגל ארופים מיוחדים.

המטרה: מנתן הרצאה ודיון בנושא של אוסטליה - שרברבות לנעליהן של המשחפות מקורס 20.00 (בערב)

המטרה: זכויותיך כאזרח סדינה,
הנושא: המוסד לנרשות לאומי.
1. הטנר ודיון בהנחיתת עלטר עוזי שילון.
2. עבודות יד לקשום הזירה, עריכת פיונה ומסילות פיונה היילד, עשיית צעצועים לילד.

1. המטרה: נמרת ומכון
2. המטרה: צנעים בגינתך, כיצד לחרות אתם.
המטרה: מסכון לסיפור אישי - קוסמטיקה

2. תוצנה

7. צוה-שרת - 5,7.5.75
ביח-צ'ורלי - 18,20.5.75

המסרה: 1. הורכה לקניית - השואת מחירים
המסרה: 2. צול סזון שארזות קרומת וכו
גשרל בכטיוות לספך ימים.

המסרה: בקור בספער מזון ויסה

1. בית צ'ורלי - 8.4.75

2. בית צ'ורלי - 13.4.75
צוה-שרת - 14.4.75

8. צוה-שרת - 19,21.5.75
ביח-צ'ורלי - 25,27.5.75

המסרה: תכנון כטיבות בתקציב סזומסם.
1. תכנת תנשייליכ סיוחזדים נביית נמקום
קניית סצרכי סזון סוכנים יקרים,
2. תכנת מסקאות קלים
3. קצוח

3. צוה-שרת - 7,9.4.75
ביח צ'ורלי - 20,22.4.75

4. צוה-שרת - 21,23.4.75
ביח-צ'ורלי - 27.5.75

9. צוה-שרת - 26.5.75
ביח-צ'ורלי - 1.6.75

המסרה: תמצאות בפעיליות הנק ותרעלתן
לעסקי המספחה. - בקור גנגק.
המסרה: אבות ומזון בתכנון המפריס:-
המסרה: תכנת מליא לשנת תרס.

5. צוה-שרת - 28,30.4.75
ביח-צ'ורלי - 4,6.5.75

10. צוה-שרת - 2,4.6.75
ביח צ'ורלי - 8,10.5.75

המסרה: תרכנת תפריסיכ למספחה ולסצבי גריאות
סיוחזדים.
המסרה: סזור שלתן וכמוסיים ליד השלתן.
המסרה: חלב וירקות בתכנת תנשייליכ
ספוש בירקות העונה.

6. בית צ'ורלי - 11,13.5.75
צוה-שרת - 12,14.5.75

11. צוה-שרת - 16,18.6.75
ביח-צ'ורלי - 22,24.6.75

המסרה: עזרה ראשונה בניית וכן בשעת תרס.

המסרה: 1. זכירות הקונה - צרכנות,
המסרה: 2. ששות מקלות לנקוי תניית עס
הזגמות.

המסרה: תכנת מזון מסומר ומזון קפוא
סיוור בספעלי עופות עוף סנא - חזרה

המסרה: היגיינה בהכנת ושטירה כל מעון
הזגמת מקופיות.

המסרה: טיטום וניצול יעיל של סצרכי סזון
תנשיים כיוסז ליתנשייל המספחה.

1. ששות כסויה
2. ששות בסירזת העונה

ד. שאלון מוקדם

המסד לניסוח לאומי
אגף לסחק ותכנון

נרטיס
01

מספר המראינה
(להשאלת ריק)

1-3

המסרה: זכרי אפיה וריינות.

13. גוה-שרת - 23,25.6.75
ביה-צ'ורלי - 24.6.75
שתי קבוצות יחד

4. תל-כביר יום א'
תל-כביר יום ב'
גוה שרת יום ב'
גוה שרת יום ד'

14. ביה-צ'ורלי - 29.6.75
שתי קבוצות יחד

5. קבוצה 1
קבוצה 2
קבוצה 3
קבוצה 4
שאלון מוקדם - 1

גוה-שרת - 2.7.75

(לדפוס את המספר המדויק)
כמה אושנים קרים אצלכם בבית נסה"י?
מי הם בני משק הבית?

6-7
8-79

המסרה: יצירת אוירה ביתית חמה בעזרת סדור פרחים וריק.

ביה-צ'ורלי - בשעה 8.00 בערב
גוה-שרת - בשעה 8.00 בערב

מטיבת פרידה עם הבעלים,
הערכת הישגי הלמודים, חלוקת תעודות גמר
והכנת מבטיליים ביתיים ע"י משתתפי הקורס.

איך לידה	שנת עלייה	שנת לידה	מצב משפחתי	מין	יחס קרבה למראינה		
1-אישאיל							
2-אפריקה							
3-ת-1							
4-עירק							
5-אירז							
6-10-10							
7-אירצות הנלקו							
8-אירופה							
9-אחר, מה?							
8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	31
32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47
48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63
64	65	66	67	68	69	70	71
72	73	74	75	76	77	78	79

8-15
16-23
24-31
32-39
40-47
48-55
56-63
64-71
72-79

8. כמה אתם משלמים לחודש עבור שטר זירה/משכנתא?

- 1. 1-100 ל"י לחודש
- 2. 101-150 ל"י לחודש
- 3. 151-200 ל"י לחודש
- 4. 201-250 ל"י לחודש
- 5. 251-300 ל"י לחודש
- 6. 301-350 ל"י לחודש
- 7. 351-400 ל"י לחודש
- 8. יותר מ-400 ל"י לחודש
- 9. (לא משלם שום שטר זירה או משכנתא).

9-23 אייפה החדר המרכזי (סלון) פלנצ' אפטר לראות אותו בנקטה?
(לא לשאול, רק לסמל, מה יש בתוך הסלון)

א"י בסלון	א"י	יש במסב	יש לא מסב	יש במסב סוג	יש לא מסב סוג	יש במסב סוג	יש לא מסב סוג
4	3	2	1				9. סמית
4	3	2	1				10. תמונה(ות)
4	3	2	1				11. ספה או מיטה רגילה
4	3	2	1				12. 2 מיטות או יותר
4	3	2	1				13. כורסה(ות)
4	3	2	1				14. שולחן גדול שאפשר לאכול עליו
4	3	2	1				15. כסאות עם משענת שאפשר לשבת עליהם ולאכול
4	3	2	1				16. שולחן סלון
4	3	2	1				17. טלויזיה
4	3	2	1				18. וילונות
4	3	2	1				19. פסיפוז
4	3	2	1				20. נברשת (אהיל) למנורה
4	3	2	1				21. כריזת
4	3	2	1				22. ספרים
4	3	2	1				23. פרחים או עציצים

1-3 סופר המרואיגט

4. מהי המשפה העיקרית שעובדים אצלכם בגימ?

- 1. עברית
- 2. ערבית
- 3. צרפתית
- 4. ספרדית
- 5. אחר, מה?

5. האם את עובדת סמוך לגימ?

- 1. כן, עובדת שמה פליא
- 2. כן, עובדת שמה חלקית
- 3. כן, עובדת לפעמים
- 4. לא, עובדת בגימ תמורת משלום
- 5. לא, לא עובדת בכלל

6. כמה חזרים עומדים לרצות משך הגימ?
(מסנה, שרותים, שטח קטן מ-2x2 מטר אינר נחשב כחדר)

- 1. חדר 1
- 2. חדרים 2
- 3. חדרים 3
- 4. חדרים 4
- 5. חדרים 5
- 6. יותר מ-5 חדרים

7. האם הדירה בה הנך גרה היא נבעלית המשפחה?

- 1. כן, ואינן חוזרות כלליה (לסמל 9 במאלה 9 ולעבור למאלה 9)
- 2. כן, ויש משכנתא(ות)
- 3. לא, שכורה בזמי ספחה
- 4. לא, שכורה בשטר חודשי
- 5. לא יודעת

35. האם בנית השקוש נמצא נאותו חוזר עם האמסיה או הסקלחה?

- 1. כן
- 2. כן, ויש גם בית שמוש נפרד
- 3. לא
- 9. (אין אמסיה או סקלחה נמור הזירה)

36. איפה את שומרת חרופות?
(לא לקרוא, רק לסמל)

- 1. נמור ארון סגור נסקום גבורה
- 2. נמור ארון אבל לא נסקום גבורה
- 3. נסקום אחר מסויים, איפה?
- 4. אין מקום מסויים
- 5. אין חרופות גבית

37. האם יש לך סכונת כביסות?

- 1. לא (לסמל 9 נשאלה 38 ולעבור לשאלה 39)
- אם כן: האם היא אוטוססיה?
- 2. כן, סכונת אוטוססיה
- 3. כן, סכונת כאינה אוטוססיה
- 38. כל כמה זמן את עושה כביסה במכונה, בדרך כלל?
- 1. פחות מפעם בשבוע
- 2. פעם בשבוע
- 3. 2-3 פעמים בשבוע
- 4. 4-5 פעמים בשבוע
- 5. 6 פעמים בשבוע או יותר
- 9. (אין מכונת כביסה)

24. האם הסרון עששש לסיכונת?

- 1. לא
- 2. כן, מי ישן בסלון?
- 3. ההורים (לסמל 9 נשאלה 25 ולעבור לשאלה 26)
- 4. ילד אחד
- 5. 2 ילדים
- 6. 3 ילדים או יותר
- 25. האם יש חוזר שינה להורים בלילה?
- 1. כן
- 2. לא
- 9. (ההורים ישנים בסלון)

26-33. אפשר לראות את החוזר שבו ישנים הילדים?
(לא לשאול, רק לסמל: האם הזכרים הנאים נמצאים נמור הילדים)

אין	יש במצב	יש טוב	יש נמצב	יש	יש נמצב
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1
3	2	2	1	1	1

- 26. ארון לנגורים
- 27. צעצועים
- 28. ארון, סוף או קופסא לצעצועים
- 29. ספרי ילדים
- 30. בולחן לילדים
- 31. כסא(אות) לילדים
- 32. חסונות על הקיר
- 33. חסונות על הקיר שצוירו ע"י ילדים
- 34. האם יש לך אמסיה או סקלחה נמור הזירה?
- 1. כן
- 2. לא (לסמל 9 נשאלה 35 ולעבור לשאלה 36).

50. (לא לשאול רק לסמל: האם יש נטמיות מקום במטבח עבור שולחן וכסאות)

- 1. כן
- 2. לא

51. היכן אתם אוכלים כשכל המשפחה נבית?

- 1. במטבח
- 2. בסלון
- 3. בפינת אוכל
- 4. לא אוכלים כולם ביחד

52. כמה ימים בשבוע את מנסלת ארוחות חמות?

- 1. כל יום
- 2. 5-6 ימים בשבוע
- 3. 3-4 ימים בשבוע
- 4. 1-2 ימים בשבוע
- 5. פחות מפעם בשבוע

53. כמה ימים בשבוע את מגישה בשר (כולל עוף ובשר חודר)?

- 1. כל יום
- 2. 5-6 ימים בשבוע
- 3. 3-4 ימים בשבוע
- 4. 1-2 ימים בשבוע
- 5. פחות מפעם בשבוע

54. כל כמה זמן את מנסלת דגים, בדרך כלל?

- 1. 3 פעמים בשבוע או יותר
- 2. פעמיים בשבוע
- 3. פעם בשבוע
- 4. פעם בשבועיים
- 5. פעם בחודש
- 6. פחות מפעם בחודש

39. כל כמה זמן את מרשה כביסה ביד?

- 1. פחות מפעם בשבוע
- 2. פעם בשבוע
- 3. 2-3 פעמים בשבוע
- 4. 4-5 פעמים בשבוע
- 5. 6 פעמים בשבוע או יותר
- 9. לא עושה כביסה ביד

40. האם את לפעמים לוקחת כביסה למכונת? אם כן, מה?

- 1. כל הכביסה
- 2. כלי סיטה ונגזים מסוג סטריים
- 3. רק כלי סיטה
- 4. לא לוקחת כביסה למכונה
- 5. אחר, מה?

41-79. (לא לשאול, רק לסמל - האם הדגירה הגאים נמצאים במטבח?)

איך	יש נמצב	יש לא סוג	יש נמצב סוג	יש לא סוג	האם הדגירה הגאים נמצאים במטבח?
3	2	1			כריים
3	2	1			פתיליה
3	2	1			חזור בישראל
3	2	1			פיקטר חפסל (כולל פיקטר יז חפסל)
3	2	1			מספיק ארוניות ומדפים לכל הכלים
3	2	1			מקרר עם דלת אחת
3	2	1			מקרר עם 2 דלתות
3	2	1			שולחן אוכל
3	2	1			כסאות כמה

- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49

איר הגשת את האוכל שנשאר?

1. כפי שהיה מוכן בפעם הקודמת
2. הכנתי את השאריות בצורה אחרת
3. עוד לא הכנתי אותו
4. זרקתי את השאריה
9. (לא נשאר שום דבר)

האם אתם שותפים את המשקאות הנאים בנית? (לציין עבור כל משקה: לעיתים קרובות, לפעמים, לעיתים רחוקות או בכלל לא).

לעיתים רחוקות לא	לעיתים לפעמים	לעיתים קרובות	מידע
			מים קרים
			משקאות קלים קנריים בנקנקים או מיץ ממותק בתוספת מים או סודה
			מרכיזים שמכילים אותם בנית
			בירה
			משקאות אלכוהוליים (חריפים)

באיזו מידה, לדעתך, חשוב פניה בריאותית לאכול את המאכלים הבאים?
לצבי כל אחד, האם הוא מאוד בריא, בריא לסדי, בריא, לא כל כך בריא, או בכלל לא בריא

בכלל לא בריא	לא כל כך בריא	בריא	מאוד בריא	מידע
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1

.70

תאר מה אכלתם ושתיתם אחרון .55-67

למשאיר ריק	ארוחת ערב	ארוחת צהריים	ארוחת בוקר	מידע
				מרק
				בשר, איזה?
				דגים
				בצים
				מוצרי חלב (גבינה, ליו וכו') איזה?
				ירקות, איזה?
				פירות, איזה?
				לחם
				מים קרים
				חלב
				שתיה חמה
				משקאות קלים, איזה?
				משקאות אלכוהוליים(חריפים)

.71
.72
.73
.74
.75

תאר נשאר לך עודף מהמנה העיקרית אחרון בצהריים?
כן, מה?
לא

1. זרקתי לאשפה (לסמל 9 בשאלה 70 ולעבור לשאלה 71)
2. נחתי לשישהו - שכניים, קרובים וכו' (לסמל 9 בשאלה 70 ולעבור לשאלה 71)
3. השארתה בצד
4. הכנסתי לתוך המקרר
5. לא נשאר שום דבר (לסמל 9 בשאלה 70 ולעבור לשאלה 71)

.68

13. האם את מחזיקה מצרכי מזון מסוימים לשעת חירום?

- לא
1. לא
 2. כן, שומרת מצרכי מזון מסוימים בצד ולא נוגעת בהם אלא בשעת חרום. איזה סוגי מזון?
 3. כן, שומרת מצרכי מזון מסוימים ומיליפה אותם כל מקרפה מסוימת. כל כמה זמן? - איזה סוגי מזון?
 14. כל כמה זמן את, או בן משפחה אחר, הולכת למכולה (או צרכניה או סופרמרקט)?
 1. עד ל-3 פעמים בשבוע
 2. 4 פעמים בשבוע
 3. 5 פעמים בשבוע
 4. 6 פעמים בשבוע
 5. יותר מפעם אחת ביום

15. מי בדרך כלל עושה את הקניות היומיומיות?

1. אני (אשה)
2. בעלי
3. ילד
4. אחר, מי?

16. איפה את מעדיפה לקנות קניות יום-יומיות, חל וכו', במכולה, בצרכניה או בסופרמרקט?

1. במכולה
2. בסופרמרקט או בצרכניה
3. לא משנה כלל (לסמל 9 בשאלה 17 ולענבר לשאלה 18).

מספר המדוריינת

--	--	--

בכלל לא	לא כל כך	לא כל כך	נדי	נדי	נדי	נדי	נדי	נדי	נדי
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1					

האם יש לך כרגע אוכל מבושל במקרר שלך? (איינו כולל פריזר)

1. כן, מה?
2. לא

מה יש לך, כרגע, בתוך הפריזר שלך? (חלק הקר יותר-תוך המקרר)
(לכתוב את המשנה המלאה ואחר כך לסמל)

- (לא לקרוא רק לסמל)
1. קרח, גליזה
 2. מאכלים שנקנו קפואים
 3. מצרכי מזון שהוקפאו בבית עד לנסוף
 4. אוכל מבושל
 5. אחר, פרט
 6. מאוסה, פריזר ריק
 7. איז פריזר, או פריזר קטן מאוד

כרטיס
03

21. למה את מעדיפה לקנות סטי?
(לכתוב את המשובה המלאה ולסמל את הטיבה העיקרית)

- (לא לקרוא רק לסמל)
1. יותר קרוב לבית
 2. יותר בזול
 3. המחירה סרירה יותר
 4. המבחור גדול יותר
 5. יותר נקי
 6. אחר

22. האם יש יום מסויים נשנוע שבו את מעדיפה לקנות פירות וירקות, אם כן, איזה יום?

1. יום א'
2. יום ב'
3. יום ג'
4. יום ד'
5. יום ה'
6. יום ו'
7. איז יום מסויים (לסמל 9 בשאלה 23 ולעבור לשאלה 24)

23. למה את מעדיפה את היום הזה?
(לכתוב את המשובה המלאה ואחר כך לסמל)

- (לא לקרוא רק לסמל)
1. המחירה סרירה יותר
 2. המחירה זולה יותר
 3. המבחור גדול יותר
 4. כי היום הזה קרוב לשבת
 5. נוח לי לצאת מהבית ביום הזה
 6. יש פחות צפיפות ביום הזה
 7. אחר
 9. (איז יום מסויים)

כרטיס
03

17. למה את מעדיפה לקנות סטי? (לדוים את המשובה המלאה ולסמל את הטיבה העיקרית)

- (לא לקרוא רק לסמל)
1. יותר קרוב לבית
 2. יותר בזול
 3. המחירה סרירה יותר
 4. יש מבחור גדול יותר
 5. יותר נקי
 6. אחר

9. (לא משנה כלל)

18. כל כמה זמן את קונים פירות וירקות?

1. פחות מפעם בשבוע
2. פעם בשבוע
3. פעמיים בשבוע
4. 3 פעמים בשבוע ויותר

19. מי קונה את הפירות והירקות?

1. אני (האשה)
2. בעלי
3. ילד
4. אחר, מי?

20. איפה את קונים פירות וירקות?

1. בסופרמרקס או צרכניה
2. בחנות לפירות וירקות
3. בשוק
4. אחר, איפה?

32. כשבאים אושים בוספים (את; חמות, בן זוג וכ') אליכם לארוחה, האם את

- מכינה אוכל שונה?
1. כן, מה למשל?
2. לא
33. האם שבוים או חברים נאים לנקר אזלכם לפעמים בערב?
1. לעיתים קרובות
2. לפעמים
3. לעיתים רחוקות
4. בכלל לא (לסמל 9 בשאלה 34-44 ולעבור לשאלה 45)

34-37. האם את מביעה להם משהו מניין השתיית הבאות?

אורחים לא באים	בזרד כלל לא	לפעמים	בזרד כלל כן	מה
(9)	3	2	1	34. מה
(9)	3	2	1	35. קפה
(9)	3	2	1	36. שתייה קלה
(9)	3	2	1	37. משקה אלכוהולי (חריף) איזה?

38-44. האם את מביעה להם לאכול משהו מניין הזכרים הבאים (לא בזרד אורחים שבאו לארוחה מלאה)?

אורחים לא באים	בזרד כלל לא	לפעמים	בזרד כלל כן	בריטים
(9)	3	2	1	38. גרעינים
(9)	3	2	1	39. אגוזים או שקדים
(9)	3	2	1	40. בוסנים
(9)	3	2	1	41. עוגות ועוגיות קטנות
(9)	3	2	1	42. עוגות ועוגיות שהוכנו בבית
(9)	3	2	1	43. פירות
(9)	3	2	1	44. ארוחה קלה

24-28. כל כמה זמן את קונה את המזכרים הבאים?

כל 6	כל 3	כל	פעם	יותר מפעם	אורך
6	3	כל	בחודש	בחודש	קמח
5	4	3	2	1	סוכר
5	4	3	2	1	שמן
5	4	3	2	1	תפוחי אדמה

29. האם את יודעת בעל פה את רשימת הקניות או האם את מכינה לעצמך רשימה כמובנה?

1. יודעת בעל פה
2. ישנה רשימה במקום מסוים ואני מוסיפה כל פעם שונמר לי סכר
3. אני מכינה רשימה לפני שאני יוצאת לקניות

30. האם את מתכננת תפריטים טראש או מחליטה ברגע האחרון את התפריט של כל ארוחה?
1. אני מתכננת תפריט לכל הטבוע
2. אני מתכננת תפריט לכמה ימים בלבד
3. אני מתכננת תפריט יומי (כל יום נפרד)
4. בכל ארוחה אני מנישה מה שיש לי בטכר
5. אחר . מה?

31. כשאת מתכננת ארוחה לפי מה את מחליטה איזה אוכל תגשי לעשתתך? (מה חשוב לך?)
(לכתוב את המטובה המלאה ואחר כך לסמל את הזנר החשוב ביותר)

- (לא לקרוא, רק לסמל)
1. המתיר
2. טעם האוכל
3. שיהיה בשר
4. שהארוחה תהיה טעימה
5. שיהיה מספיק לכולם
6. שכל אחד יקבל לפי טעמו
7. שהארוחה תהיה קלה להכנה
8. אחר

כרטיס
03

כרטיס
03

האם את מכינה נבייה את הטורפים הנאים לארוחה במקום לקצות אותם?

לא	כן
2	1
2	1
2	1
2	1
2	1

האם יצא לך פעם להכין סטיבה גדולה להרבה אנשים? אם כן, איזה סוג של סטיבה הייתה הסטיבה האחרונה?

1	סטיבה משפחתית
2	חמורה
3	נד-סצורה
4	גרייה סיליה
5	סטיבת ילדים
6	אחר, מה?

האם את מנסה לפעמים סאבליים חדשים או תפריים חדשים? אם כן, מה ניסית?

1	כן, ניסיתי סאבליים חדשים כולל סויה
2	כן, סאבליים חדשים אחרים. איזה?
3	לא

האם הסטיבה הזו הייתה במקום ציבורי או נבייה פרטי?

1	במקום ציבורי
2	נבייה שלי
3	נבייה של מישהו אחר
9	(אף פעם לא הכנה סטיבה)

האם את הולכת לפעמים לקוסמטיקאים? אם כן, כל כמה זמן?

1	כן, יותר מפעם בחודש
2	כן, פעם בחודש
3	כן, פחות מפעם בחודש
4	לא

לכמה אנשים הייתה הסטיבה פירעונית?

1	עד 25 נפשות
2	26-50 נפשות
3	51-75 נפשות
4	76-100 נפשות
5	יותר מסאה נפשות
9	(אף פעם לא הכנה סטיבה)

כמה כסף את מוציאה לחודש עבור קניית מוצרי קוסמטיקה לשימוש האישי בלבד?

1	לא מוציאה כסף בכלל
2	1-25 ₪
3	26-50 ₪
4	51-75 ₪
5	76-100 ₪
6	יותר מ-100 ₪

איזה סוג של אוכל הגשת בסטיבה זו? (לרשום את המשנה המלאה)

1	עוד נפשות
2	26-50 נפשות
3	51-75 נפשות
4	76-100 נפשות
5	יותר מסאה נפשות
9	(אף פעם לא הכנה סטיבה)

9. (אף פעם לא הכנה סטיבה, לא הכנה את האוכל בעצמי).

9. (אף פעם לא הכנה סטיבה, לא הכנה את האוכל בעצמי).

60. האם נסית פנים לשנות איזה נגד שלא מתאים לנך מספחה?

- 1. כן, מה עשית?
- 2. לא

61. האם יש לך סכונת הפירה, או שיש לך אפשרות להשתמש בסכונת הפירה?

- 1. כן, יש לי סכונת הפירה
- 2. כן, אני משתמשת בסכונת הפירה של מישהו אחר
- 3. לא

62. האם נסית פעם לתפור נגד לנך?

- 1. כן, תופרת נגזיץ לעיתים קרובות
- 2. כן, לפעמים
- 3. כן, לעיתים וחוקות
- 4. לא

63. איפה את קונה נגזיץ לילדים, נורך כלפי?

- 1. בחנויות בחל-אביב (לא לקרוא)
- 2. בשוק בחל-אביב
- 3. בחנויות בשכונה
- 4. בחנות לנגזיץ משוטטים
- 5. לא קונה נגזיץ לילדים, למה?
- 6. אחר, איפה?

56. כל כמה זמן את הולכת לספחה?

- 1. כל שבוע
- 2. כל שבועיים
- 3. פעם בחודש
- 4. פעם בחודשיים
- 5. פעם ב-3 חודשים או פחות
- 6. לא הולכת לספחה

57. איר את שומרת על בגדי חורף של המספחה במסך הקיץ?

- 1. מסאירה אותם בארון כרוגיל
- 2. מאכסנת אותם במקום גבוה בלי נפסלי?
- 3. מאכסנת אותם במקום גבוה עם נפסלי?
- 4. אחר, מה?

58. האם את מעבירה את הבגדים של הילדים הגדולים לילדים הקטנים?

- 1. כן, אני מעבירה את כל הבגדים
- 2. כן, אני מעבירה כמה בגזיץ, איזה?
- 3. לא
- 9. יש רק ילד אחד במספחה

59. כשבגד קטן מדי לילד - ואין ילד קטן יותר - מה את עושה עם הבגד הקטן?

- 1. זורקת אותו
- 2. נותנת אותו לחברה, שכנה או קרובה
- 3. מוכרת אותו
- 4. מנסה לשנות אותו כך שהילד יוכל להמשיך וללבוש אותו

כרטיס
03

כרטיס
03

73-04:7 כשאת קונה בגד בשנייל, עד כמה חשונים לך הפרטים הבאים?

64 איפה את קונה בגדים לעצמך? (לא לקרוא)

בכלל לא	לא כל כך	חשוב	חשוב למדי	חשוב מאוד	
5	4	3	2	1	שהבגד יהיה חזק
5	4	3	2	1	שיעלה בזול
5	4	3	2	1	שהבגד יהיה קנוי סמונת
5	4	3	2	1	שיהיה מנד שאין צורך לנהיג אותו
5	4	3	2	1	שהצבע יתאים לנגודים אחרים
5	4	3	2	1	שסגנון התפירה יתאים לנגזרה שלי

.73-78	1	בחנוניות בתל-אביב
.74	2	בשוק בתל-אביב
.75	3	בחנויות בשכונת
.76	4	בחנויות לנגודים מסוגים
.77	5	לא קונה בגדים לעצמי
.78	6	אחר, איפה?

65-72 כשאת קונה בגד לילד עד כמה הפרטים הבאים חשונים לך? (האם הם: חשוב מאוד; חשוב למדי; חשוב; לא כל כך חשוב; בכלל לא חשוב)

04 מספר המראיינים

1	2	3	4	5
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1

בכלל לא	לא כל כך	חשוב	חשוב למדי	חשוב מאוד	
5	4	3	2	1	שהבגד יהיה חזק
5	4	3	2	1	שיהיה גדול יותר ממה שצריך
5	4	3	2	1	שיעלה בזול
5	4	3	2	1	שיהיה מנד ללא נהיג
5	4	3	2	1	שיהיה בו כד נוסף כדי שאוכל להתאים את הבגד לילד כשהוא יגדל
5	4	3	2	1	שהצבע יהיה מתאים לילד
5	4	3	2	1	שהצבע יהיה כזה כדי שלא יראו עליי לכלוך
5	4	3	2	1	שהבגד יהיה לפי האופנה

כרטיס
04

כרטיס
04

12-15. כשמשנהו מהזנבנים הנאים מתקלקל או נשבר בגינה, מי מתקוף?

פרעל מקצועי	קרוג חברי וכו'	ילד	בעלי בית	אבי
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1

16-20.

מתי קנייטם בפעם האחרונה את הזנבנים הנאים לגינת?
(לציין רק את הזנב האחרון במור כל קטגוריה)

אף פעם לא	לפני 1-3 יומר שנים	לפני 6-12 חודשים	לפני 3-6 חודשים	3 חוד חודשים	אחר החודשים
6	5	4	3	2	1
6	5	4	3	2	1
6	5	4	3	2	1
6	5	4	3	2	1
6	5	4	3	2	1

8. מי בתוך את הרתיסטים שלכם?

1. אבי
2. בעלי
3. שנינו
4. שנינו בעזרת קרובים
5. אחר, מי?

9. האם אתם משנים לפעמים את הסדר של הרתיסטים נסלון או בחדרים אחרים?

1. לעיתים קרובות
2. כן, לפעמים
3. כן, לעיתים רחוקות
4. לא

10. מתי סידרתם או צבעתם את הקירור בפעם האחרונה?

1. בתוך 3 החודשים האחרונים
2. בתוך 6 החודשים האחרונים
3. בתוך השנה האחרונה
4. לפני 1-3 שנים
5. לפני 3-6 שנים
6. לפני יותר מ-6 שנים
7. עדיין לא סידרתי או צבעתי את חניית (לסמל 9 בשאלה 11 ולעבור לשאלה 12).

11. מי סידר את צבע אד?

1. צבעי מפורשי
2. אבי ובעלי (כולל קרובים או שכנים שעזרו)
3. עדיין לא צבעתי

כרטיס
04

- מה הוא סוג גינת הספר האחורון בו לסתת?
1. לא לסתה בכלל
 2. בני"ס יסודי
 3. בני"ס תיכון עירוני
 4. בני"ס תיכון מקצועי
 5. בני"ס על-תיכוני אחר (מסיגורים, בני"ס לאחיות וכו')
 6. אוניברסיטה
 7. אחר, מה?

.29

האם השתתפת כבר בקורסים או בפעילות של ארגון איטהות עובדות? אם כן, במסך כמה זמן וכמה השתתפת?

1. השנה תהיה הפעם הראשונה
2. כבר השתתפת שנה שנייה, כמה השתתפת כבר
3. כבר השתתפת שנה שלישית, כמה השתתפת כבר
4. כבר השתתפת יותר מ-3 שנים, כמה השתתפת כבר

.30

מה עושה בעליך?
(לא לקרוא)

1. סנהל
2. עובד פקידות ודומה
3. עובד מכירות, סוכנים, רוזנים
4. עובד שירותים
5. עובד בחקלאות
6. עובד מקצועי במעשיה, במחצבים, בנייה ופועל פשוט
7. עובד אחר במעשיה, בחקלאות, במה השתתפת כבר
8. לא עובד בכלל (לסל 9 בשאלה 32 ולעבור לשאלה 33)

.31

.32

מהו השכר הברוטו של בעליך? במידה שאינך יודעת אותו, הני את המשכורת הנטו שלך? (לחץ את הכרטיס לאשה ולנפש שהיא תבחר הקטגוריה המתאימה. במידה זהיא מהן משכורת נטר, כחוב זמן לייד הסמל המתאים)

1. 1-800 ל
2. 1000 - 801 ל
3. 1300 - 1001 ל
4. 1500 - 1301 ל
5. 1700 - 1501 ל
6. 1900 - 1701 ל
7. יותר מ-1900 ל
8. לא יודעת
9. (לא עובד בכלל)

כרטיס
04

כמה שנים אתם גרים בוויקה הזאת?

1. שנה אחר
2. שנתיים
3. שנים
4. שנים
5. שנים או יותר

.21

האם יש לכם ביטוח לציח?

1. כן
2. לא
3. לא יודעת

.22

האם יש לבעלך ביטוח חייב?

1. כן
2. לא
3. לא יודעת
4. (אלמנה, נפרדת, צרושה)

.23

האם אתם משלמים משלמים חודשיים עבור חובות או חסכונות?

.24-28

לא	לאורך	כמה כסף לתודש	איזה	
משלמת	כמה שנים	לחודש		
				משלמים עבור קצוות
				משלמים עבור ביטוח
				משלמים עבור חוככיות
				חסכוני
				החזרת הלוצאה
				אחר

.24
.25
.26
.27
.28

ה. שאלון סופי

כרטיס
04

ארגון אמהות עובדות
תל-אביב

רמט"ד כביטוח לאומי
אגף למחקר ותכנון

33. איזה סכום כסף עמו לרטרמכם להוצאות הניהו בתודש שעבר? כולל גם
משכורת של הבצל וגם כל מקור אחר, איך צורך לציין מה הוא מקור הכסף.
(למח את הכרטיס לאשה ולנשק שהיא נחתר את הקטגוריה המתאימה).

- 1. 1-800 י"י
- 2. 801-1000 י"י
- 3. 1001-1300 י"י
- 4. 1301-1500 י"י
- 5. 1501-1700 י"י
- 6. 1701-1900 י"י
- 7. יותר מ-1900 י"י
- 8. לא יודעת בכלל

תנוד והדרכה לאורח חיים חסכוני

שאלון סופי

מספר המרואיינת

□ □ □ □ □

שם המרואיינת _____

34. האם יש לך או לנעלך חשבון צ'קים בבנק?
1. לא
2. כן, יש לנעלי בלנד
3. כן, יש לי בלנד
4. כן, יש חשבון מסומף לשנינו
5. כן, יש לשנינו חשבונות נפרדים
6. לא יודעת

א. האם משפתה גרה בכחונת הנמננת?

1 - כן

2 - לא, אך אומרה הכחונת הנכונת (לדשום כחונת נכונת)

3 - לא, וגם לא אומרה הכחונת הנכונת.

ת ו ד ה ר ב ה ל ר ו

ב. האם גונצ המאיון?

1 - כן

2 - לא

הערת המוקד:

תאריך: _____

שם המוקד: _____

איפה את קונה בגדים לילדים, בדרך כלל?

- (לפוקד: לא לקרוא)
- 1 - בחנויות בתל-אביב
 - 2 - בסוק בתל-אביב
 - 3 - בחנויות בשכונה
 - 4 - בחנות לנגדים מסורסטים
 - 5 - לא קונה בגדים לילדים, למה?
 - 6 - אחר, איפה?
 - 7 - בסימונות (כולל גיה-חרושת).

כשאת קונה בגד לילד על כמה הפרטים הנאים חשובים לך?
(האם הם: חשוב מאוד; חשוב למדי; חשוב; לא כל כך חשוב; בכלל לא חשוב)

בכלל לא חשוב	לא כל כך חשוב	חשוב	חשוב למדי	חשוב מאוד	
5	4	3	2	1	שהבד יהיה חזק
5	4	3	2	1	שהיה גדול יותר ממה שצריך
5	4	3	2	1	שיעלה בזול
5	4	3	2	1	שהיה מנד ללא גחז
5	4	3	2	1	שהיה בו בד נוסף כדי שאוכל להתאים את הגודל לילד כשהוא יגדל
5	4	3	2	1	שהצב יהיה מתאים לילד
5	4	3	2	1	שהצב יהיה כהה כדי שלא יראו פליט לללון
5	4	3	2	1	שהבגד יהיה לפי האופנה
					איפה את קונה בגדים לעצמך?

- (לפוקד: לא לקרוא)
- 1 - בחנויות בתל-אביב
 - 2 - בסוק בתל-אביב
 - 3 - בחנויות בשכונה
 - 4 - בחנות לנגדים מסורסטים
 - 5 - לא קונה בגדים לעצמי
 - 6 - אחר, איפה?
 - 7 - בסימונות.

ת ל ק א

סס' המדוויינת 1 - 3

קבוצה 1 - תל כביר משתפת יום א' .4

- 2 - תל כביר משתפת יום ב'
- 3 - גור שרת משתפת יום ב'
- 4 - גור שרת משתפת יום ד'
- 5 - תל כביר נפל
- 6 - גור שרת נפל
- 7 - תל כביר בקורה
- 8 - גור שרת בקורה

2] נוסא השאלון 1 - שאלון סוקים .5

2 - שאלון סופי

האם נרלד לך ילד מאז אוקטובר 1974? .6

1 - כן

2 - לא

האם את עובדת מתוך לביית? .7

- 1 - כן, עובדת שמה מלאה
- 2 - כן, עובדת שמה חלקית
- 3 - כן, עובדת לעסעים
- 4 - לא, עובדת בבית עבור משלום
- 5 - לא, לא עובדת בכלל.

30. כשבגד קטן מדי לילד - ואיך ילד קטן יומר - מה את עושה עם הבגד הקטן?

- 1 - זורקת אותו
- 2 - גוזמת אותו לחברה, שכנה או קרובה.
- 3 - סוכרת אותו
- 4 - מנסה לשנות אותו כך שהילד יוכל להמשיך וללבוש אותו.
- 5 - שומרת (או: אחר).

31. האם יש לך מכונת תפירה, או שיש לך אפשרות להשתמש במכונת תפירה?

- 1 - כן, יש לי מכונת תפירה
- 2 - כן, אני משתמשת במכונת תפירה של מישור אחר
- 3 - לא

32. האם את, נעצמך, תפרת בגד לילד השונה?

- 1 - כן, תפרתי חרבה בגדי ילדים. מה?
- 2 - כן, תפרתי כמה בגדי ילדים. מה?
- 3 - כן, תפרתי בגד אחד מה?
- 4 - לא

33. האם את, תפרת בגד לעצמך הפונה? (לא כולל חציית שטרף הנישים שהשתתפו בקורס).

- 1 - כן, מה?
- 2 - לא

18-27. כשאת קונה בגד בשבילך, עד כמה חשוביך לך הפרטים הבאים? (האם הם: חשוב מאד, הרוב למדי, חשוב, לא כל כך חשוב, בכלל לא חשוב)

שחבנך יהיה חזק	שחבנך יהיה קנני	שחבנך יהיה מבר שאין צורך לגחך אותו	שחבנך יהיה יחסי לכנדיים	שחבנך יהיה יחסי לתפירה יחסיים	שחבנך יהיה יחסי לפי האופנה האחרונה	שחבנך יהיה יחסי לסגנון (צורתן) לילדים	שחבנך יהיה יחסי לכנס את הבגד בבית
5	5	5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1	1	1

28. האם נסית בעצמך האחרונה לשנות איזה בגד שלא התאים לך מספיק?

- 1 - כן, מה עשית?
- 2 - לא

29. האם את מעבירה את הבגדים של הילדים הגדולים לילדים הקטנים?

- 1 - כן, אני מעבירה את כל הבגדים
- 2 - כן, אני מעבירה כמה בגדים, איזה?
- 3 - לא
- 9 - יש רק ילד אחד במשפחה.

האם שנית את ארגון הנהגות בזירה מאז סוף התורף?

- 1 - כן
- 2 - לא (לפוקד: לסמל 9 בשאלה 39 ולעבור לשאלה 40).

מדוע שנית? .39

(לפוקד: לא לקרוא)

- 1 - כי אני חסיד מסודרת את הזירה אחת בקיץ.
- 2 - כי קניתי רהוט חום. איזה?
- 3 - כדי שיהיה שפת רותך יותר לשמש המשפחה.
- 4 - כדי שיהיה לילד פינה שלי.
- 5 - כמוצאה ממה שלמדתי בקורס "אורח חיים חסוני". מה למדת?

- 6 - אחר. מה?
- 9 - (לא שנתה את הרהוט)

האם סייזתם או צבעתם בנייה בספר הטנה האחרונה? .40

- 1 - כן
- 2 - לא (לפוקד: לסמל 9 בשאלה 41, ולעבור לשאלה 43).
- 3 - סמנו ספטים

מדוע סייזתם/צבעתם? .41

(לפוקד: לא לקרוא)

- 1 - כי היה מלובל
- 2 - כי רציתי לסנות את צבע הקירות
- 3 - כמוצאה ממה שלמדתי בקורס "אורח חיים חסוני"
- 4 - אחר
- 9 - (לא סייזתי או צבעתי).

בערך כמה כסף הוצאת עבור נגידים לילדים הקיץ (לא כולל סנדליים ונעליים)? .34

(לפוקד: לא לקרוא)

- 1 - ל"י 0
- 2 - ל"י 1 - 100
- 3 - ל"י 101 - 200
- 4 - ל"י 201 - 300
- 5 - ל"י 301 - 400
- 6 - ל"י 401 - 600
- 7 - ל"י 601 - 800
- 8 - יותר מ-800 ל"י
- 9 - לא יודע

האם את מעוניינת ללמוד בקורס לתפירה בשנה הבאה? .35

- 1 - כן
- 2 - לא

איך את שומרת על בגדי חורף של המשפחה בספר הקיץ? .36

- 1 - משאירה אותם בארון כרוגיל
- 2 - מאכסנת אותם במקום גבוה נלי ופסליו
- 3 - מאכסנת אותם בטקום גבוה עם נפסליו
- 4 - אחר, מה?

האם את לפעמים לוקחת כביסה למכונה? אם כן, מה? .37

- 1 - כל הכביסה
- 2 - כלי מיטה ונגידים מסוג טטוריים
- 3 - רק כלי מיטה
- 4 - לא לוקחת כביסה למכונה
- 5 - אחר, מה?

49. האם את הולכת לפעמים לקוסמטיקאית? אם כן, כל כמה זמן?
 1 - כן, יותר מפעם בחודש
 2 - כן, פעם בחודש
 3 - כן, פחות מפעם בחודש
 4 - לא

50. כמה נספך את מוציאה לחודש עבור קניית מוצרי קוסמטיקה לשימוש האישי בלבד?
 1 - לא מוציאה נספך בכלל
 2 - 1 - 25 ל"י
 3 - 26 - 50 ל"י
 4 - 51 - 75 ל"י
 5 - 76 - 100 ל"י
 6 - יותר מ-100 ל"י.

51. כל כמה זמן את הולכת לספרה?
 1 - כל שבוע
 2 - כל שבועיים
 3 - פעם בחודש
 4 - פעם בחודשיים
 5 - פעם ב-3 חודשים או פחות
 6 - לא הולכת לספרה.

52. כל כמה זמן את מנסלת ארוחת חמות?
 1 - כל יום
 2 - 5-6 ימים בשבוע
 3 - 3-4 ימים בשבוע
 4 - 1-2 ימים בשבוע
 5 - פחות מפעם בשבוע

42. מי סייך או צנע אצל?
 1 - צנעי מקצועי
 2 - אבי ובעלי (כולל קרובים או מכנים שעזרו).
 9 - (לא סייחתי או צנעתי).
- 43-46. כששאתו מהחברים הנאיים מתקלקל או נשבר בבית, מי מתקן?

פרטל מקצועי	קרובי חבר וכו'	ילד	בעלי	אבי	כיצור סתום	נחיר (פירז) נשרף	כסא שבור	ברז מספתי
5	4	3	2	1				
5	4	3	2	1				
5	4	3	2	1				
5	4	3	2	1				

47. איפה היילדים מכינים שיעוריכם?
 1 - בשולחן אצלם
 2 - בפרינת אובל
 3 - במקום אחר קבוע בבית, איפה?
 4 - כל יום במקום אחר
 5 - מחוץ לבית, איפה?
 6 - לא מכינים, מתחם לגיל ביה"ס.

48. האם הסליון מסמס לשינה?
 1 - לא
 2 - כן, מי ישן בסליון?
 3 - ההוריים (לסמל 9 בשאלה 48 ולעבור לשאלה 49)
 4 - ילד אחד
 5 - 2 ילדים
 6 - 3 ילדים או יותר
 7 - אחר
 9 - ההוריים יסמנים בסליון).

57. כל כמה זמן את מגישה דגימ?
- 1 - 3 פעמים בשבוע או יותר
 - 2 - פעמיים בשבוע
 - 3 - פעם בשבוע
 - 4 - פעם בשבועיים
 - 5 - פעם בחודש
 - 6 - פחות מפעם בחודש.
 - 7 - בכלל לא מגישה דגים

תא מזה אכלתם ושתייתם אחרונה? (לפוקד: לסמל ✓ בטור המתאים לגבי כל סמל, אפשר לסמל ביותר מסור אחד).

לחשאי ריק	ארוחת ערב	ארוחת צהריים	ארוחת בוקר	
				מק
				בשר, איזה?
				דגים
				ביצים
				מוצרי חלב (גבינה, לבן וכד')
				איזה?
				ירקות, איזה?
				פירות, איזה?
				לחם
				מים קרים
				חלב
				שתיה חמה
				מקאות קלים, איזה?
				מקאות אלכוהוליים (חריפים)

.58
.59
.60
.61
.62
.63
.64
.65
.66
.67
.68
69
.70

53. כל כמה זמן את מגישה ארוחה חמה?
- 1 - כל יום
 - 2 - 5-6 ימים בשבוע
 - 3 - 3-4 ימים בשבוע
 - 4 - 1-2 ימים בשבוע
 - 5 - פחות מפעם בשבוע
54. כל כמה זמן את מנסלת בשר (כולל עוף ונשר הודו ונקניקים)?
- 1 - כל יום
 - 2 - 5-6 ימים בשבוע
 - 3 - 3-4 ימים בשבוע
 - 4 - 1-2 ימים בשבוע
 - 5 - פחות מפעם בשבוע.

55. כל כמה זמן את מגישה בשר ונקניקים?
- 1 - כל יום
 - 2 - 5-6 ימים בשבוע
 - 3 - 3-4 ימים בשבוע
 - 4 - 1-2 ימים בשבוע
 - 5 - פחות מפעם בשבוע.
56. כל כמה זמן את מנסלת דגים, בדרך כלל?
- 1 - 3 פעמים בשבוע או יותר
 - 2 - פעמיים בשבוע
 - 3 - פעם בשבוע
 - 4 - פעם בשבועיים
 - 5 - פעם בחודש
 - 6 - פחות מפעם בחודש.
 - 7 - בכלל לא מנסלת דגים.

מספר התוראינו

--	--	--	--

1-3

4. האם נסיתם במשך החודשים האחרונים מאכלים חדשים

- 1 - כן, סויה
- 2 - לא
- 3 - כן, מאכל אחר.

5. האם בישלת עם סויה בחודשים האחרונים

- 1 - כן, מה בשלת
- 2 - לא (לפוקו: לסמל 9 בשאלה 9 ושאלה 02:7)

6. איך המטפחה הגיבוה?

- 1 - אהבו מאד
- 2 - אהבו
- 3 - חלק אהבו וחלק לא
- 4 - לא אהבו
- 9 - (לא בכלה עם סויה?)

7. האם את חושבת לונל גם להוא עם סויה?

- 1 - כן
- 2 - אולי
- 3 - לא, מטפחה לא אורחב
- 4 - לא, אפה לא אורחב
- 5 - לא מכירה
- 6 - לא, אחר.

8. האם את מתכונת הפריטים מראש או מחליטה ברגע האחרון את התפריט של כל ארוחה?

- 1 - אני מתכונת הפריט לכל השבוע
- 2 - אני מתכונת הפריט לנסה ימים גלוי
- 3 - אני מתכונת הפריט יומי (כל יום בנפרד)
- 4 - בכל ארוחה אני מגישה מה שיר לי במקור
- 5 - אחר, מה?
- 6 - מחליטה ברגע האחרון.

71-75. האם אתם שותים את המקאות הנאים בנית? (לציין עבור כל משקה: לעיתים קרובות, לפעמים, לעיתים רחוקות או בכלל לא)

מס' קרי	לעיתים קרובות	לפעמים	לעיתים רחוקות	בכלל לא
71	1	2	3	4
72	1	2	3	4
73	1	2	3	4
74	1	2	3	4
75	1	2	3	4

76-79. האם את מכינה בנית את המוצרים הנאים לארוחה במקום לקנות אותם?

מס' קרי	כן	לא
76	1	2
77	1	2
78	1	2
79	1	2

80. סוף של כרטיס ראשון.

9. בשאת מתכונת ארוחה לפני מה את מחליטה איזה אוכל תגיטי למשפתוך? (מה חשוב לדך?)

- 1 - לא
 - 2 - כן, שומרת מצדכי מזון סטויסיס בצד ולא בוגפת בהם אלא בשעת מזדס.
 - 3 - כן, שומרת מצדכי מזון סטויסיס. ומחליפה אותם כל תקופה סטויסיס.
- איזה סוגי מזון?
 איזה סוגי מזון?
 כל כמה זמן? איזה סוגי מזון?

- 1 - המתיך
- 2 - טעם האוכל
- 3 - שיהיה בטע
- 4 - שהארוחה תהיה מזינה
- 5 - שיהיה מספיק לכרלם
- 6 - שכל אתר יקבל לפי טעמו
- 7 - שהארוחה תהיה קלה להכנה
- 8 - ניצול טוב של פירות וירקות העונה
- 9 - אתר, מה?

14-25

בכלל	לא כל	לא כן	בריא	בריא	בריא	לא	לא
בריא	לא בריא	כן בריא	בריא	בריא	בריא	לא	לא
5	4	3	2	1	0		בשר טרי
5	4	3	2	1	0		בשר קפוא
5	4	3	2	1	0		בשר מבושל ממשמר יום במקד
5	4	3	2	1	0		סוגיה (בשר צמחי)
5	4	3	2	1	0		דג טרי
5	4	3	2	1	0		אפרונה טריה
5	4	3	2	1	0		אפרונה מקופסה
5	4	3	2	1	0		אפרונה קפואה
5	4	3	2	1	0		גבינה לבנה
5	4	3	2	1	0		מים מהבד

24. כל כמה זמן את, או בו משפחה אתר, הולכת למכולת (או צרכניה או סופרמרקט)

- 1 - עד ל-3 פעמים בשבוע
- 2 - 4 פעמים בשבוע
- 3 - 5 פעמים בשבוע
- 4 - 6 פעמים בשבוע
- 5 - יותר מפעם אחת ביום.

10. האם יש לך כרגע אוכל מבוטל במקד שלך? (אינו כולל פריזד)

- 1 - כן, מה?
 - 2 - לא
11. האם גשאר לך עודף מהסנה. תעיקרית אמטול בצהירייסי?
 - לא. ולסמן 5 בשאלה 12 ולעבור הלאה)

12. מה עשית עם האוכל שנשאר מהארוחה תעיקרית אמטול? איפה שמת אותך?
 (לפרקן: לא לקרוא)

- 1 - זרקתי לאשפה
- 2 - נמתי לשיטהר - סכניס, קרובים וכד.
- 3 - השארתי בצד
- 4 - הכנסתי לתוך המקד
- 5 - לא נשאר שום דבר.

29. למה את מעדיפה קנות נס?
(לכתוב את התייגובה המלאה ולסמל את הטיבה העיקרית)

(לפוקד: לא לקרוא רק לסמל)

- 1 - יותר קרוב לביית
- 2 - יותר בזול
- 3 - הסחורה סרית יותר
- 4 - המבחור גדול יותר
- 5 - יותר נקי
- 6 - אחר

30. האם יש ירט מסוייט בשבוע שבו את מעדיפה לקנות פירות וירקות, אם כן, איזה ירט?

- 1 - ירט א'
- 2 - ירט ב'
- 3 - ירט ג'
- 4 - ירט ד'
- 5 - ירט ה'
- 6 - ירט ו'
- 7 - איז ירט מסוייט (לסמל ע בשאלה 31 ולעבור לשאלה 32).

31. למה את מעדיפה את הירט הזה?
(לכתוב את התייגובה המלאה ואחר כך לסמל)

(לפוקד: לא לקרוא רק לסמל)

- 1 - הטחורה סרית יותר
- 2 - הסחורה זולה יותר
- 3 - המבחור גדול יותר
- 4 - כי הירט הזה קרוב לשבט
- 5 - בורח ליי לצאט סתנית בייט הזה
- 6 - יט פאורט צפיעות בייט הזה
- 7 - אחר - הכעל ערוד
- 8 - (איז ירט סוייט).

25. איפה את מעדיפה לקנות קניות יוט-ייטירות, חלב וכו', במכולת, בצרכנית או בסופרמרקט?

או בסופרמרקט?

- 1 - במכולת
- 2 - בסופרמרקט או בצרכנית
- 3 - לא סתנה כליל (לסמל 9 בשאלה 26 ולעבור לשאלה 27).

26. למה את מעדיפה לקנות נס? (לרשום את הטיבה המלאה ולסמל את הטיבה העיקרית)

(לפוקד: לא לקרוא רק לסמל)

- 1 - יותר קרוב לביית
- 2 - יותר בזול
- 3 - הסחורה סרית יותר
- 4 - יט מבחור גדול יותר
- 5 - יותר נקי
- 6 - אחר - בעיקר: כי איז חנות אחרת (חל-כביר)
- 9 - (לא טענה כליל)

27. כל כמה זמן אתם קונים פירות וירקות?

- 1 - פחות מפעם בשבוע
- 2 - פעם בשבוע
- 3 - פעמיים בשבוע
- 4 - 3 פעמים בשבוע ויותר

28. איפה אתם קונים פירות וירקות?

- 1 - בסופרמרקט או צרכנית
- 2 - בחנות לפיריג'ט וירקות
- 3 - בייק
- 4 - אחר איפה?

45-51. האם את מציעה להם לאכול משהו מניין חוזרים הבאים (לא כולל אורחים שבאו לארוחה מלאה)

אורחים	גודל כלל לא	לפעמים	גודל כלל כן		ברטיס
(9)	3	2	1		.45
(9)	3	2	1	אורחים או שקדים	.46
(9)	3	2	1	בוסנים	.47
(9)	3	2	1	עוגות ועוגיות קטנות	.48
(9)	3	2	1	עוגות ועוגיות שחוככו בננה	.49
(9)	3	2	1	פירות	.50
(9)	3	2	1	ארוחה קלה	.51

52. האם יצא לך במסך השנה האחרונה להכין מסיבה גדולה להרבה אנשים? אם כן, איזה סוג של מסיבה הייתה המסיבה האחרונה?

1	מסיבה שפתחתי				
2	חגיגה				
3	בר-מצוה				
4	ברייג מילה				
5	מסיבת ילדים				
6	אתר, מה?				
7	אף פעם לא הגיזה מסיבה (לסמל פ באיזה 53 ולעבור לשאלה 54).				

53. האם המסיבה הזו הייתה במקום ציבורי או בביית פרטי?

- 1 - במקום ציבורי
- 2 - בביית שלי
- 3 - בביית של אישה אחר
- 9 - (אף פעם לא הגיזה מסיבה).

32-33. איזה פירות וירקות קבית המונח? (לפונקז) אם תראו בוצע בהחלט תרבות קשאר רגבי השנות שעבר). לדעתך את המפגש המלאה:

34-35. כל כמה זמן את קונה את המוצרים הבאים?

כלי	כלי	כל	פעם בחודש	יותר מפעם בחודש	לא קונה	אורז	מטה	סוכר	שמן	תפוחי אדמה
6	3	כל	פעם בחודש	יותר מפעם בחודש	לא קונה	0				
5	4	3	2	1	0	.34				
5	4	3	2	1	0	.35				
5	4	3	2	1	0	.36				
5	4	3	2	1	0	.37				
5	4	3	2	1	0	.38				

39. האם את יודעת בעל פה את רשימת הקניות או האם את מכינה לעצמך רשימה כתובה? יודעת בעל פה

40-44. כשבאים אליכם אורחים, האם את מציעה להם משהו מניין הפתוח הבאות?

אורחים	גודל כלל לא	לפעמים	גודל כלל כן		ברטיס
(9)	3	2	1	תה	.40
(9)	3	2	1	קפה	.41
(9)	3	2	1	שתיה קלה	.42
(9)	3	2	1	מטקה אלכוהולית (חריף)	.43
(9)	3	2	1	אתר, מה?	.44

79. אילו הייתה לך הזדמנות ללמוד טה שאה רוצה, מה היית בוחרת? מה, מניין הדברים שאה לא יודעת היום, היה עוזר לך נתיים במידה הרבה ביותר?

2 סוף כרטיס שני. .80

עבוד קבוצות הנקרות ונפל - מורה רבה לך
עבוד קבוצות הנסויר - לעבוד ישר לחלק ב'.

הערות הפוקד:

ט א ר י ר

טס הפוקד

68-78. אקרא בפניך כמה מספטים שלפעמים אנשים אומרים אותם, אני מנקשת שתגיד לי באיזו מידה את מסכימה עם כל אחד מהם - האם את מסכימה בהחלט, מסכימה, לא מסכימה או בכלל לא מסכימה.

מסכימה בהחלט	מסכימה	לא יודעת	לא	בכלל לא מסכימה	
1	2	3	4	5	יש להננות עד כמה שאפשר היום, לא כדאי להסור לפעול העמיל
1	2	3	4	5	אין טעם שאצטרף לתוכנית הסכון, אף פעם לא בורל לעמוד בתשלומיה
1	2	3	4	5	בעצרת תוכנית הסכון אפשר להטיב יותר כמה שאדם מטיב בכוחות עצמו
1	2	3	4	5	אני לא ארבישה שיש לי כסף עד שאני לא רואה את המצבכים שקניתי בז.
1	2	3	4	5	אם בזדך לפנישה, אני פוגעת תורה אשר סזסינה אותי לשנות קפה, לא נעים לי לטוב לה וללכו, אני חולכת אליה לשחנה.
1	2	3	4	5	אם סזסינים אותי לאסיפת הורים בבית הספר, אני חסיד אומרת שאנבא, גם אם אני לא יבולה, כי לא נציט לי להגיד כלא אנבא
1	2	3	4	5	אם אני אחסוד סכוסים קטנים בקצרות היום-יומיות, זה יתרום לשפוד סצווז במסך הזמן
1	2	3	4	5	יש לי הרבה תנרות בשכונה
1	2	3	4	5	רוב הנשים בטכונה נחסדות
1	2	3	4	5	כשים לאטה ילדים קטנים, חסכות טלה בנית
1	2	3	4	5	חשוב כיש לי טה לספר לנעלי ברוף היום, מלחן קטור אלי וליא רק בנושא היילדים

.78

.77

.76

.75

.74

.73

.72

.71

.70

.69

.68

17-9. איך נהנית מהפגישה בנושאים הנאים:

הייתי	לא כלל לא	לא כל כך	לא כל כך	נהנתי	מאד נהנתי
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1
9	4	3	2	1	1

9. הרצאה בסיפול בנוגדים ובימים 1

10. פעולה הפירה חזאה

11. סיוור בחנות רהיטים

12. הרצאה בנושא בחירת רהיטים

13. עבודות יד וקטוסים לגיח

14. הרצאה בנושא ביטוח וחסכון

15. סיוור בבנק

16. הרצאה בנושא שיטות של

17. סיוור במפעל ערפות

18. סיירי אה המשפט הנא עם אתה מניו האלטרנטיביות שאקרא לך:

- 1 - רוצה להמשיך עור
- 2 - נדירוק מוכנה ללכת הביתה
- 3 - כבר מזמן מוכנה ללכת הביתה.
- 4 - אתר, מה?

תל ק' ב'

לפוקד: יש להעביר את חלק זה רק לנשים שהשתתפו בקורס "חומר וחזרה לאורח חיים חסכוני".

1-3. מספר המרואיינת (בסקום י"ז" יש להוסיף "0" או "1")

את השתתפת בקורס הראשון שלנו בנושא "אורח חיים חסכוני", אנו מציינים לשמור את המוגרונות. המשובות שלך לשאלות הנאות יעזרו לנו להתאים את הקורס לצרכים של משתתפיה בעתיד.

לא כלל לא	לא כל כך	כך	בהחלט כן	כן, בהחלט כן
4	3	2	1	1
4	3	2	1	1
4	3	2	1	1
4	3	2	1	1

1. האם את סרוצה מהקורס

2. האם למדת דברים חדשים. אם כן, באיזה תחום?

3. האם את חושבת שחסיכוי לעשות

4. נבנית חלק מהדברים החודשים שלמדת

5. איזה?

6. האם את חושבת שחסיכוי כסף כחזקה

7. ממה שלמדת?

8. אם כן, כמה כסף לחודש?

(לפוקד: לא לקרוא)

1 - מאומה

2 - 25 - 1 י"י

3 - 50 - 2 י"י

4 - 75 - 3 י"י

5 - 100 - 4 י"י

6 - יותר מ-100 י"י לחודש.

מסכימה בהחלט	מסכימה	לא כל כך מסכימה	בכלל לא מסכימה
-----------------	--------	--------------------	-------------------

4	3	2	1	החיים צערו מעניינים יותר	.29
4	3	2	1	היה לי יותר לחץ בחיים היסטוריים	.30
4	3	2	1	היה לי יותר זמן פנאי	.31
4	3	2	1	החידושי עם יותר חבנות בשכונה	.32
4	3	2	1	עשיתי פחות פעילות משותפת עם הילדים	.33
4	3	2	1	הרגשתי את עצמי בן אדם מחוקד יותר	.34
4	3	2	1	היו לי יותר עניינים משותפים עם בעלי	.35

.36 איך היה קשר שלך עם חנה/זיוה? איזה מניין האלטרנטיבות הנאות מתאימה ביותר?

- 1 - לא היה שום קשר
- 2 - היה קשר לא אישי
- 3 - היה קשר אישי

.37 איך היית מגדירה את היחס שלך לחנה/זיוה? האם את רואה אותה כ-:

- 1 - מפקחת
- 2 - סורה
- 3 - סדרייכה
- 4 - ידידה
- 5 - אהה שמטרידה
- 6 - אהה שמתערבת בזה שלא צריג לה
- 7 - איך יחס
- 8 - אהה, מה?

.19-27 באיזו מידה לסתם ששהו חודש בפגישה בנשאים הבאים:

לסותי הרבה	לסותי	לא לסותי	לא כל כך לסותי	בכלל לא לסותי	לא הייתי באותה פגישה	
5	4	3	2	1	הוצאה בטיפול בנגזים ונדים	.19
5	4	3	2	1	פעולה תפירה חציאה	.20
5	4	3	2	1	סירור בחנות רהיטים	.21
5	4	3	2	1	הוצאה בנושא בחירת רהיטים	.22
5	4	3	2	1	עבריות יד וקוסטים לבינה	.23
5	4	3	2	1	הוצאה בנושא ביסרות וחסכון בנזק	.24
5	4	3	2	1	סירור בנזק	.25
5	4	3	2	1	הוצאה בנושא שמוש של מצרכי מזון חרשים	.26
5	4	3	2	1	סירור בספעל ערפוח	.27

.28 האם גמרת לתפוד את התוצאות?

- 1 - כן, אני מפרתי
- 2 - כן. מישהו אהר תפר לי
- 3 - ליי

שם הפוקד _____
תאריך _____
הערוג הפוקד: _____

52. האם, לקראת סוף השנה, היה לך קל יותר או קל פחות לתכנן יציאה שבוטית
מן הבית כדי להשתתף בקורס?
1 - יותר קשה. למה?
2 - פחות קשה. למה?
3 - אותו דבר

53. האם היית מעוניינת להשתתף בקורס מתקדם בהמשך של הקורס הזה?
1 - כן
2 - לא
54. האם את חושבת שחייך פעילה יותר בבית של ארגון אחרות עובדות בשתי?
1 - כן, במה?
2 - לא

55. את היית חברה בקבוצה הראשונה שהשתתפה בקורס זה. לאור נסיוונך השנה, על
איזה שיינוייים היית מסליצה כדי לספר את הקורס הזה עבור נשים אחרות בשתי?

